

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ویژه‌نامه

بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه
و هفتمین جشنواره مقالات علمی حوزه

بهمن ۱۴۰۲

دبیرخانه همایش کتاب سال حوزه

شماره سال‌حوزه

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
معاونت پژوهش

بهمن ماه ۱۴۰۲

تهیه و تنظیم: دبیرخانه همایش کتاب سال حوزه

مدیر اجرا: عباس اکبرپورروشن

باکوشش: میلاد حسن زاده

ویراستار: علی محمدی یدک

صفحه آرا: داود دادور

باتشکر از همکاری: حسین زارعی، مسعود فرهنگیان،

یادگار عباس پور و سید سجاد واحدی

آدرس: قم، جمکران، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، دبیرخانه همایش کتاب سال حوزه

تلفن: ۰۵-۴-۳۳۱۳۵۶۳-۰۲۵ سامانه پیامک: ۱۰۰۰۰۷۰۲۰

Ketabehowzeh.ismc.ir

۴	سخن دبیر
	کتاب سال حوزه در منزل بیست و پنجم
۱۳	بخش اول : معرفی شخصیت ویژه علمی همایش آیت الله العظمی حاج شیخ محمد فاضل لنکرانی رضوان الله تعالی علیه
۱۹	بخش دوم : گزارش آثار رسیده به بیست و پنجمین همایش
۲۱	جدول عددی وضعیت آثار
۲۲	جدول درصدی وضعیت آثار
۲۳	گزارش آثار رسیده به بیست و پنجمین همایش به تفکیک گروه های علمی
۴۹	بخش سوم : معرفی آثار برگزیده
۵۵	بخش چهارم : معرفی آثار شایسته تقدیر
۸۱	بخش پنجم : معرفی آثار شایسته تحسین
۹۷	بخش ششم : معرفی ناشران و مراکز برگزیده و شایسته تقدیر
۱۰۳	بخش هفتم : گزارش فرایند اجرایی همایش
۱۱۱	بخش هشتم : شاخص های داوری آثار همایش
۱۲۳	بخش نهم : نمودارها
۱۴۹	بخش دهم : هفتمین جشنواره مقالات علمی حوزه
۱۷۱	بخش یازدهم : بخش پیوست / نگاهی به همایش گذشته
۱۷۳	متن پیام حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی دام ظلّه العالی
۱۷۵	سخنرانی حضرت آیت الله اعرافی دام ظلّه
۱۷۸	سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین سید حمید جزایری
۱۸۱	گزارش تصویری بیست و چهارمین همایش کتاب سال حوزه

سخن دبیر

کتاب سال حوزه در منزل بیست و پنجم

يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ. (مجادله، ۱۱)

مقالات علمی حوزه بر خود فرض میدانیم فروتنانه مساعی صاحب قلمانی را ارج نهیم که با ژرف کاوی در آموزه‌های وحیانی و با تکیه بر خرد ناب آثار فاخر و فخری راه قامت قلم آراسته‌اند.

همایش کتاب سال حوزه در این دوره شاهد رقابت علمی میان بخشی از پژوهش‌های عالمان و محققان توانمند حوزوی بوده که در سال ۱۴۰۱ به ثمر نشست است. این همایش

سپاس بی پایان سزاوار آفریننده بی‌همتایی است که با سوگند «ن و القلم وما یسطرون» مقام قلم را فرود و منزلت آن را ستود و درود بسیار به پیشگاه رسول رحمت و خاندان پاکش که دوات عالمان را بر دم شهیدان برتری داده و در دانش را استواری بخشیدند.

اکنون به شکرانه برگزاری بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه و ششمین جشنواره

و علوم تربیتی با ۷۲ و ۷۰ درصد در رده های بعدی افزایش ورودی آثار قرار دارند.

تعداد آثار رسیده در گروه علمی فلسفه نسبت به دوره گذشته بدون تغییر بود. گروه ترجمه با ۳۸ درصد، مدیریت با ۳۰ درصد، علوم سیاسی با ۲۱ درصد و گروه حدیث با ۱۷ درصد رشد منفی مواجه بوده و گروه علمی انقلاب اسلامی با ۶۳ درصد رشد منفی بیشترین میزان کاهش ورودی را در دوره جاری تجربه کرد.

دو

از میان ۱۲۴۹ اثر دارای صلاحیت رقابت در این دوره، ۲۵۶ اثر پس از ۶۲۴۵ ارزیابی اجمالی موفق شدند به مرحله دوم داوری های ارزیابی تفصیلی راه یابند. از این تعداد، ۹۵ اثر در معرض برگزیدگی قرار گرفت که پس از بررسی مدقانه شورای علمی، ۳ اثر، رتبه برگزیده ۲۱ اثر، رتبه شایسته تقدیر را به دست آوردند. پدیدآوران ۳۳ اثر نیز از سوی شورای علمی همایش تحسین شدند.

سه

به منظور اثرگذاری بیشتر کتاب سال بر جریان علمی حوزه و هدایت آثار تولیدی برای پاسخگویی به نیازهای مهم جامعه و حوزه از سال ۱۳۹۷ یازده محور به عنوان اولویت های این همایش اعلام شده و در سال ۱۴۰۱ به

کوشیده است با معرفی و تشویق پدیدآوران برتر این همآورد علمی آنها را بر صدر نشانند و به قدر بضاعت خود از آنان تقدیر کند.

بیست و پنجمین دوره کتاب سال حوزه و هفتمین جشنواره مقالات علمی، همانند سالیان پیشین تا رسیدن به این منزل کوشش های بسیاری کرده است که در اینجا به برخی نتایج آنها اشاره می شود

گزارش آماری

یک

در این دوره ۱۳۸۶ اثر در قالب کتاب و پایان نامه به دبیرخانه ارسال شد که پس از بررسی های اولیه ۱۲۴۹ اثر صلاحیت رقابت در همایش را به دست آوردند. بیشتر آثار رسیده همانند دوره بیست و چهارم به دو گروه «فقه و اصول» با ۲۱۲ و «کلام» با ۱۵۱ اثر اختصاص داشت. گروه های «علوم اجتماعی» با ۱۳۸ اثر و «اخلاق و عرفان» با ۹۸ اثر، از نظر تعداد آثار رسیده در ردیف سوم و چهارم قرار گرفته و سایر گروه ها در رتبه های بعدی جای گرفتند. کمترین اثر ارسالی مربوط به گروه کتب مرجع با ۱۰ اثر است.

بیست و پنجمین دوره کتاب سال حوزه شاهد رشد ۵/۱۸ درصدی آثار رسیده از سوی اهالی قلم بود. بیشترین افزایش مربوط به گروه های حقوق با ۱۱۷ درصد، روانشناسی با ۱۰۸ درصد، است. گروه های علوم اجتماعی

پنج

ورود آثار بخش بین الملل به این دوره از همایش با کاهش ۵۸ درصدی نسبت به سال قبل روبه رو بود. نویسندگان غیر ایرانی ۱۱ کشور هند، نیجریه، کنگو، کنیا، عراق، سوریه، تونس، پاکستان، بوسنی، الجزایر و افغانستان مجموعاً ۱۰۳ اثر را به دبیرخانه همایش ارسال کردند. از میان این آثار ۱۲ کتاب و ۹ رساله سطح چهارم به مرحله دوم داوری راه یافته و در نهایت یک اثر حائز رتبه شایسته تقدیر و از ۲ اثر تحسین شد. در دوره گذشته ۲۴۶ اثر به بخش بین الملل دبیرخانه همایش واصل شده بود که ۳۷ اثر به مرحله دوم داوری راه یافته و ۷ اثر رتبه برتر را به دست آوردند.

شش

پایان نامه های سطح چهارم و دکترای دریافتی این دوره به لحاظ کمی در مقایسه با همایش بیست و چهارم ۳۲ درصد رشد داشت. از مجموع ۳۵۵ اثر رسیده، ۳۱۴ عنوان از سوی برادران و ۴۱ عنوان برای بانوان حوزوی بود. این رساله ها در سال ۱۴۰۱ دفاع شده اند. در دوره قبل ۲۶۸ پایان نامه از حوزویان دریافت شد.

رساله های علمی رسیده به دلیل تنوع موضوعی در ۱۴ گروه علمی گونه بندی شدند. بیشترین پایان نامه های این دوره به گروه «فقه و اصول» اختصاص داشت که در مقایسه

سیزده محور توسعه یافت، این محورها عبارت بودند از: ابعاد علمی بیانیه گام دوم انقلاب، آسیب های اجتماعی، اقتصاد مقاومتی، الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، جمعیت، زن و خانواده، سبک زندگی اسلامی، علوم انسانی اسلامی، فضای مجازی، محیط زیست و منابع طبیعی و هنر (فلسفه هنر، هنر در اسلام). و البته فقه مقارن و جهاد تبیین دو محوری بودند که در سال ۱۴۰۱ اضافه شد.

آثار رسیده در محورهای یاد شده از امتیاز ویژه ای تا ۴ امتیاز برخوردار شدند. شورای علمی همایش کتاب سال حوزه از میان آثار کاندیدای برگزیدگی در محورهای ویژه همایش یک اثر را برگزیده، ۴ اثر را شایسته تقدیر و ۴ اثر را شایسته تحسین دانست.

چهار

آثار راه یافته به مرحله دوم داوری از نظر نوع اثر به پنج دسته کلی تقسیم شده اند. از میان ۲۵۶ اثر، ۱۶۴ اثر علمی پژوهشی، ۳۹ اثر علمی ترویجی، ۱۳ اثر فرهنگی تبلیغی و ۴۰ اثر مربوط به سایر کتب است. با این نگاه آثار علمی پژوهشی، یک جایگاه برگزیده، ۱۶ جایگاه شایسته تقدیر و ۲۸ جایگاه شایسته تحسین را احراز کردند. کتاب های علمی ترویجی، رتبه برگزیده نداشته و فقط دو رتبه شایسته تقدیر را از آن خود کردند. شورای علمی همایش تلاش نویسندگان ۳ کتاب علمی ترویجی را تحسین کردند.

وضعیت آثار

یک

در این دوره کتاب سال حوزه، از مجموع ۱۳۸۶ اثر ارسالی به دبیرخانه، ۲۵۶ اثر یعنی ۴۷/۱۸ درصد به مرحله دوم داوری راه یافتند.

از میان آثار راه یافته به مرحله دوم ۶۴ درصد علمی پژوهشی، ۱۵ درصد علمی ترویجی، ۵ درصد فرهنگی تبلیغی و ۱۶ درصد سایر کتابها بودند.

دو

وضعیت کتاب‌های علمی پژوهشی، بر اساس داده‌های ۳۱۷ ارزیابی انجام شده در همه گروه‌های علمی در این شاخص‌ها «خوب» ارزیابی شده است: «اولویت و میزان تاثیر موضوع کتاب در تامین نیازهای علمی همگانی یا جوامع علمی»، «استناد به منابع معتبر و بهره‌گیری از مستندات و منابع نتیجه‌گیری»، «میزان دستیابی پژوهش به اهداف خود»، «تحدید دقیق موضوع و تبیین هدف، سوالات و فرضیه‌ها»، «به‌کارگیری روش متناسب با موضوع»، «تناسب ساختار و انسجام منطقی سرفصل‌ها و عناوین»، «تناسب اسلوب زبانی کتاب با موضوع» و «توازن حجم مطالب بخش‌ها و فصول».

وضعیت این آثار در این شاخص‌ها «متوسط» بوده است: «نظریه‌پردازی و راه‌حل‌های

با دوره گذشته رشد ۵/۱ درصدی داشت. تعداد پایان‌نامه‌های این گروه ۸۸ عنوان بود. گروه «تفسیر و علوم قرآن» با ۳۵ رساله علمی رتبه دوم در تعداد آثار دریافتی را به خود اختصاص داد. رساله‌های علمی گروه «کلام» با افزایش ۳ درصدی، به ۳۴ عنوان و گروه «حقوق» به ۲۸ عنوان رسید.

از میان پایان‌نامه‌های رسیده ۱۲ درصد امتیاز لازم را برای ورود به مرحله دوم داوری کسب کردند که شامل ۵۰ پایان‌نامه از برادران و ۱۰ پایان‌نامه از خواهران است. نتیجه رقابت علمی میان رساله‌های سطح چهار و دکترای حوزویان در بیست و پنجمین دوره کتاب سال حوزه احراز شش جایگاه شایسته تقدیر در گروه‌های تاریخ، تفسیر، حدیث، روانشناسی و فلسفه بود. داوران زحمات نویسندگان ۱۰ پایان‌نامه را در گروه‌های تاریخ، علوم سیاسی، فقه و اصول، فلسفه و کلام شایسته تحسین دانستند.

هفت

دوره بیست و پنجم شاهد حضور ۲۳۸ اثر در قالب ۱۹۷ کتاب و ۴۱ پایان‌نامه از بانوان حوزوی بود. مشارکت بانوان حوزوی در دوره بیست و پنجم نسبت به سال گذشته رشد ۵ درصدی داشته است. از این تعداد ۱۷ اثر به مرحله دوم راه یافته است. در نهایت دو کتاب و سه پایان‌نامه شرایط لازم را برای انتخاب به دست آورد.

در طرح مسائل و شیوه استدلال»، «پرهیز از مطالب تکراری، کلیشه‌ای و حاشیه‌ای»، «رعایت اصول و فرهنگ تبلیغ نوشتاری»، «توفیق ارتباط با مخاطب و جذابیت اثر»، «ناظر بودن به تحقیقات و آثار پیشین و رفع اشکالات آن‌ها»، «قدرت پاسخگویی به شبهات علمی و شایع در جامعه» و «پاسداری و حراست از ارزش‌های دینی و انقلابی»

نتایج ارزیابی کتاب‌های علمی ترویجی این دوره در مرحله دوم نشان می‌دهد که این آثار ۹۴/۶۵ درصد شاخص‌های ارزیابی را رعایت کرده و در مجموع «متوسط» بوده‌اند.

چهار

وضعیت کتاب‌های فرهنگی تبلیغی بر اساس داده‌های ۲۵ ارزیابی انجام شده در همه گروه‌های علمی در این شاخص‌ها «خوب» ارزیابی می‌شود: «میزان اولویت و تأثیر موضوع در تأمین نیازهای فرهنگی همگانی یا قشرهای خاص»، «میزان جدید و نو بودن محتوا و مطالب و با جدید بودن نحوه ارائه مطالب»، «میزان ارتباط اثر با عناصر مورد اشاره در تعریف فرهنگ یا تبلیغ»، «میزان اثر بخش بودن در یکی از حوزه‌های معرفت‌افزایی، توانمندسازی یا مهارت‌آموزی»، «خلاقیت و نوآوری در طراحی، پرداخت موضوع و جذاب‌سازی اثر»، «به‌کارگیری روش متناسب با موضوع»، «انسجام منطقی سرفصل‌ها و عناوین»، «تناسب حجم مطالب بخش‌ها

جدید»، «نقد صحیح آراء»، «خلاقیت و نوآوری در اصل موضوع/مساله»، «خلاقیت و نوآوری در روش تحقیق و زاویه نگرش به موضوع» و «چکیده و نتیجه‌گیری»

نتایج ارزیابی کتاب‌های علمی پژوهشی این دوره در مرحله دوم نشان می‌دهد که این آثار ۶۸ درصد شاخص‌های ارزیابی را رعایت کرده و در مجموع «متوسط» بوده‌اند.

وضعیت کیفی کتاب‌های علمی پژوهشی در دوره گذشته بر مبنای داده‌های ۳۲۸ ارزیابی محاسبه شده بود.

سه

وضعیت کتاب‌های علمی ترویجی بر اساس داده‌های ۹۳ ارزیابی انجام شده در همه گروه‌های علمی در این شاخص‌ها «خوب» ارزیابی شده است: «تناسب موضوع با نیازهای علمی-فرهنگی جامعه»، «استفاده از منابع معتبر و قدرت بهره‌وری از آن‌ها»، «تناسب سطح علمی کتاب با مخاطب»، «تناسب اسلوب زبانی کتاب با موضوع» و «دستیابی اثر به اهداف».

وضعیت کتاب‌های علمی ترویجی در این شاخص‌ها «متوسط» بوده است: «ساختار و نظام هندسی کتاب»، «تتبع و نقل صحیح علمی و قدرت نقد و بررسی آراء»، «زاویه دید و نگاه جدید به مسائل» و «ابتکار و نوآوری

و علمی همگانی یا جوامع علمی»، «نقل صحیح آراء و اسناد به منابع معتبر، اصیل و متنوع»، «میزان بهره‌گیری از مستندات و منابع و نتیجه‌گیری»، «میزان دستیابی پایان‌نامه به اهداف خود»، «تحدید دقیق مساله اصلی و تبیین هدف، سوالات و فرضیه‌ها»، «به‌کارگیری روش متناسب با مساله»، «تناسب ساختار و انسجام منطقی سرفصل‌ها و توازن حجم مطالب فصول»، «توازن حجم مطالب بخش‌ها و فصول»، «چکیده و نتیجه‌گیری» و «امتیاز ادبی».

وضعیت این آثار در این شاخص‌ها «متوسط» بوده است: «سطح علمی و اتقان اثر»، «نظریه‌پردازی و راه‌حل‌های جدید»، «تحلیل صحیح آراء و نقد آن»، «خلاقیت و نوآوری در اصل مساله» و «خلاقیت و نوآوری در روش تحقیق و زاویه نگرش به مساله».

آثار راه یافته به مرحله دوم ۷۰ درصد شاخص‌های ارزیابی را رعایت کرده و از نظر کیفی نسبت به دوره گذشته تغییری نداشته‌اند.

شش

در بخش کتاب ۱۷ گروه، آثار کاندیدای برگزیدگی خود را به شورای علمی معرفی کردند. در این میان سه کتاب از گروه‌های کتب مرجع و اقتصاد برگزیده شدند. ۱۵ کتاب در ۱۰ گروه شایسته تقدیر شدند. نویسندگان ۲۳ کتاب هم از ۱۲ گروه علمی، تحسین شورای علمی را از آن خود کردند.

و فصول براساس هدف اصلی اثر»، «تناسب اسلوب زبانی کتاب با موضوع» و «پاسداری و حراست از ارزش‌های دینی و انقلابی».

وضعیت کتاب‌های فرهنگی تبلیغی در این شاخص‌ها «متوسط» ارزیابی شده است: «سطح علمی و اتقان اثر»، «بهره‌گیری صحیح و متناسب از آراء و منابع»، «توفیق اثر در جذب و جلب نظر مخاطب (همگانی یا قشر خاص) متناسب با اهداف آن»، «خلاقیت و نوآوری در روش تدوین و زاویه نگرش به موضوع»، «میزان بهره‌گیری از پیرایه‌های هنری (عکس، نمودار...»، ادبی (شعر، حکایت و...) و سایر پیرایه‌های موثر در نشر آثار فرهنگی - تبلیغی» و «اثربخشی فوق‌العاده، برجستگی و جذابیت ویژه در نگارش»

با مقایسه نتایج ارزیابی کتاب‌های فرهنگی تبلیغی این نتیجه به دست می‌آید نویسندگان این آثار ۳/۷۱ درصد شاخص‌های ارزیابی را رعایت کرده و در مجموع «خوب» بوده‌اند.

پنج

وضعیت پایان‌نامه‌های سطح چهار داوری شده در این دوره بر اساس داده‌های ۱۱۶ ارزیابی انجام شده در همه گروه‌های علمی در این شاخص‌ها «خوب» ارزیابی شده است: «اولویت و میزان تاثیر مساله تحقیق در تأمین نیازهای فرهنگی

بیشترین تعداد آثار رسیده از نویسندگان غیر ایرانی به ترتیب مربوط به این زبان‌ها بود: «عربی» ۸۹ عنوان، «انگلیسی» ۹ عنوان و سایر زبان‌ها ۵ عنوان.

پس از انجام مرحله اول ارزیابی‌ها در هیئت‌های داوری ۱۲ کتاب و ۷ پایان‌نامه از نویسندگان غیر ایرانی به مرحله دوم داوری راه یافت و در نهایت، یک اثر موفق به احراز جایگاه شایسته تقدیر همایش شد. شورای علمی بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه پدید آوران دو اثر را شایسته تحسین دانست.

جمع‌بندی داوری

شورای علمی کتاب سال حوزه که بالاترین مرجع علمی همایش است با مشارکت یازده نفر از اساتید و صاحب‌نظران علوم مختلف و برگزاری ۱۳۲ نفر جلسه با حضور روسای هیئت‌های داوری، فرایند داوری آثار را بررسی و رأی نهایی خود را درباره رتبه اثر اعلام کردند. فرایند علمی همایش کتاب سال حوزه بر این اصل استوار است که اعضای هیئت‌های داوری و داوران آثار از میان فرهیختگان بنام و صاحب اثر و شخصیت‌های علمی مراکز مختلف انتخاب و از هر گونه اعمال سلیقه شخصی در این باره پرهیز می‌شود.

دست‌یابی به نتایج داوری‌ها، با بیش از ۶۲۴۵ ارزیابی اجمالی و ۶۶۶ ارزیابی تفصیلی

در بخش پایان‌نامه‌ها شش پایان‌نامه شایسته تقدیر هم مربوط به گروه‌های تاریخ، تفسیر، حدیث، روانشناسی و فلسفه بود. تلاش علمی نویسندگان ۱۰ پایان‌نامه در این گروه علمی شایسته تحسین شناخته شدند: اخلاق، تاریخ، علوم سیاسی، فقه و اصول، فلسفه و کلام.

هفت

بانوان حوزوی ۱۹۷ عنوان کتاب و ۴۱ عنوان پایان‌نامه سطح چهار (دکتری) را در ۱۲ گروه علمی به همایش جاری ارسال کردند. بیشترین آثار رسیده از بانوان، مربوط به گروه «علوم اجتماعی» با ۳۱ اثر است. گروه‌های «فقه و اصول» با ۲۸ اثر، «اخلاق» و «تفسیر و علوم قرآن» با ۲۷ اثر بیشترین تعداد آثار رسیده را دارا می‌باشند.

از میان آثار راه یافته به مرحله دوم بانوان نویسنده، هشت اثر به مرحله کاندیداتوری این دوره از همایش راه یافتند؛ ۳ اثر حائز رتبه شایسته تقدیر شدند و شورای علمی همایش از تلاش علمی بانوان نویسنده در گروه‌های مدیریت و کلام تحسین کرد.

هشت

نویسندگان غیر ایرانی با ارسال ۱۰۳ اثر شامل ۶۶ کتاب و ۳۷ پایان‌نامه، مشارکتی ۴۳/۷ درصدی در این دوره از همایش داشتند.

نخستین شماره

فراهم آمد؛ دستاوردی که سبب شد آثار شایسته، قلم‌زنان توانمند و ناشران برتر حوزه، برابر دیدگان جامعه علمی به نمایش درآیند.

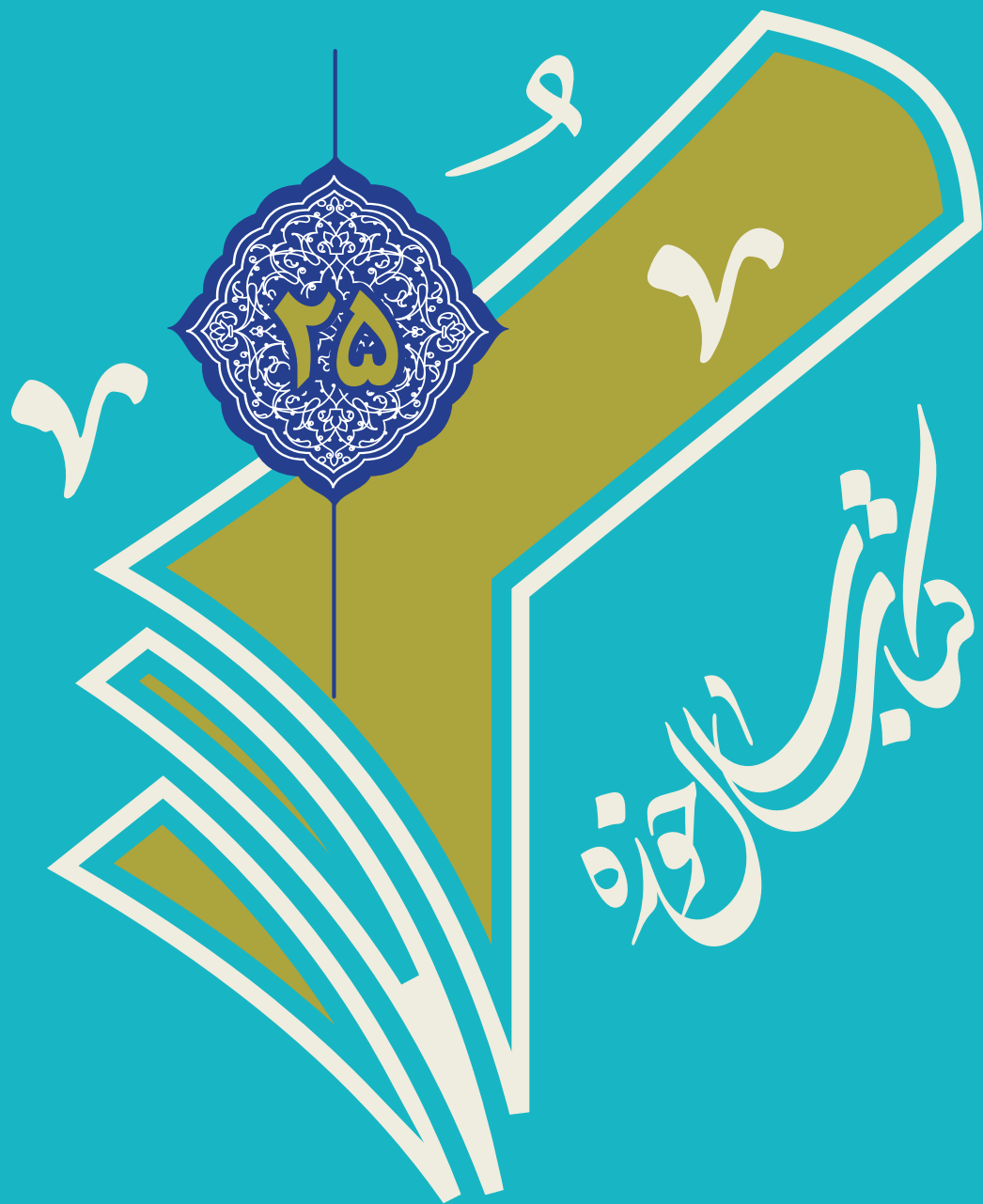
سپاس

در پایان می‌سزد از همه سرورانی که در بیست و پنجمین دوره همایش کتاب سال حوزه و هفتمین جشنواره مقالات علمی حوزه همراهی و همیاری کرده و در بالندگی این همایش مبارک مشارکت جسته اند، تشکر و تقدیر کنیم به ویژه از نویسندگان، ناشران و مدیران محترم مراکز علمی در ارسال آثار داوران فرهیخته در ارزیابی آثار مدیران و اعضای ارجمندهیتهای داوری در مدیریت فرایندهای داوری، انتخاب داوران و بررسی و تأیید فرایند علمی اعضای محترم شورای سیاست گذاری و شورای علمی کتاب سال حوزه در سیاست گذاری و تعیین اهداف کلان همایش و هدایت و نظارت بر فرایندهای علمی و اجرایی این همایش.

همچنین لازم است تلاش خالصانه و بی‌وقفه همکاران خود را در دبیرخانه همایش و معاونت پژوهش سپاس فراوان بگزاریم. توفیقات الهی یارشان و عنایت صاحب اصلی حوزه های علمیه پشتیبان آنان باد!

سید حمید جزایری

دبیر بیست و پنجمین همایش کتاب سال
و هفتمین جشنواره مقالات علمی حوزه

بخش اول

معرفی شخصیت ویژه علمی همایش

آیت الله العظمی حاج شیخ محمد فاضل لنکرانی رضوان الله تعالی علیه

یکی از بخش‌های همایش کتاب سال حوزه، معرفی و تجلیل از «شخصیت‌های ویژه علمی» حوزه است.

همه ساله با تصویب شورای علمی همایش، از شخصیت‌های برجسته حوزه‌های علمیه که خدمات علمی قابل توجهی ارائه نموده‌اند، به عنوان «شخصیت‌های ویژه علمی همایش» تجلیل به عمل می‌آید. سوابق علمی درخشان در آثار مکتوب، میزان تاثیرگذاری و قابل توجه بودن خدمات، ابداع، خلاقیت و نوآوری خاص در حوزه مربوط، برخی از ملاک‌های انتخاب شخصیت‌های علمی همایش کتاب سال حوزه است.

در بیست و چهارمین دوره همایش کتاب سال حوزه، از مقام علمی حجت السلام والمسلمین مهدی پیشوایی رضوان الله تعالی علیه به عنوان شخصیت پیشرو و در عرصه تالیف و ترویج علوم آل محمد صلی الله علیه و سلم تجلیل شود.

در بخش پیشرو، سرگذشت این عالم برجسته به اختصار معرفی می‌شود.

آیت الله العظمی حاج شیخ محمد فاضل لنکرانی رضوان الله تعالی علیه

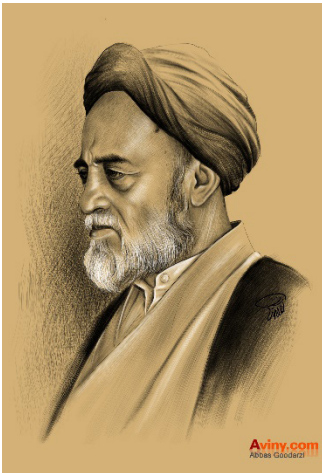
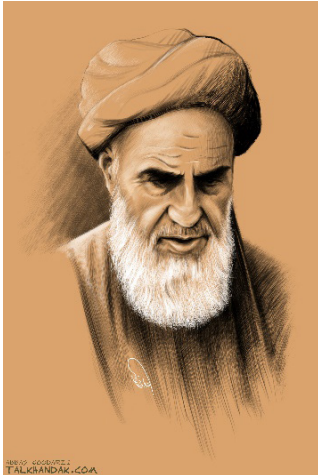
فقیه و مجاهد استوار و خستگی ناپذیر

آیت الله العظمی فاضل لنکرانی در سال ۱۳۱۰ شمسی در شهر مقدس قم دیده به جهان گشود و در دامان پدری مجتهد، جامع فضائل معنوی، مربی تربیت در قول و عمل و مادری دلباخته و دلداده اهل بیت علیهم السلام پرورش یافت.

سال ۱۳۲۳ پس از سپری کردن دوران ابتدایی، وارد حوزه علمیه قم شد. تلاش فراوان، هوش سرشار و عشق به فراگیری دانش سبب شد تا با موفقیت و کامیابی مراحل و دوران تحصیل را با شتابی بیش از اقران خود پشت سر گذاشته، در عنفوان جوانی، به مقامات عالی علمی دست یابد؛ به گونه ای که در سال ۱۳۲۹ و در نوزده سالگی، سزاواری شرکت در درس خارج آیت الله العظمی بروجرودی رحمة الله علیه را پیدا کرد و به مدت نه سال از محضر استاد بهره علمی و اخلاقی بُرد. نشر تقریرات درس استاد با عنوان «نهایة التقریر» در زمان حیات وی، مُهر تاییدی بر آن صلاحیت و قابلیت است.

ایشان هم‌زمان، در درس معمار کبیر انقلاب و حکومت اسلامی حضرت امام خمینی رحمة الله علیه حاضر شده، به مدت یازده سال از خرمن علمی آن مجاهد نستوه و سردمدار بیداری اسلامی

بهره‌های فراوان بُرد. دو کتاب «معمد الأصول و کتاب الطهارة» دستاورد این حضور پُربار است.

شاگرد خمینی کبیر در مباحث فلسفی و تفسیری نیز دست پرورده نظرکرده حق، صاحب تفسیر المیزان، علامه طباطبایی رحمة الله علیه است. این مرجع راحل، در سراسر حیات خود آن چنان در مواجهه با آیات قرآن، اهل دقت و استدلال است که همواره توصیه می‌فرمود باید درس خارج تفسیر در حوزه علمیه قم شکل بگیرد. تدبیر و تدقیق قرآن و لمسِ بُن‌مایه آیات، بخش جدایی‌ناپذیر حیات علمی وی بوده، ثمره آن دو کتاب «آیة التطهیر و مدخل التفسیر» است.

آیت الله العظمی فاضل در عنفوان جوانی و به موازات تحصیل، به تدریس روی آورد.

انسجام فکری، قوّت بیان و استدلال، تسلّط و طرح مبانی اساطین حوزه نجف و قم، تخلّق به آداب و اخلاق نیکو، عدم سردرگمی و ابهام شاگردان پس از درس، توجه به آرای اهل تسنّن، از ویژگی‌های بارز کرسی درس خارج فقه و اصول ایشان بود.

این مرجع مجاهد و انقلابی، به دلیل برخورداری از هوش سیاسی، ارتباط و انس با بیت امام خمینی رضوان الله تعالی علیه، از سنین جوانی در صحنه‌های گوناگون سیاست حضور فعال داشت. اسناد و مدارک جای‌مانده

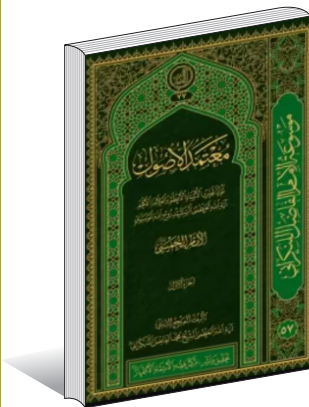
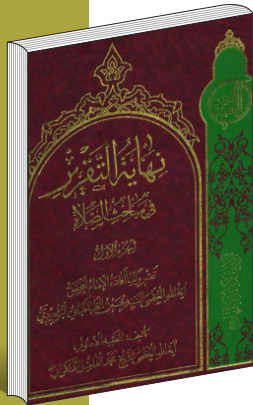
از ساواک و رژیم پهلوی، مبارزه چشم‌گیر معظم‌له در رویارویی با طاغوت و حمایت از نهضت اسلامی را به روشنی نشان می‌دهد. با وجود مرارت‌های سخت و تبعیدها، هیچ‌گاه از حمایت انقلاب دست برنداشتند.

پس از برجیده شدن رژیم منحوس پهلوی نیز با حضور در مجلس خبرگان رهبری به یاری انقلاب شتافت و در تمامی دوران عمر خود از یاران استوار رهبری معظم و نظام جمهوری اسلامی بودند. این مرجع بصیر در دوران پر برکت خویش نقش‌های مهمی در اداره حوزه‌های علمیه و موارد حساس کشور ایفا نمودند.

آثار علمی

از این فقیه ستیغ و مرجع انقلابی، تالیفات و آثار گران‌سنگ متعددی در زمینه‌های علوم اسلامی بر جای مانده که برخی از آنها عبارتند از:

- تفصیل الشریعة فی شرح تحریر الوسیلة؛ جلد؛ ۲۷
- نه‌ایة التقریر؛ ۳ جلد؛
- معتمد الأصول؛ ۲ جلد؛
- تعلیقة علی العروة الوثقی؛ ۲ جلد؛
- القواعد الفقیهية؛
- کتاب الطهارة؛

آیت الله العظمی حاج شیخ محمد فاضل لنکرانی، پس از عمری تهذیب نفس، تلاش در راه کسب و نشر علوم اهل بیت علیهم السلام و خدمت به اسلام و مسلمین، سرانجام با کوله‌باری از تقوا و فضیلت، روز شنبه بیست‌وششم خردادماه ۱۳۸۶، هم‌زمان با ایام سوگواری بانوی دوسرا صدیقه طاهره فاطمه زهرا سلام الله علیها، در هفتادوشش سالگی از عالم ناسوت به ملکوت پر کشید.

شورای علمی بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه مفتخر است، به پاس بیش از نیم قرن مجاهدت خالصانه علمی و عملی مرحوم حضرت آیت الله العظمی حاج شیخ محمد فاضل لنکرانی رحمت الله علیه ایشان را به عنوان شخصیت ممتاز علمی و فقیه انقلابی حوزه‌های علمیه معرفی و مقام علم و تقوای ایشان را ارج نهد.

- سیری کامل در خارج فقه معاصر؛ ۵ جلد؛
- سیری کامل در اصول فقه؛ ۱۶ جلد؛
- ایضاح الکفایة؛ ۶ جلد؛
- اصول الشیعة؛ ۶ جلد
- مدخل التفسیر، در علوم قرآن؛
- فقه القرآن؛ ۲ جلد؛
- الدولة الاسلامیة؛
- آیین کیفری اسلام؛
- آیین کشورداری از دیدگاه امام علی علیه السلام؛
- پنج پیام به مناسب شهادت حضرت فاطمة زهرا سلام الله علیها؛
- ائمه اطهار علیهم السلام یا پاسداران وحی در قرآن کریم؛

دبیرخانه بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه

بخش دوم

گزارش آثار رسیده به بیست و پنجمین همایش

به تفکیک گروه‌های علمی

اشـاره

در بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه، ۱۳۸۶ اثر در قالب ۱۰۳۱ کتاب و ۳۵۵ پایان‌نامه سطح چهار و دکترایه دبیرخانه همایش اصل شد. براساس مصوبه شورای علمی همایش، هیئت‌های بیست‌گانه داوری، آثار رسیده را دو مرتبه مورد ارزیابی اولیه قرار دادند و در نتیجه، ۲۵۶ اثر به مرحله دوم داوری راه یافته و ۱۱۳ اثر از ادامه رقابت بازماندند.

آثار راه یافته به مرحله دوم داوری را ۶۵۴ نفر از کارشناسان حوزه و دانشگاه در رشته‌های علمی مربوط، ارزیابی کردند. در این مرحله، هر اثر حداقل توسط دو داور ارزیابی شد. برخی آثار نیز طبق نظر هیئت‌های داوری، تا چهار مرتبه مورد ارزیابی علمی قرار گرفتند.

پس از پایان ارزیابی تفصیلی، ۹۵ اثر به عنوان آثار کاندیدای برگزیدگی معرفی شدند. از این میان، شورای علمی همایش، سه اثر را «برگزیده»، ۲۱ اثر را «شایسته تقدیر» و ۳۳ اثر دیگر را «شایسته تحسین» معرفی کرد.

این بخش به تفکیک گروه‌های علمی، آثار برگزیده، شایسته تقدیر، شایسته تحسین و آثار راه یافته به مرحله دوم داوری را معرفی کرده است.

جدول عددی وضعیت آثار بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه به تفکیک گروه‌های علمی

تعداد شایستگان تحسین	تعداد شایستگان تقدیر	تعداد برگزیدگان	آثار کاندیدای برگزیدگی	آثار راه یافته به مرحله دوم داوری	کل آثار گروه	گروه علمی
۴	۲		۱۰	۳۴	۹۸	اخلاق و عرفان
	۱		۲	۷	۴۷	ادبیات و هنر
۱	۱	۱	۴	۱۰	۲۳	اقتصاد
۱	۱		۲	۷	۱۶	انقلاب اسلامی
۳	۲		۵	۱۴	۹۷	تاریخ، سیره و تراجم
				۲	۲۷	ترجمه
۱	۱		۴	۱۰	۵۳	تصحیح و تحقیق
۵	۳		۱۲	۳۰	۹۶	تفسیر و علوم قرآن
	۱		۲	۱۳	۳۶	حدیث، درایه و رجال
۱	۱		۳	۱۲	۶۳	حقوق
	۱		۳	۴	۲۵	روانشناسی
۳	۲		۷	۱۵	۱۳۸	علوم اجتماعی
	۱		۷	۱۲	۵۱	علوم تربیتی
۲			۳	۱۶	۴۵	علوم سیاسی
۲	۲		۹	۲۶	۲۱۲	فقه و اصول
۲	۱		۵	۱۱	۴۹	فلسفه
۱			۱	۵	۱۲	مدیریت
		۲	۲	۲	۱۰	کتاب مرجع
۷	۱		۱۴	۲۶	۱۵۱	کلام
۳۳	۲۱	۳	۹۵	۲۵۶	۱۲۴۹	جمع

جدول درصدی وضعیت آثار بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه به تفکیک گروه‌های علمی

درصد تعداد شایستگان تحسین	درصد تعداد شایستگان تقدیر*	درصد تعداد برگزیدگان*	درصد آثار کاندیدای برگزیدگی*	درصد آثار راه‌یافته به مرحله دوم داوری ۱	درصد کل آثار گروه	گروه علمی
۱۱/۷۶	۵/۸۸	۰/۰۰	۲۹/۴۱	۲/۷۲	۷/۸۵	اخلاق و عرفان
۰/۰۰	۱۴/۲۹	۰/۰۰	۲۸/۵۷	۰/۵۶	۳/۷۶	ادبیات و هنر
۱۰/۰۰	۱۰/۰۰	۱۰/۰۰	۴۰/۰۰	۰/۸۰	۱/۸۴	اقتصاد
۱۴/۲۹	۱۴/۲۹	۰/۰۰	۲۸/۵۷	۰/۵۶	۱/۲۸	انقلاب اسلامی
۲۱/۴۳	۱۴/۲۹	۰/۰۰	۳۵/۷۱	۱/۱۲	۷/۷۷	تاریخ، سیره و تراجم
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰	۰/۱۶	۲/۱۶	ترجمه
۱۰/۰۰	۱۰/۰۰	۰/۰۰	۴۰/۰۰	۰/۸۰	۴/۲۴	تصحیح و تحقیق
۱۶/۶۷	۱۰/۰۰	۰/۰۰	۴۰/۰۰	۲/۴۰	۷/۶۹	تفسیر و علوم قرآن
۰/۰۰	۷/۶۹	۰/۰۰	۱۵/۳۸	۱/۰۴	۲/۸۸	حدیث، درایه و رجال
۸/۳۳	۸/۳۳	۰/۰۰	۲۵/۰۰	۰/۹۶	۵/۰۴	حقوق
۰/۰۰	۲۵/۰۰	۰/۰۰	۷۵/۰۰	۰/۳۲	۲/۰۰	روانشناسی
۲۰/۰۰	۱۳/۳۳	۰/۰۰	۴۶/۶۷	۱/۲۰	۱۱/۰۵	علوم اجتماعی
۰/۰۰	۸/۳۳	۰/۰۰	۵۸/۳۳	۰/۹۶	۴/۰۸	علوم تربیتی
۱۲/۵۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۱۸/۷۵	۱/۲۸	۳/۶۰	علوم سیاسی
۷/۶۹	۷/۶۹	۰/۰۰	۳۴/۶۲	۲/۰۸	۱۶/۹۷	فقه و اصول
۱۸/۱۸	۹/۰۹	۰/۰۰	۴۵/۴۵	۰/۸۸	۳/۹۲	فلسفه
۲۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۲۰/۰۰	۰/۴۰	۰/۹۶	مدیریت
۰/۰۰	۰/۰۰	۱۰۰/۰۰	۱۰۰	۰/۱۶	۰/۸۰	کتاب مرجع
۲۶/۹۲	۳/۸۵	۰/۰۰	۵۳/۸۵	۲/۰۸	۱۲/۰۹	کلام
۱۲/۸۹	۸/۲۰	۱/۱۷	۳۷/۱۱	۲۰/۴۹	۱۰۰	جمع

گزارش آثار رسیده به بیست و پنجمین همایش به تفکیک گروه‌های علمی

اخلاق و عرفان

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
شبه جنبش‌های معنوی	حمیدرضا مظاهری سیف	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
انسان کامل از دیدگاه ابن عربی و بررسی تطبیقی آن با آیات و روایات	صدیقه محمدی	کتاب	دانشگاه باقرالعلوم	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
الگوی اخلاقی روابط همسرانه در قرآن	محمد رضا جباران	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی ترویجی
moral weakness (akrasia) in islamic and western ethics and its remedies	محمد تاجیک جوبه	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
عرفان تطبیقی	محمد فنایی اشکوری	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
عرفان تطبیقی اسلام و مسیحیت	علیرضا کرمانی	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی

ج) راه‌یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
تلویزیون و اخلاق اجتماعی دینی	حسین غلامی بدربانی	کتاب	فراگیر هگمتانه	علمی پژوهشی
تساهل و تسامح از دیدگاه قرآن و عهدین	سید محمدابراهیم مصباح	کتاب	صبح امید دانش	علمی ترویجی
الگوی مواجهه با تظاهر در سیره ارتباطی امام رضا علیه السلام	محمد رضا انواری	کتاب	پژوهشکده حوزه و دانشگاه	
پیش‌انگاره‌های هستی‌شناختی علم سلوک	علی فضلی	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
حقیقت مراقبه از منظر کتاب و سنت و عرفان عملی	رضا خانجانی	پایان‌نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
توبه چیست	علی شعبانی	کتاب	میراث شرق	علمی ترویجی
شناخت لایه‌های درونی خود: پژوهشی در معرفت نفس	مصطفی عزیزی علویچه	کتاب	جهاد دانشگاهی استان مرکزی	علمی پژوهشی
معضلات اخلاقی سقط جنین معلول با رویکرد اسلامی	محدثه مولوی	پایان‌نامه	دانشگاه معارف	علمی پژوهشی
مرام کاسبی	مصطفی راستگو	کتاب	حوزه مروی	فرهنگی تبلیغی
از بخت اخلاقی تا بخت کيفری	محمد نیازی	کتاب	میزان	علمی پژوهشی
تزامم اخلاقی در شبکه‌های اجتماعی از چالش تا تصمیم	حسینعلی رحمتی	کتاب	سازمان چاپ و نشر دارالحدیث	علمی پژوهشی
انفاق از نگاه قرآن و حدیث	محمد محمدی ری شهری	کتاب	سازمان چاپ و نشر دارالحدیث	علمی ترویجی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
بازسازی نظام اخلاقی علامه طباطبائی بر اساس نظریه اعتباریات	محمد تاجیک جوبه	پایان نامه	دانشگاه قم	علمی پژوهشی
مطلع معرفت نفس	محمد صالح کمیلی خراسانی	کتاب	انوار توحید	علمی ترویجی
نمود پنج قاعده کلامی خواجه نصیرالدین طوسی برآرای اخلاقی وی در اخلاق ناصری	سعیده السادات حسینی	کتاب	سنجش و دانش	علمی ترویجی
عرفان اهل بیتی	محمد صالح کمیلی خراسانی	کتاب	انوار توحید	علمی ترویجی
پرواز تا بی نهایت : موانع پرواز	محمد تقی مصباح یزدی	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی ترویجی
آفاق عرفان اسلامی	محمد فنایی اشکوری	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
اخلاق و امنیت	علی بهرام طجری	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
مضامین اخلاقی قرآن در صحیفه سجادیه	اکرم عشقی چهاربرج	کتاب	جلوه کمال	علمی پژوهشی
معاشرت با مومنان در سبک زندگی اسلامی...	علی مدبر (اسلامی)	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
عدالت در عداوت...	مهدی مسائلی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
خواب و بیداری - شب و روز از منظر آیات و روایات	محسن عبدالله زاده	کتاب	کتاب جمکران	فرهنگی تبلیغی
معرفت و عرفان	محمد باقر شریعتی سبزواری	کتاب	بوستان کتاب	علمی ترویجی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
اخلاق معاشرت به سبک روحانی	حسن روشن	کتاب	بوستان کتاب	فرهنگی تبلیغی
رابطه کارآمدی با اخلاق و سیاست در حکمت متعالیه	محمدحسن روزبه	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
فضائل بنیادین اخلاقی و معیارهای آن در قرآن کریم	زینب هاشمی	پایان نامه	مؤسسه آموزش عالی بنت الهدی	علمی پژوهشی

ادبیات و هنر

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
قصه یک پیراهن	علی اصغر کاویانی	کتاب	به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)	

ب) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
سلام بر میّت	رضا کشمیری	کتاب	دفتر نشر معارف	
بنیان های نظری هنر اسلامی با تاکید بر حکمت متعالیه	مجمع عالی حکمت اسلامی	کتاب	مجمع عالی حکمت اسلامی	
واحد مخاطرات	فاطمه تقی زاده	کتاب	مسجد مقدس جمکران	
سربازان زبان بسته	حامد جلالی	کتاب	مسجد مقدس جمکران	
شاه جعفر	سعید محمدی	کتاب	مسجد مقدس جمکران	
بوی نم باروت؛ خاطرات حاج شیخ مرتضی خاکسار دوست	حسین زحمتکش زنجانی	کتاب	خط مقدم	

الف) برگزیده

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
تحلیل و نقد نظام مالی رایج	غلامعلی معصومی نیا / محمد رضا مالک	کتاب	رسم وفا	علمی پژوهشی

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
صندوق سرمایه گذاری مشترک وقف، از نظریه تا عمل	مصطفی کاظمی نجف آبادی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی ترویجی

الف) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
ساختار و عملکرد نهادهای خبریه	سید رضا حسینی / مصطفی کاظمی نجف آبادی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

د) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
نقش باورهای اسلامی بر افزایش بهروری نیروی انسانی	سیدروح الله حیدری	کتاب	جلوه کمال	فرهنگی تبلیغی
ایلاف ایرانی	زهرا خدا بنده لو	کتاب	پرناک	علمی پژوهشی
بررسی فقهی اقتصادی حمایت از کالای ایرانی	احمد علی یوسفی	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
مبانی و سازوکارهای نهادی انتخاب عمومی در اقتصاد اسلامی	نصرالله انصاری	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
بانکداری رضوان	حسین وهبی زاده	کتاب	آوای بی صدا	علمی پژوهشی
کارآفرینی از منظر آیات و روایات تفسیری	حسین محمدنژاد	کتاب	خویی	فرهنگی تبلیغی
اقتصاد شراکتی در اسلام	محمدرضا آرمان مهر	کتاب	دانشگاه صنعتی شاهرود	علمی پژوهشی

انقلاب اسلامی

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
حاج آقا روح الله، بررسی دوران استادی امام خمینی در بستر تاریخ	حمیدرضا باقری	کتاب	سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر	فرهنگی تبلیغی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
تبیین نظریه مقاومت مبتنی بر اندیشه امامین انقلاب اسلامی	حسین میرچراغ خانی	کتاب	زمزم هدایت	علمی پژوهشی

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
امیر خط شکن	سید محمدرضا مصطفوی نیا	کتاب	یاقوت	فرهنگی تبلیغی
مبانی انسان شناختی انقلاب اسلامی	سیدحسین جعفری نسب	کتاب	دانشگاه معارف اسلامی	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
بیم ها و امیدها (آینده اسلام و انقلاب در نگاه رسول خدا ص و امامین انقلاب)	عبدالرحمان رازیان	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی ترویجی
زینت شهدای زینب	جواد سالمی	کتاب	پژوهشکده باقرالعلوم	فرهنگی تبلیغی
درمسیر نهضت	حمید سبحانی صدر	کتاب	حوزه مروی	علمی ترویجی

تاریخ، سیره و تراجم

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
سیره همسرمداری امامان معصوم	یدالله مقدسی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
بررسی انتقادی دیدگاه مستشرقان درباره پیدایش اسلام در عصر اموی؛ با تاکید بر دیدگاه نُو و کورن	سید محمد سلطانی	پایان نامه	دانشگاه باقرالعلوم (ع)	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
سیمای کارگزاران علی بن ابی طالب امیرالمومنین	علی اکبر ذاکری	کتاب	بوستان کتاب	علمی ترویجی
چیستی و چگونگی تاثیر پیش فرضهای کلامی در تاریخ نگاری اسلامی	روح الله کاظمی نجف آبادی	پایان نامه	دانشگاه معارف	علمی پژوهشی
محمد بن همام اسکافی جایگاه شناسی علمی، سیاسی و اجتماعی	محمد مهدی صمصامی کهنی	کتاب	مرکز تخصصی مهدویت	علمی پژوهشی

ج) راه‌یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
بررسی تعامل اجتماعی امامیه با سایر فرق تا پایان غیبت صغری	سیدعباس میریان	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
سیاحه فی آثار الشیخ بهاء الدین العاملی	اکبر اسدعلیزاده	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی ترویجی
بررسی اقتصاد نهاد‌های مذهبی در دوره صفویه	طیبه درخشان بنه کهل	کتاب	آموزشی تألیفی ارشدان	علمی پژوهشی
تاریخ اجتماعی شیعیان امامیه از غیبت صغری تا سقوط بغداد	علی جدیدبناب	کتاب	مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص)	علمی پژوهشی
نقد و بررسی عدالت صحابه	شعبان داداشی	کتاب	کتاب طه	علمی پژوهشی
بافتار کوشش های شیعی در استمرار تمدن اسلامی...	محمد باغستانی کوزه‌گر	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
شیعه در دوران امام باقر علیه السلام	سید قاسم رزاقی موسوی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
نقش علمای شیعه در دوره اول قاجار با تاکید بر جنگ های ایران و روس	نصرالله پورفیاض	کتاب	بوستان کتاب	علمی پژوهشی
روش مطلوب تحلیل عصری سیره معصومان	بهرز حسین پور	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی

ترجمه

الف) راه‌یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
سکوت تحسین برانگیز	شهاب الدین حاجی علی	کتاب	جمهوری	
دین، کجروی و کنترل اجتماعی	مهدی صفار دستگردی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	

تصحیح و تحقیق

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
العربیہ العلویہ و اللغہ المرویہ	وحید شوندی	کتاب	العتبہ الحسینیہ المقدسہ	

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
الفوائد الجلیہ فی اعراب آیات الخزرجیہ	مرکز احیاء التراث الاسلامی	کتاب	العتبہ العباسیة المقدسة قسم الشؤون الفكرية و الثقافية - کربلا	

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
موسوعه الشيخ بهاء الدين العاملي	مرکز احیاء التراث الاسلامی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	
شرح الرسالة اللفیه	عتبہ العباسیة المقدسة	کتاب	العتبہ العباسیة المقدسة قسم الشؤون الفكرية و الثقافية - کربلا	
دیوان امیرالمومنین علی بن ابی طالب	محمد باقر محمودی / محمد کاظم محمودی	کتاب	مؤسسه تراث الشیعة	
تذکره مقیم	مهدی کرباسی	کتاب	مؤسسه تراث الشیعة	
کتاب التوحید	محمد مهدی غفوری شم آبادی	کتاب	موسسه الاعلمی للمطبوعات - بیروت	
البحوث الاصولیہ	سید حسین آل طه	کتاب	بوستان کتاب	
قره کل عین فی بعض مناقب سیدنا الحسین	کاظم جبار الزرکانی	کتاب	العتبہ الحسنیہ المقدسہ	
جامع الشتات	موسسه فرهنگي فقه الثقليين	کتاب	فقه الثقليين	

تفسیر و علوم قرآن

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
تحلیل دیدگاه آیت الله جوادی آملی در آیات الاحکام تشکیل خانواده	نرجس السادات محسنی	پایان نامه	موسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه خواهران	علمی پژوهشی
مولف محوری و چالشهای فراروی آن	سیده معصومه تقوی	پایان نامه	جامعه الزهراء (س)	علمی پژوهشی
مبانی قرآن شناختی علم دینی با تاکید بر علوم انسانی اسلامی	محمد علی اسدی نسب	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
فرایند تفسیر موضوعی	مصطفی کریمی	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی ترویجی
واکاوی واژگان قرآن در روایات اهل بیت علیهم السلام	سید محمود طیب حسینی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
قرآن در مکتب اهل بیت (ع) با تاکید بر کتاب اصول مذهب الشیعیه	محمد علی محمدی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
آیه اولی الامر	غلامحسین زینلی	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
درسنامه نقد شبهات قرآنی	جواد ایروانی	کتاب	حوزه علمیه خراسان - دانشگاه علوم اسلامی رضوی	علمی پژوهشی

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
آسیب شناسی مفسر محوری در فهم و تفسیر قرآن	فاطمه فاطمه سلطان محمدی	پایان نامه	جامعه الزهراء (س)	علمی پژوهشی
آشنایی با منابع علوم و فنون قرائات	محمد امینی تهرانی	کتاب	پژوهش های تفسیر و علوم قرآن	علمی ترویجی
مبانی منطق بیانی قرآن از منظر روایات	امید قربانخانی	کتاب	دانشگاه قم	علمی پژوهشی
قواعد ادبی تفسیر	شمس الله معلم کلایی	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
ارزیابی روش شناختی نظریه های مطرح در تفسیر موضوعی	نسیم تیموری	پایان نامه	حوزه علمیه خاوران	علمی پژوهشی
وجه اعجاز قرآن از دیدگاه میرزا مهدی اصفهانی	تقی بهشتی نژاد	کتاب	خوبی	علمی ترویجی
میدان های معنایی علم در قرآن	شعبان نصرتی	کتاب	سازمان چاپ و نشر دارالحدیث	علمی پژوهشی
شبیه پژوهی قرآنی، دفتر دوم	جواد ایروانی	کتاب	دانشگاه علوم اسلامی رضوی	علمی پژوهشی
نقد و بررسی ادعای تناقض در معجزه جاویدان	حسین آقاییارلو	کتاب	مهرامیرالمؤمنین	علمی پژوهشی
مدل قرآن بنیان اجرای امر به معروف و نهی از منکر بر اساس ترتیب نزول قرآن	طیبه حیاتی	پایان نامه	دانشگاه قرآن و حدیث	علمی پژوهشی
علم قرائت	محمدصادق یوسفی مقدم	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
کیفیت نزول آیات سوره های قرآن کریم	محمد خامه گر	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی ترویجی
بررسی تحلیلی روایات تفسیری امام رضا علیه السلام	معاونت پژوهش دانشگاه علوم اسلامی رضوی	کتاب	انتشارات آستان قدس رضوی	علمی پژوهشی
مهارت های بیان تفسیر سوره های قرآن کریم	عبدالکریم بهجت پور	کتاب	هاجر (وابسته به مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران)	فرهنگی تبلیغی
دیدگاه اخباریان در مواجهه با قرآن بدون روایات معصومان علیهم السلام	محمد رضا آرمیون	کتاب	لوح سبز	علمی ترویجی
تحلیل و ارزیابی اندیشه های اجتماعی آیت الله خامنه ای در تفسیر قرآن	زهره دانشی کهن	پایان نامه	حوزه علمیه خاوران	علمی پژوهشی
واکاوی تفسیر به رأی از دیدگاه فریقین	شهلا حقی	کتاب	امتداد حکمت	علمی ترویجی
تفسیر تطبیقی آیات امر به معروف ونهی ازمنکر ونقش آن در جامعه	فاضل علی فاضلی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
بررسی نظریه حجیت در تفسیر قرآن کریم	عزیز گل صافی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
اصول و روش های تربیت در قرآن	سید علی حسینی زاده	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
روش شناسی تفسیر مدیریتی قرآن کریم	سید محمد حسین وحیدی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
جریان شناسی تفاسیر سلفی، عرفانی و غلمی بنگلادش	عبدالله عبدالله	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی

حدیث، درایه و رجال

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
اندیشه حدیثی قاضی نعمان مغربی، خاستگاه مبانی و جایگاه	سیدحسین فلاح زاده ابرقویی	پایان نامه	دانشگاه کاشان	علمی پژوهشی

ب) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
نقش باور های کلامی در داوری رجالیان متقدم	سید محمد رضا حسینی لواسانی	کتاب	مؤسسه حضرت آیت الله العظمی بروجردی نشر معارف اهل بیت (علیهم السلام)	علمی پژوهشی
نقد و بررسی نقش جریان های منحرف شیعی در روایات مهدویت با تکیه بر کتاب الغیبه نعمانی	جواد حسن زاده	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
منطق فهم حدیث (روش پژوهش در حدیث با رویکرد اصولی)	حبیب الله شعبانی مؤتقی	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
شرح زیارت جامعه کبیره	سید محسن مرتضوی	کتاب	به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)	علمی ترویجی
دانش مشکل الحدیث	یاسین پورعلی قراجه	کتاب	بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی	علمی پژوهشی
درآمدی جامعه شناختی بر ادوار علوم حدیث شیعه	قاسم ابراهیمی پور	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
نقد و بررسی عدالت صحابه	شعبان داداشی	کتاب	کتاب طه	علمی پژوهشی
آیین پاسداری	محمد باقر تحریری	کتاب	حوزه مروی	علمی ترویجی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
ابن ابی الحدید و فهم نهج البلاغه	محسن رفعت	کتاب	بوستان کتاب	علمی پژوهشی
آشنایی با صحیفه سجادیه	سیداحمد سجادی جزی	کتاب	سمت (سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه)	علمی ترویجی
روایت کتاب محور احادیث شیعه	احسان سرخه‌ای	کتاب	معارف اهل بیت الطاهرین علیهم السلام	علمی پژوهشی

حقوق

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
مسئولیت کیفری رانندگان وسایل نقلیه	اسماعیل آقابابائی بنی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
تعارض قوانین، مطالعه تطبیقی حقوق موضوعه و فقه و حقوق اسلامی با تأکید بر احوال شخصیه	مصطفی دانش پژوه	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
واکاوی فقهی حقوقی تجدید اجرای مجازات سالب حیات	محمد عبرشاهی، محمد امامی، علی نصرتی	کتاب	دانشگاه علوم اسلامی رضوی	علمی پژوهشی
کارکردهای عفاف در حقوق خانواده	فرج الله هدایت نیا	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	فرهنگی تبلیغی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
دانشنامه قرآن و حقوق	علی اکبر رشاد	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
ازالۀ منافع اعضا در صدمات منجر به زندگی نباتی از نگاه فقه اهل بیت (ع)، حقوق کیفری ایران و افغانستان	قربانعلی هادی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
مطالعه تطبیقی تأثیر تغییر شیء بر اعتبار قرارداد در فقه امامیه، حقوق افغانستان و حقوق فرانسه	سید عزیزالله موسوی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
تابعیت اکتسابی در حقوق ایران	مصطفی دانش پژوه	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
سلب تابعیت در حقوق ایران	مصطفی دانش پژوه	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
تعارض دادگاه ها،	مصطفی دانش پژوه	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
مسئولیت مدنی خاص	حسین هوشمند فیروزآبادی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

روانشناسی

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
الگوی نظری مقابله با تنیدگی بر اساس قرآن کریم و ساخت پرسشنامه اولیه آن	ابوالفضل ابراهیمی	پایان نامه	موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی

ب) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
روان شناسی اختلالات مصرف مواد با رویکرد پیشگیرانه	محمدحسین شریفی نیا	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
نظریه های بنیادین خانواده درمانگری	محمد زارعی توپخانه	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
روان شناسی نظامی با رویکرد قرآنی	محمد کاویانی آرانی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

علوم اجتماعی

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
چیستی و نحوه وجود فرهنگ	سید پدالله یزدان پناه	کتاب	کتاب فردا	علمی پژوهشی
بازاندیشی عدالت اجتماعی	احمد واعظی	کتاب	بوستان کتاب	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
فلسفه و روش علوم اجتماعی	حمید پارسانیا	کتاب	بوستان کتاب	علمی پژوهشی
دختران و همسری و شغل ناب مادری (جایگاه همسری و مادری در تربیت)	محسن عباسی ولدی	کتاب	آیین فطرت	فرهنگی تبلیغی
الگوی اسلامی سلامت اجتماعی در سطح بین فردی	عباس پسندیده	کتاب	سازمان چاپ و نشر دارالحدیث	علمی پژوهشی

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
خویدوده؛ ازدواج با خویشان درجه یک/ محارم در روایات زرتشتی	غلامرضا نوادری	کتاب	عاصم	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
مرزهای خانواده در روانشناسی و قرآن کریم	جعفر هوشیاری	کتاب	مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی (ص)	علمی پژوهشی
درباره عدالت فرهنگی	احمد اولیایی	کتاب	دانشگاه باقرالعلوم (ع)	علمی پژوهشی
اسطوره حاج قاسم و بازسازی هویت ملی ایرانیان	مهدی افراز	کتاب	سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر	علمی ترویجی
مشق ارشاد: تأثیرگذاری و متقاعدسازی در امر به معروف و نهی از منکر	عبدالله عمادی	کتاب	انتشارات آستان قدس رضوی	علمی پژوهشی
فلسفه اجتماعی در قرآن	سید حسین فخرزادع	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
الحجاب درآسه اجتماعی و فقهیه مقارنه	محمد الساعدی	کتاب	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	علمی پژوهشی
اندیشه های اجتماعی متفکران مسلمان	حسین اژدری زاده	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی ترویجی
خانواده فناورانه، سیطره شبکه های اجتماعی مجازی بر روابط خانواده	مجید کافی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

علوم تربیتی

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
دنیای قشنگ خدمت گزاری و تربیت بچه های کاری	محسن عباسی ولدی	کتاب	آیین فطرت	فرهنگی تبلیغی

ب) راه‌یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
همای سعادت	محمد عباسی	کتاب	آفتاب فطرت	علمی ترویجی
طریقت جمع-درآمدی بر نظام تربیت عرفانی امام خمینی ره	مهدی شبان	کتاب	انتشارات کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی	علمی پژوهشی
دختران آسمانی و سفیران مهربانی (مهارت تربیت دختران برای همسری و مادری)	محسن عباسی ولدی	کتاب	آیین فطرت	فرهنگی تبلیغی
راهنمای مشاوران برای تقویت خودمهارگری نوجوان در فضای مجازی	مصطفی راهی	کتاب	اخلاق و تربیت	علمی پژوهشی
منظومه فکری رهبر معظم انقلاب اسلامی در موضوع آموزش پرورش	احمد نادری	کتاب	حوزه علمیه مروی	علمی پژوهشی
اصول و روش های تربیت در قرآن	سید علی حسینی زاده	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
تربیت دینی در دوره دبستان و دبیرستان	محمود نوذری	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی ترویجی
درآمدی بر فلسفه تربیت دینی	محمد داودی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

علوم سیاسی

الف) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
وجوه تمایز مکاتب فلسفه سیاسی اسلامی	مرتضی یوسفی‌راد	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
مشارکت سیاسی در حکومت غیر مشروع از منظر فقه اهل بیت	نیاز علی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی

ب) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
نقش نخبگان در تغییر سیاسی از منظر قرآن و روایات	محمد قاسم محسنی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
نقد و بررسی دیدگاه‌ها و تبیین نظریه امنیت بین الملل از دیدگاه اسلام	محمد صمدپورآذرشربیانی	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
الگوی تراز مذاکرات بین المللی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران (با تأکید بر ارزیابی تجارب تاریخی)	محمد علی همدانی	پایان نامه	دانشگاه معارف	علمی پژوهشی
خلافت ولی فقیه تحقیق بخش امت واحده	ذبیح الله نعیمیان	کتاب	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	علمی ترویجی
مبانی فکری و مواجهات بین المللی جبهه مقاومت اسلامی	عبدالله نوری گلجائی	کتاب	دانشگاه فردوسی مشهد	علمی ترویجی
اسلام و رفتار سیاسی	غلامرضا مهربان	کتاب	مرکز مدیریت حوزه های علمیه	علمی پژوهشی
بررسی سکولاریسم سیاسی در نگاه نومعتزله عرب	جواد گلی	کتاب	موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
موسوعه روایی حقوق عمومی	محمد مهدی فر	کتاب	مکتب اندیشه	علمی ترویجی
زمینه های نفوذ نظام سلطه در کشورهای اسلامی و راهکارهای مقابله با آن از دیدگاه قرآن کریم	ابراهیم امیدی / محمود ابوترابی	کتاب	دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم	علمی پژوهشی
نظریه دولت اسلامی	عباس کعبی	کتاب	منهاج علم	علمی ترویجی
رابطه کارآمدی با اخلاق و سیاست در حکمت متعالیه	محمد حسن روزبه	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
وظیفه دولت اسلامی در تامین امنیت سیاسی از منظر فقه اسلامی	حسین حجتی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
حوزه علمیه قم و امر سیاسی	سید محسن طباطبایی فر	کتاب	مرکز اسناد انقلاب اسلامی	علمی پژوهشی

فقه و اصول

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
پرداخت دیه از بیت المال	حسینعلی بای	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
واکاوی نقش اذن در فقه پزشکی	محمدعلی قاسمی	کتاب	مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
بینه منکر از دیدگاه فقه اهل بیت و حقوق افغانستان	قربان علی کریمی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
حق الاستیلاذ فی منظور فقه اهل البیت علیهم السلام	سید عقیل حیدری	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
نیمه اول اجتهاد (روش شناخت موضوعات)	حجت الله بیات	کتاب	موضوع شناسی	علمی ترویجی
القواعد الفقہیہ القرآنیہ	رضا محققیان	کتاب	نورالسجاد	علمی پژوهشی
الگوریتیم اجتهاد	عبدالحمید واسطی	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
المباحث الحسینیة	سید علی رجایی	کتاب	آل المرتضی (ع)	علمی ترویجی
کتاب القاعده الشرط الفقہیہ	سید کمال الدین عمادی چاچکامی	کتاب	مرکز نشر اسراء	علمی پژوهشی
بررسی ماهیت و حکم فقهی حق الاختیار معامله	محسن زمانی خرم آبادی	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
عوامل و زمینه های تاریخی صدور روایات تحلیل خمس	حسین قلیچ لی	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
فقه پژوهی مسائل نوپدید در حج و عمره متأثر از توسعه	مهدی ساجدی	کتاب	مشعر	علمی پژوهشی
فقه مقاومت از دیدگاه مذاهب خمس با رویکرد مقارنه ای و تحلیلی	محمد جواد مهری	کتاب	مکت اندیشه	علمی ترویجی
بررسی ماهیت داوری در فقه امامیه و حقوق موضوعه	حسین هوشمند فیروزآبادی	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
اصول فقه و هرمنوتیک روش شناختی	مسعود فیاضی	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
رسائل فی الفقه والاصول	محمد جواد فاضل لنگرانی	کتاب	مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام	علمی پژوهشی
تخریب محیط زیست از منظر فقه	سید مرتضی حسینی نژاد	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
علل اختلاف آرای فقیهان در شناخت موضوعات عرفیه، قلمرو تحقیق موضوعات مکاسب محرمه	مرتضی فخار شاکری	پایان نامه	دانشگاه فردوسی مشهد	علمی پژوهشی
حکم تکلیفی و وضعی فرزندان چند پدری و چند مادری	سید هدایت الله میرسالاری	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
تمحیص اجتهادی وقواعد ممهده	علی نهاوندی	کتاب	مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام	علمی پژوهشی
درآمدی بر فقه جنسیت	حسین بستان	کتاب	منهاج علم	علمی پژوهشی
وظیفه دولت اسلامی در امنیت فرهنگی از منظر فقه اسلامی	ناظر حسین فهیمی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
استلزامات فقهی نظریه مقاومت در روابط بین الملل	محمد قیوم عرفانی	پایان نامه	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
مفهوم اطلاق در نظریه ولایت مطلقه فقیه و الزامات آن از دیدگاه امام خمینی	سید جواد ورعی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

فلسفه

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
بررسی انتقادی دیدگاه ایستادگرنانه به زمان در فیزیک مدرن از منظر حکمت صدرایی	محمدصادق کاویانی	پایان نامه	دانشگاه باقر العلوم (ع)	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
تجرد نفس از دیدگاه آقا مجتبی قزوینی و آیت الله جوادی آملی	علی قدردان قراملکی	کتاب	حکمت اسلامی	علمی پژوهشی
بررسی انتقادی رابطه عقل و ایمان از منظر جان کاتینگهام	مهدی خیاط زاده	پایان نامه	دانشگاه تهران	علمی پژوهشی

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
عالم نفس	یاسر حسین پور	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
آشنایی با نظریه شناخت کانت	احمد سعیدی	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
تحلیل دیدگاه فیزیکالیستی لین رادریبکر (تقوم) در باب جاودانگی و ارزیابی آن بر اساس دیدگاه ملاصدرا	رضا باذلی	پایان نامه	دانشگاه قم	علمی پژوهشی

کتاب مرجع

الف) برگزیده

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
معجم الرموز العامه	محمد رضا مامقانی	کتاب	العتبة العباسية المقدسة قسم الشؤون الفكرية و الثقافية - کربلا	
موسوعه آیت الله السید محمد مهدی الموسوی الخرسان	مرحوم آیت الله سید محمد مهدی موسوی خرسان	کتاب	مرکز مدیریت حوزه های علمیه	

کلام

الف) شایسته تقدیر

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
ردپای یک جاذبه	مهدی خطیبی / سید محمد رضا موسوی	کتاب	نشر معارف	علمی پژوهشی

ب) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
چیستی عمل و چگونگی تبیین آن با تکیه بر آرای علامه محمد تقی جعفری	حسن لاهوتیان	پایان نامه	دانشگاه علامه طباطبائی (ره)	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
بررسی دیدگاه الحاد جدید درباره رابطه علم و اخلاق به روایت سم هریس	مرتضی فقیهی فاضل	پایان نامه	موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
چیستی و امکان «فلسفه دین» اسلامی	زکيه اسدی	پایان نامه	دانشگاه قم	علمی پژوهشی
تاریخ برهان های اثبات وجود خدا در کلام امامیه	حمید عطائی نظری	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
مهدویت پژوهی ، تطورات و آسیب ها	حسین الهی نژاد	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
بررسی افکار، عقاید و آداب و رسوم بُهره اسماعیلیه	سید جلال میرآقایی	کتاب	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	علمی پژوهشی
a comparative study of the origin and development of shī'ism between muslim scholars and orientalissts (with emphasis on the views of maria massi dakake, heinz halm and werner (ende	عبدالرحمن موحدی فر	پایان نامه	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی

ج) راه یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
علی بن ابی طالب ع شکوه ولایت	محمد حیدری	کتاب	عاصم	علمی پژوهشی
توهم بمانی (واکاوی عدم انطباق روایات بمانی بر مدعی معاصر احمد اسماعیل بصری)	احسان فردآقایی	کتاب	همای غدیر	علمی پژوهشی
نقش باور های کلامی در داوری رجالیان متقدم	سید محمد رضا حسینی لواسانی	کتاب	موسسه حضرت آیت الله العظمی بروجردی نشر معارف اهل بیت (علیهم السلام)	علمی پژوهشی

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
بحوث فی عصمه الانبیا	بشیرحسین نجفی	کتاب	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	علمی پژوهشی
بررسی تحلیلی نقش نهضت اصلاح دینی در مرجعیت زدایی در دین و تأثیر آن بر جریان روشنفکری ایران	سیداحمد طباطبایی ستوده	پایان نامه	مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
قواعد کلامی ، لطف ، اصلاح ، عدل ، فضل	رضا برنجکار	کتاب	سازمان چاپ و نشر دارالحديث	علمی پژوهشی
شناخت نامه نبوت	محمد محمدی ری شهری	کتاب	سازمان چاپ و نشر دارالحديث	علمی پژوهشی
روش شناسی علم کلام	حمیدرضا شاکرین	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
فلسفه علم دینی	علی اکبر رشاد	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
نقد اعتبار فهم سلف	محمد باقر پورامینی	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
نقد بهائیت متاخر	غلامرضا میناگر	کتاب	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
جریان شبه سلفی در ایران	محمد ملک زاده	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
فهم های متقابل از متون اعتقادی	سید مصطفی حسینی نسب	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
بررسی نظام اعتقادی وهابیت	محمد حسین فاریاب	کتاب	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
تحولات نو پدید دینی و معنوی در دنیای معاصر	محمد مسعود سعیدی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
سیر تحول نگاه مستشرقان به مهدویت در ۱۵۰ سال اخیر	زهیر دهقانی آرائی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی

مدیریت

الف) شایسته تحسین

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
مسائل اخلاقی ریسک و تاثیر آن بر مدیریت	عبدالله توکلی / معصومه موحدی نیا	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

ب) راه‌یافته به مرحله دوم داوری

عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	ناشر / محل دفاع	توضیحات
مدیریت و سازمان مبتنی بر ایمان	رضا نجاری / سعید عربی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
مدیریت و اخلاق	محمدتقی اسلامی	کتاب	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
اصول مدیریت در نهج البلاغه	عباس شفیعی	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
موفقیت ، رویکرد فردی، گروهی و سازمانی	علی آقا پیروز	کتاب	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

بخش سوم

معرفی آثار برگزیده

آثار برگزیده در یک نگاه

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۱	موسوعه آیت الله السید محمد مهدی الموسوی الخرسان	مرحوم آیت الله سید محمد مهدی موسوی خرسان	کتاب	کتاب مرجع	مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه	
۲	معجم الرموز العامه	محمد رضا مامقانی	کتاب	کتاب مرجع	العتبة العباسية المقدسة قسم الشؤون الفكرية و الثقافية - كربلا	
۳	تحلیل و نقد نظام مالی رایج	غلامعلی معصومی نیا/ محمدرضا مالک	کتاب	اقتصاد	رسم وفا	علمی پژوهشی

محمد رضا مامقانی

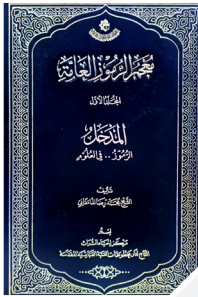
گروه علمی: کتب مرجع

ناشر: العتبة العباسية المقدسة قسم الشؤون

الفكرية و الثقافية - كربلا

معجم الرموز العامة

معجم الرموز العامة، تازه‌ترین تألیف آیت الله شیخ محمد رضا مامقانی است که به همت عتبه عباسیه، در سه جلد، انتشار یافته است.

در جلد اول، پس از تبیین معنای رمز، نکاتی مقدماتی در قالب ۱۶ فائده پیرامون رمز مطرح شده است. کاربردهای رمز در فن استنساخ، علم قرائت و کتابت قرآن کریم از موضوعات این جلد است. همچنین، کاربردهای رمز نزد محدثان، فقیهان، رجالیان، نسب‌شناسان، لغت‌پژوهان، منجمان و در علوم معقول، از دیگر مباحث این جلد به شمار می‌آید.

در جلد دوم، رموز متشکل از حروف، به تفصیل، تبیین شده است. این رموز، نزد مذاهب اسلامی، در علوم پیش‌گفته و جز آنها، به کار رفته است.

در جلد سوم، ابتدا به حرکات اشکال و اعداد رمزی پرداخته شده و سپس،

نمونه‌هایی از اختصارات رمزهای مستعمل در کتب عهد عثمانی، منابع زیدیان، تورات و انجیل به میان آمده است. در بخش دیگری از این جلد، جایگاه رمز در علوم جدید و مهم‌ترین مصطلحات فقهی زیدیان و رمزهای ایشان به شکل خاص تبیین شده است. در پایان این جلد، فهرست کاملی از مجموعه رمزهای تبیین شده در کل کتاب آمده که برای خوانندگان، بسیار پرکاربرد و مهم است.

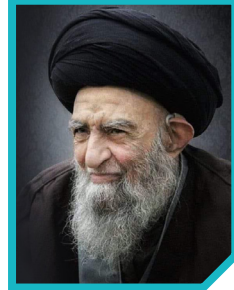
آنچه گفته شد، بخش نخست این کتاب بود. بخش دوم آن هم در سه جلد، با نام «معجم الاشارات الفقهیه» به انتشار خواهد رسید.

گفتنی است، این اثر، پیش از این، با نام «معجم الرموز و الاشارات» در یک جلد چاپ شده بود.

مرحوم آیت الله سید محمد مهدی موسوی خراسان

گروه علمی: کتب مرجع

ناشر: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

موسوعة آیت الله السید محمد مهدی الموسوی الخراسان

این اثر، شامل مجموعه آثار آیت الله سید محمد مهدی موسوی خراسان است که پس از جمع‌آوری، تصحیح، تحقیق و بازنگری در ۴۶ جلد چاپ شده است. این آثار، بر مبنای مصادر فریقین، با روشی علمی و محققانه، رعایت وحدت و تقریب میان مسلمانان و نثری زیبا و بلیغ به دفاع از اهل بیت علیهم السلام پرداخته است.

این موسوعه، شامل آثار علمی بسیاری از آیت الله خراسان است؛ از جمله: «موسوعه عبد الله بن عباس» که به مقابله با جریان تحریف و جعل حدیث امویان، مروانیان و آل زبیر نسبت به یاران حضرت علی و دفاع از ابن عباس پرداخته است. بیش از ۵ سال از عمر ایشان در تکمیل این اثر ۲۱ جلدی گذشت.

«موسوعه ابن ادریس حلی» که شامل تصحیح تمام آثار ابن ادریس در ۱۴ جلد است.

دیگر آثار ایشان در این موسوعه عبارت‌اند از: «نهایة التحقیق فیما جری فی امر فدک للصدیقه و الصدیق بالنص و التوثیق»، «المحسن السبط مولود أم سقط؟»، «علی امام البره»، «منتقلة الطالبية»، «مزیل اللبس فی مسألتی شق القمر و رد الشمس»، «السجود علی التربة الحسینیة»، «حی علی خیر العمل»، «البیان فی أخبار صاحب الزمان»، «مقدمات کتب التراثیه».

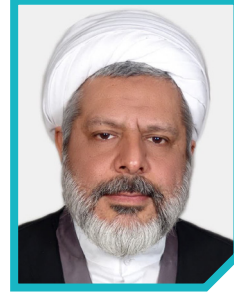
نُه جلد دیگر از آثار مرحوم خراسان به این موسوعه ملحق خواهد شد و در نهایت به ۵۵ جلد خواهد رسید؛ از جمله: مجموعه شش جلدی «نافذه علی التاریخ فی ربع قرن من الصحیح الصریح و الی الصریح الذبیح»، «المهدی الموعود و مولود و موجود» در یک جلد و «مجموعه مقالات و اشعار» هر کدام در یک جلد.

غلامعلی معصومی نیا/ محمد رضا مالک

گروه علمی: اقتصاد

ناشر: رسم وفا

نوع اثر: علمی پژوهشی

تأملاتی در بانکداری و بازار سرمایه

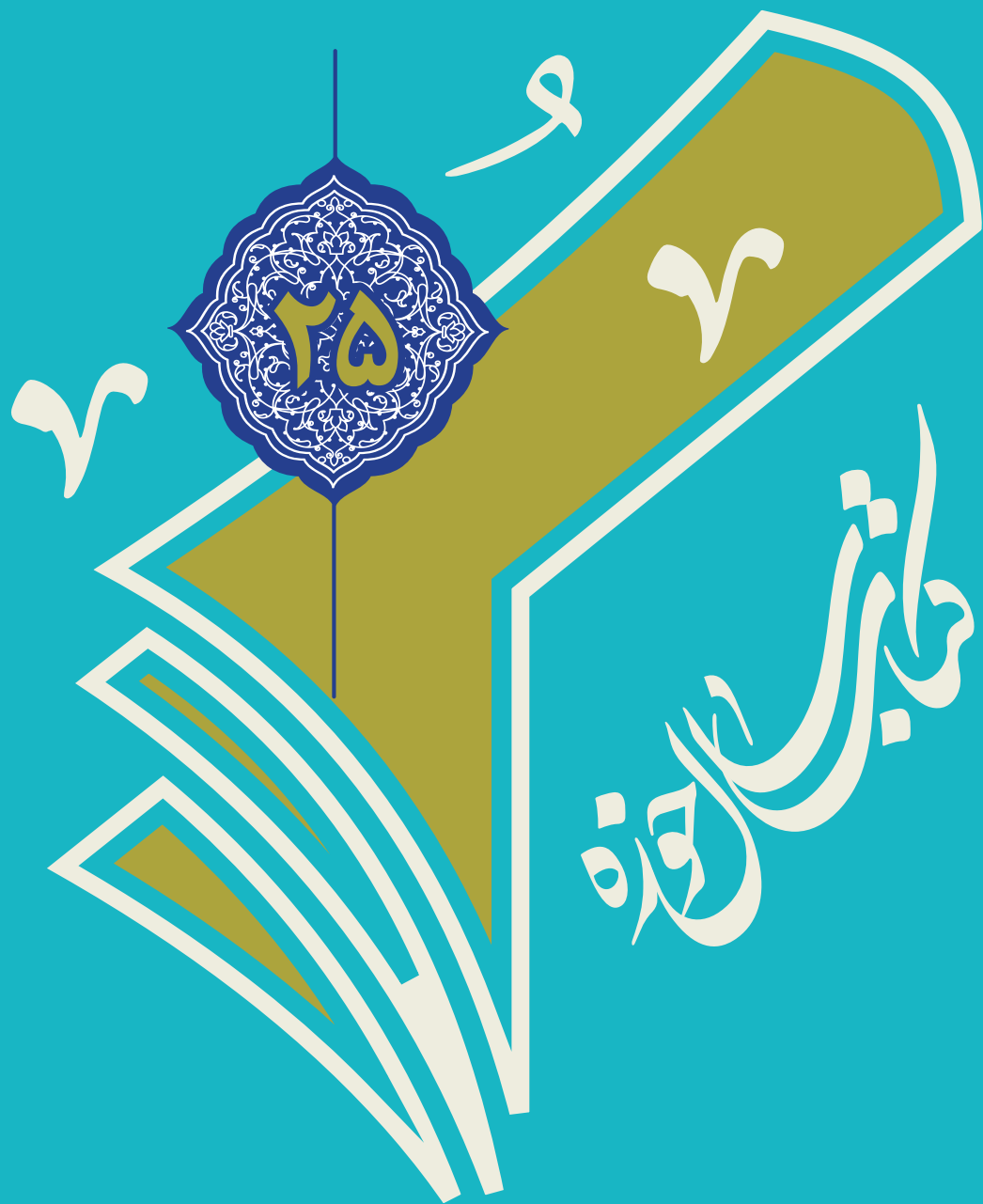
ساماندهی واقعی اقتصاد، بدون طراحی نظام پولی و مالی ناممکن است؛ نظام مالی نامناسب، هم مانع رشد تولید می‌شود و هم توزیع درآمد را به شدت غیر عادلانه می‌کند. بسیاری از مشکلات اقتصادی کشور ما، ریشه در همین دارد. بنابراین، طراحی نظام مالی مطلوب اسلامی، ضروری است.

از همین رو، قانون عملیات بانکی بدون ربا سال ۱۳۶۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و از سال ۱۳۶۳ اجرا شد. بنا بود این قانون، موقت اجرا و در آینده، طرح بهتری جایگزین آن شود؛ اما متأسفانه، پس از حدود چهار سال، همچنان مبنای عملیات بانکی است.

قانون عملیات بانکی بدون ربا، با وجود نکات مثبت، درست اجرا نشد. علت اصلی نارسایی این قانون، ناسازگاری آن با ماهیت بانک است. بنابراین، کمیته پولی

و بانکی کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی، از سال ۱۳۹۴، طرح جایگزین دیگری را تهیه و تدوین کرد. این طرح، در «کمیته پولی و مالی حوزه علمیه» متشکل از صاحب‌نظران و متخصصان اقتصادی حوزوی، ارزیابی و نقد شد. هدف اصلی این کمیته، طراحی مدل مطلوب پولی و مالی بود. برای این کار، جلسات کارشناسی متعددی در مراکز حوزوی و دانشگاهی برگزار شد.

مجموعه چهار جلدی «تأملاتی در بانکداری و بازار سرمایه» حاصل فعالیت‌های انجام شده در این کمیته است. مهم‌ترین محورهای این مجموعه، در حوزه نظام مالی و بانکی، عبارت‌اند از: نقدهای صاحب‌نظران غربی و مجلس شورای اسلامی به نظام مالی رایج؛ بررسی فقهی و حقوقی دریافت «جریمه تأخیر» از بدهکاران بانکی؛ نقد صوری سازی نظام بانکی؛ بررسی حیل‌های ربا.

بخش چهارم

معرفی آثار شایسته تقدیر

آثار شایسته تقدیر در یک نگاه

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۱	قصه یک پیراهن	علی اصغر کاویانی	کتاب	ادبیات و هنر	به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)	
۲	شبه جنبش های معنوی	حمیدرضا مظاهری سیف	کتاب	اخلاق و عرفان	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
۳	انسان کامل از دیدگاه ابن عربی و بررسی تطبیقی آن با آیات و روایات	صدیقه محمدی	کتاب	اخلاق و عرفان	دانشگاه باقرالعلوم	علمی پژوهشی
۴	صندوق سرمایه گذاری مشترک وقف، از نظریه تا عمل	مصطفی کاظمی نجف ابادی	کتاب	اقتصاد	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی ترویجی
۵	حاج آقا روح الله، بررسی دوران استادی امام خمینی در بستر تاریخ	حمیدرضا باقری	کتاب	انقلاب اسلامی	سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر	فرهنگی تبلیغی
۶	سیره همسرمداری امامان معصوم	یدالله مقدسی	کتاب	تاریخ، سیره و تراجم	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۷	بررسی انتقادی دیدگاه مستشرقان درباره پیدایش اسلام در عصر اموی؛ با تاکید بر دیدگاه نژو و کورن	سید محمد سلطانی	پایان نامه	تاریخ، سیره و تراجم	دانشگاه باقر العلوم (ع)	علمی پژوهشی
۸	العربیه العلویه و اللغه المرویه	وحید شوندی	کتاب	تصحیح و تحقیق	العتبه الحسینیه المقدسه	
۹	تحلیل دیدگاه آیت الله جوادی املی در آیات الاحکام تشکیل خانواده	نرجس السادات محسنی	پایان نامه	تفسیر و علوم قرآن	موسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه خواهران	علمی پژوهشی
۱۰	مولف محوری و چالشهای فراروی آن	سیده معصومه تقوی	پایان نامه	تفسیر و علوم قرآن	جامعه الزهراء (س)	علمی پژوهشی
۱۱	مبانی قرآن شناختی علم دینی با تاکید بر علوم انسانی اسلامی	محمد علی اسدی نسب	کتاب	تفسیر و علوم قرآن	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
۱۲	اندیشه حدیثی قاضی نعمان مغربی، خاستگاه مبانی و جایگاه	سیدحسین فلاح زاده ابرقویی	پایان نامه	حدیث، درایه و رجال	دانشگاه کاشان	علمی پژوهشی
۱۳	مسئولیت کیفری رانندگان وسایل نقلیه	اسماعیل آقابابائی بنی	کتاب	حقوق	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
۱۴	الگوی نظری مقابله با تنیدگی بر اساس قرآن کریم و ساخت پرسشنامه اولیه آن	ابوالفضل ابراهیمی	پایان نامه	روانشناسی	موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
۱۵	چیستی و نحوه وجود فرهنگ	سید یدالله بزدان پناه	کتاب	علوم اجتماعی	کتاب فردا	علمی پژوهشی

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۱۶	بازاندیشی عدالت اجتماعی	احمد واعظی	کتاب	علوم اجتماعی	بوستان کتاب	علمی پژوهشی
۱۷	دنیای قشنگ خدمت‌گزاری و تربیت بچه‌های کاری	محسن عباسی ولدی	کتاب	علوم تربیتی	آیین فطرت	فرهنگی تبلیغی
۱۸	پرداخت دیه از بیت المال	حسینعلی بای	کتاب	فقه و اصول	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
۱۹	واکاوی نقش اذن در فقه پزشکی	محمدعلی قاسمی	کتاب	فقه و اصول	مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام	علمی پژوهشی
۲۰	بررسی انتقادی دیدگاه ایستائنگرانه به زمان در فیزیک مدرن از منظر حکمت صدرایی	محمدصادق کاویانی	پایان نامه	فلسفه	دانشگاه باقر العلوم (ع)	علمی پژوهشی
۲۱	ردپای یک جاذبه	مهدی خطیبی/ سید محمدرضا موسوی	کتاب	کلام	نشر معارف	علمی پژوهشی

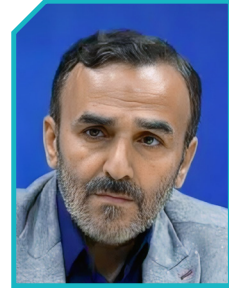
قصه یک پیراهن

علی اصغر کاویانی

گروه علمی: ادبیات و هنر

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)

وقتی دعبل خزائی سروده‌اش را در رثای فرزندان رسول خدا صلی الله علیه و آله برای امام رضا علیه السلام خواند، آن حضرت جامه خود را همراه مبلغ قابل توجهی پول به او هدیه داد. کاروانی که دعبل با

آن به دیار خود بر می‌گشت، دچار حمله دزدان شد؛ اما هدایایی که امام علی بن موسی الرضا علیه السلام به او داده بود، در امان ماند. از طرفی، کنیز یا دختر دعبل به درد چشم مبتلا شده و بینایی‌اش را از دست داده بود. طبیبان هم از درمانش عاجز بودند. دعبل، تکه‌ای از جامه اهدایی مولا امام رضا علیه السلام را که برایش مانده بود، بر چشمان دختر گذاشت. او بهبود یافته و بینایی چشمانش را به دست آورد. خلاصه این داستان واقعی، شد کتاب «قصه یک پیراهن». قصه‌ای که از زبان دخترکی کوچک برای همسالانش بازگو می‌شود. همان دخترک نابینایی که در نیمه شب، وقتی تکه پارچه خوشبو را از روی چشم‌هایش برداشت، بوی خوشی را حس کرد، چشمانش دیگر دردی نداشت و حالا داشت اطراف خود را به زیبایی می‌دید؛ اما چگونه این اتفاق افتاده بود؟ صدایی گفت: «تو به خواست خدا بینایی‌ات را به دست آورده‌ای.» «چشم‌های تو با لطف و مهربانی علی بن موسی الرضا علیه السلام شفا گرفته‌اند.» «من تکه‌ای از یک پیراهن هستم؛ تکه‌ای از پیراهن امام رضا علیه السلام.»

شبه جنبش‌های معنوی

حمیدرضا مظاهری سیف

گروه علمی: اخلاق و عرفان

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

شبه جنبش‌های معنوی، با آسیب‌های فراوان در جامعه حضور دارند. این آسیب‌ها، به کسانی می‌رسد که به این جریان‌ها گرایش پیدا می‌کنند.

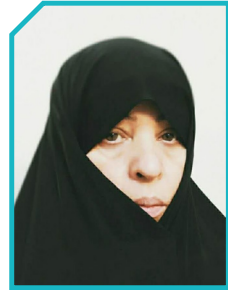
مسئله تحقیق پیش رو، چگونگی پیشگیری از

گرایش به شبه جنبش‌های معنوی است. برای حل این مسئله، علل، انواع و سطوح مختلف گرایش به شبه جنبش‌های معنوی تحلیل شده است. تحلیل‌ها، بر اساس روش مردم‌نگاری و توصیف نمونه‌های تجربی است که سال‌ها نویسنده با آنها سروکار داشته است.

یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد:

۱. گرایش، بر اساس جاذبه شبه جنبش‌های معنوی و نیاز معنوی افراد پدید می‌آید.
۲. نیاز معنوی افراد، سه نوع کلی است: تخیلی، عملی و معرفتی. این انواع، بر اساس سوگیری فرد در نیاز معنوی ادراک شده و تلاش برای پاسخ به نیاز معنوی خود ایجاد می‌شود.
۳. جاذبه شبه جنبش‌های معنوی هم سه نوع تخیلی، عملی و معرفتی است که بنا بر سوگیری شبه جنبش معنوی در پاسخ به نیازهای معنوی بشری شکل می‌گیرد.
۴. گرایش در سه سطح تفریحی، تعارضی و تعصبی پدید می‌آید.
۵. شالوده‌بنیادین در روش‌های پیشگیری، فروپاشی مثلث «نیاز، جاذبه و گرایش» و نوسازی این مثلث بر اساس پاسخ حقیقی به نیازهای معنوی است.
۶. گرایش در سطح تفریحی، بر اساس روشنگری پیشگیرانه انجام می‌شود و تنوع گرایش‌های در این سطح، تغییری در روش ایجاد نمی‌کند.
۷. گرایش در سطوح بالاتر، بر اساس تنوع سه‌گانه، تا حدودی متفاوت می‌شود.

انسان کامل از دیدگاه ابن عربی و بررسی تطبیقی آن با آیات و روایات

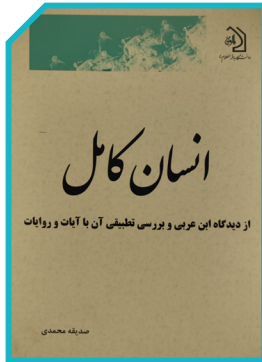

صدیقه محمدی

گروه علمی: اخلاق و عرفان

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: دانشگاه باقرالعلوم

مطابق آموزه‌های دینی و عرفانی، پس از توحید و خداشناسی، شناخت انسان کامل از مهم‌ترین مسائل اعتقادی، اخلاقی و تربیتی به شمار می‌رود؛ بلکه برای نیل به شناختی صحیح از توحید، اسما و اوصاف الهی و مظاهر جمال و جلال خداوندی در نشئه هستی، شناخت انسان کامل ضرورتی انکارناپذیر است. همچنان‌که فهم بسیاری از معارف و آموزه‌های شریعت، مانند ولایت، امامت، رسالت، نبوت و قرب الهی، تنها با شناختی صحیح از انسان کامل به دست می‌آید.

شناخت انسان کامل در سه محور کلی سامان می‌یابد: چیستی انسان، رابطه انسان با خداوند و رابطه انسان با عالم هستی. بررسی این سه محور، با تکیه بر منابع دست اول عرفانی و مقایسه آنها با آموزه‌های دینی، مهم‌ترین رسالت این پژوهش است.

ابن عربی، انسان را میوه درخت وجود، کمال عالم کونی و غایت حرکت وجودیه و ایجادیه می‌داند. مراد از ایجاد عالم، استجلای الهی و کمال این استجلا در انسان کامل است. گرچه این مقام، به نوع انسان اختصاص دارد؛ اما تنها در انسان کامل این قابلیت به فعلیت می‌رسد. او، مظهر تام حق تعالی، دارای منصب تکوینی خلافت از سوی پروردگار و صاحب جایگاهی والا نسبت به ما سوی الله است. از این رو، در مکتب و حیانی، انسان کامل و رابطه او با خداوند و عالم، به طور گسترده، تبیین شده است.

این پژوهش، با بررسی تطبیقی میان آموزه‌های وحیانی و عرفانی، نه تنها اشتراک در این آموزه‌ها را نشان داده است؛ بلکه بر این نتیجه تأکید دارد که آموزه‌های عرفانی، در این مسئله، هماهنگ، وامدار و برگرفته از آموزه‌های وحیانی است.

صندوق سرمایه‌گذاری مشترک وقف، از نظریه تا عمل

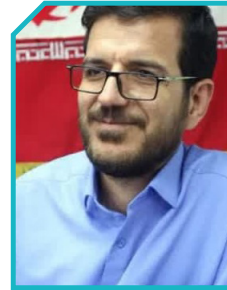

مصطفی کاظمی نجف‌آبادی

گروه علمی: اقتصاد

نوع اثر: علمی ترویجی

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

تحقیق حاضر، با هدف بررسی نقش صندوق سرمایه‌گذاری مشترک وقف در اقتصاد، کوشیده است به این مسئله پاسخ دهد که صندوق سرمایه‌گذاری مشترک وقف چه تأثیری در بهبود و رشد و توسعه

اقتصادی ایران خواهد داشت. این تحقیق، برای دست‌یابی به این هدف، رویکرد اکتشافی با روش تحلیلی، توصیفی را برگزیده است و از این جهت، در قلمرو تحقیقات بنیادی به شمار می‌آید.

به باور نویسنده، صندوق مشترک سرمایه‌گذاری وقف در اقتصاد ایران، می‌تواند با وجوه نقدی واقفان، در سید متنوعی از اوراق بهادار سرمایه‌گذاری کند. از این رو، هر واحد سرمایه‌گذاری وقف شده صندوق، نماینده نسبتی از پُرتفوی و سبد اوراق بهادار است که صندوق، آن را به نمایندگی از واقفان، طبق مدل پیشنهادی، خریداری و اداره می‌کند.

صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک وقف در کشورهای اسلامی، افزون بر سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌ها برای تأسیس، ایجاد یا افزایش سرمایه کارخانه و شرکت‌ها، می‌توانند با سرمایه‌گذاری در قالب اوراق بهادار اسلامی، تأمین مالی شرکت‌ها و مؤسسه‌های بخش‌های دولتی و خصوصی را تسهیل کنند. از این طریق، زمینه کسب درآمد بیشتر فراهم شده و همگان می‌توانند با سرمایه‌گذاری در این اوراق، از بازدهی ثابت و متغیر اوراق بهره‌مند و باعث رشد و توسعه اقتصادی شوند.

از سوی دیگر، درآمد این صندوق هم، با توجه به نیت واقفان و میزان سهامی که وقف نموده‌اند، در مسیر درست‌تری هزینه و مصرف خواهد شد.

حاج آقا روح الله، بررسی دوران استادی امام خمینی در بستر تاریخ

حمیدرضا باقری

گروه علمی: انقلاب اسلامی

نوع اثر: فرهنگی تبلیغی

ناشر: سازمان تبلیغات اسلامی، شرکت چاپ و نشر

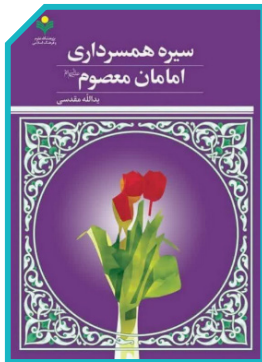

حیات روح خدا، مجموعه‌ای سه جلدی در باره امام خمینی است که در چهار بازه زمانی تنظیم شده است: دوره طلبگی و جوانی تا ۱۳۱۶ (۳۵ سالگی)، میان سالی و استادی تا ۱۳۴۰ (۵۹ سالگی)، مبارزه و قیام تا ۱۳۵۷ (۷۶ سالگی)، دوره رهبری انقلاب تا ۱۳۶۸ (۸۷ سالگی).

«حاج آقا روح الله» جلد دوم از این مجموعه است که به ابعاد فردی و اجتماعی، سیاسی و عبادی، علمی و عملی امام در دوره میان سالی و استادی می‌پردازد. در این جلد، نه سرفصل مهم از زندگی امام خمینی، تا سال ۱۳۴۰ (۵۹ سالگی) ارائه شده است.

فصل اول، به درس اخلاق حاج آقا روح الله و حواشی مختلف آن می‌پردازد. فصل دوم، بستر تاریخی ایام تدریس اخلاق امام را، بعد از رحلت آیت الله حائری، توضیح می‌دهد. فصل سوم، به مهم‌ترین حرکت‌های جریان متدینان کشور و نسبت امام با این حرکت‌ها اختصاص دارد. در فصل چهارم، مدل رفتاری حاج آقا روح الله در مواجهه با آسیب‌های دینداری دهه ۲۰ ارائه شده است. فصل پنجم، اولین اقدامات نهادی امام را برای اصلاح امور و مقابله با سیاست‌های طاغوت در آن زمان مرور می‌کند. در فصل ششم، سیره و نگاه ایشان به محتوای علوم حوزوی بررسی می‌شود. فصل هفتم، به تعامل و تقابل رژیم و حوزه و نقش آیت الله بروجردی و حضرت امام و دیگر جریان‌های روحانیان در این صحنه پرداخته است. در فصل هشتم، وجهه علمی و استادی یک انقلابی تمام عیار، استاد ممتاز و بلکه سرآمد اساتید زمان خود ترسیم شده است. فصل نهم، عبادات و حالات شخصی ایشان را ارائه می‌دهد که نمودی واقعی از روحی متعالی و متعبد و سرچشمه همه بروزات خارجی ایشان است.

سیره همسرداری امامان معصوم علیهم السلام

یدالله مقدسی

گروه علمی: تاریخ، سیره و تراجم

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

بررسی سیره همسرداری امامان معصوم، تلاشی است برای کشف ویژگی رفتاری آنان در تعامل با همسر و ارائه برخی اصول، شاخص‌ها و شیوه‌های همسرداری ایشان.

این پژوهش، با چنین پرسشی همراه است که سیره همسرداری امامان، چه ویژگی‌هایی داشت؟ در پاسخ این پرسش، این فرضیه ارائه شده است که آنان، با حاکم دانستن مبدأ و معاد بر زندگی، تعامل با همسر را تأمین‌کننده هدف یکتاپرستی شمرده، بر اصول راهبردی تکیه داشته و با دو نوع شاخص درون و برون‌خانگی، روابط همسری را تحکیم بخشیده‌اند.

در این پژوهش، تلاش شده است نمادی از شیوه همسرداری امامان معصوم شناسایی و تبیین شود که نگارندگان پیشین و کنونی کمتر بدان توجه کرده‌اند. از این رو، با واکاوی منابع، به روش وصفی و تحلیلی میان‌رشته‌ای (تاریخی، رجالی و فقهی)، این موضوع بررسی شد و این نتیجه‌ها به دست آمد: ۱. در دورانی که جامعه برای زن شخصیتی قائل نبود و حقوق او رعایت نمی‌شد، امامان معصوم با رفتار پسندیده خود به پیروی از سنت نبوی و با انگیزه تحول در رفتار اجتماعی، بهترین تعامل با همسران را به بشریت ارائه کردند. ۲. شاخص انتخاب همسر برای امامان، در دو طبقه اجتماعی آزاد و کنیز، تقوامحوری بوده است؛ نه عناوین دیگر. ۳. سن غالب امامان، در ازدواج و زفاف، میان ۱۵ تا ۲۵ سال بود. ۴. عدالت رفتاری آنان با همسران آزاد و کنیز، رعایت می‌شد. ۵. حقوق و تکالیف مالی و غیرمالی زن و مرد در تعامل امامان با همسران در بالاترین سطح بود. ۶. شبهه مطلق بی‌پایه است.

پایان نامه: بررسی انتقادی دیدگاه مستشرقان درباره پیدایش اسلام در عصر اموی؛ با تأکید بر دیدگاه نوو و کورن

سید محمد سلطانی

گروه علمی: تاریخ، سیره و تراجم

نوع اثر: علمی پژوهشی

محل دفاع: دانشگاه باقر العلوم (ع)

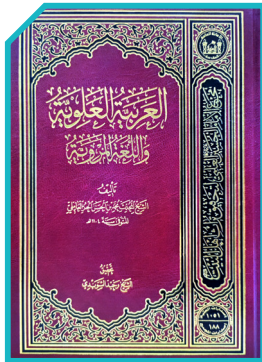
یکی از مهم‌ترین دیدگاه‌های مستشرقان تجدید نظر طلب، شکل‌گیری تدریجی اسلام است. بر اساس این دیدگاه، دین اسلام، نخست از یک دین توحیدی ابتدایی شکل گرفت و سپس، در دوره امویان، در قالب اسلام، پدیدار شد.

نوو و کورن، در کتاب چهارراهی‌هایی به اسلام: مبادی مذهب تازیان و حکومت ایشان، به تبیین ویژه خود از این دیدگاه پرداخته‌اند. مبانی دیدگاه ایشان، بر پایه شواهد باستانشناختی و متون غیر اسلامی به‌جامانده از صدر اسلام استوار است. محورهای اصلی این دیدگاه عبارت‌اند از: بتمبرست بودن عربها در زمان فتوحات، عدم وجود تاریخی پیامبر اسلام صل الله علیه و آله، شکلگیری تدریجی قرآن تا اواخر سده دوم قمری.

نگارنده در رساله پیش رو، با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای، به ارزیابی انتقادی این دیدگاه، بر اساس متون مسیحیان صدر اسلام، پرداخته است. وی، در این راه، با تأکید بر متون سریانی، از روشهای نقد منطقی و نقد داده‌های هم استفاده کرده است.

نتایج این پژوهش نشان می‌دهد، دیدگاه نوو و کورن، بر روش علمی در بهره‌گیری از متون سریانی بنا نشده است؛ زیرا آنان، به تدریجی بودن روند آشنایی سریانیان با آموزه‌های اسلامی توجه نکرده‌اند. از این رو، اشکالات فراوانی در استنادات آنان به متون سریانی وجود دارد که برخی عبارت‌اند از: نادیده گرفتن یا پنهان ساختن برخی منابع، تقطیع متون، برداشتها و تفسیرهای نادرست، بی‌توجهی به اضافات ناسخان، تکیه بر برهان سکوت، و بیتوجهی به شواهد مخالف.

العربیة العلویة و اللغه المرویه

وحید شوندی

گروه علمی: تصحیح و تحقیق

ناشر: العتبه الحسینیة المقدسه

بنا به گفته میرزا عبد الله افندی، کتاب العربیة العلویة و اللغه المرویه، آخرین نگاشته محدث و فقیه دانشمند، شیخ محمدبن حسن حرّ عاملی (۱۰۳۳ - ۱۱۰۴ ه.ق) است. تک‌نسخه‌ای از این کتاب را شیخ ابراهیم بن

محمدعلی عاملی، از شاگردان حرّ عاملی، در سال ۱۱۲۱ هجری قمری کتابت کرده است. این نسخه، در کتابخانه فاضل خوانساری شهر خوانسار، به شماره ۲۴۰/۴ نگهداری می‌شود.

اکنون، این کتاب، در دو قسمت جداگانه و با اسلوبی نو سامان یافته است. قسمت نخست آن، با عنوان «القسم الأول فیما یتعلّق بالعربیة» در ۳۹ باب تدوین شده است. این قسمت از کتاب، ۱۰۵ روایت و نقل تاریخی را در خود جا داده است. نگارنده، قسمت دوم کتاب را، با عنوان «القسم الثانی فیما یتعلّق باللغه من تفسیر الألفاظ المفردات وبعض المركبات التي نُقلَ تفسیرها عن النبی والأئمة» قلمی کرده است. در این قسمت، بیش از ۴۰ واژه کلیدی با تکیه بر احادیث خاندان وحی و رسالت بررسی و تبیین شده است.

بخش پایانی کتاب، به فهرس فنی اختصاص دارد که بیش از یک سوم حجم کتاب را در بر می‌گیرد.

این نگاشته، بر پایه تک‌نسخه کتابخانه فاضل خوانساری و با بهره‌مندی از ۴۸۰ منبع چاپی و خطی عربی و فارسی، در «مجمع الإمام الحسین العلمی لتحقیق تراث أهل البيت» در ۲۸۷ صفحه به چاپ رسیده است.

کار تصحیح و تحقیق علمی این اثر را آقای وحید شوندی بر عهده داشته است.

پایان نامه: تحلیل دیدگاه آیت الله جوادی آملی در آیات الاحکام تشکیل خانواده

نرجس السادات محسنی

گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن

نوع اثر: علمی پژوهشی

محل دفاع: موسسه آموزش عالی حوزوی

معصومیه خواهران

قرآن، کتاب جامع آسمانی، مهم ترین منبع اجتهاد و مرجع شناخت احکام شریعت است. بخشی از این کلام الهی، به بیان احکام عملی اختصاص یافته که به آیات الأحکام یا فقه القرآن مشهور است.

هدف از پژوهش پیش روی، بهره مندی از دیدگاه های نوآورانه فقهی تفسیری آیت الله جوادی آملی در پاسخگویی به مسائل مستحدثت و رفع برخی شبهات موجود، ذیل آیات الأحکام مربوط به تشکیل خانواده است.

این پژوهش، به روش توصیفی تحلیلی، آیات الأحکام ویژه خانواده را بررسی کرده و به نتایج درخوری در این زمینه دست یافته است.

بر اساس مهم ترین یافته های تحقیق، نوآوری های فقهی آیت الله جوادی، در زمینه ضرورت تشکیل خانواده و معیارهای آن، می تواند به برخی مسائل نوپدید در زمینه افزایش جمعیت، مسئله کودک همسری، ازدواج آسان و به هنگام، روابط دختر و پسر پاسخ دهد. همچنین، در باره چندگونگی تشکیل خانواده و احکام و شرایط آن و تبیین ازدواج های مشروع و تفاوت آن با ازدواج های ممنوع، می تواند پاسخگوی شبهاتی مانند یکسان انگاری نکاح موقت و عقد معاطاتی و ازدواج سفید و در نتیجه مرزبندی میان آنان باشد.

استنباط فقهی آیت الله جوادی آملی از آیات الأحکام غیر صریح، نشانگر توجه ایشان به قلمرو و گسترده آیات الأحکام در تفسیر قرآن است.

تطبیق احکام فقهی بر مسائل جهان و جامعه معاصر، تقریر نو و گسترده و روشمندی در بیان خطوط کلی فقه و در بهره گیری از منابع عقلی و نقلی از جمله شیوه های آیت الله جوادی آملی در تبیین و تحلیل آیات الأحکام تشکیل خانواده به شمار می آید.

پایان‌نامه: مولف محوری و چالش‌های فراروی آن

سیده معصومه تقوی
گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن
نوع اثر: علمی پژوهشی
محل دفاع: جامعه الزهراء (س)

یکی از نظریه‌ها در تفسیر قرآن، لحاظ کردن قصد مؤلف است. توجه به قصد مؤلف، موجب پیشگیری از تحریف معنوی و فهم بی‌ضابطه قرآن می‌شود. به لحاظ اهمیت این مبنا، تلاش شده است مؤلف محوری و چالش‌های فراروی آن، با تکیه بر روش توصیفی تحلیلی، بررسی و تبیین شود.

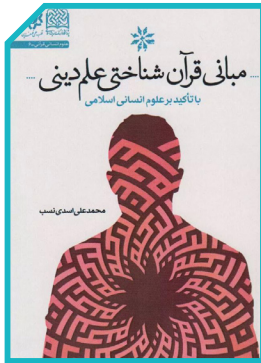
چگونگی فهم معنای متن، از جمله پژوهش‌های مشترک برخی دانشمندان در رشته‌های مختلف است. در این زمینه، پرسش‌ها و شبهات مختلفی وجود دارد که بررسی آنها ضروری است.

انواع نظریه‌ها در تفسیر متون، مؤلف محوری، مفسر محوری و متن محوری است. منظور از مؤلف محوری، در نظر گرفتن قصد و نیت مؤلف در تفسیر متون و منظور از مفسر محوری، محور قرار دادن مفسر و پیش‌فرض‌های او در تفسیر متن است؛ اما متن محوری، به معنای در نظر گرفتن ساختار زبان و عناصر درونی متن، بدون توجه به نیت مؤلف، است.

فهم متون، تعیین دارد و معیارپذیر است. همچنین، معنای متن و اعتبار تفسیر، به مراد مؤلف وابسته است. بر این اساس، مؤلف محوری را می‌توان اثبات کرد. هرچند که مؤلف محوری، با چالش‌های روش‌شناختی و مبناشناختی مواجه است.

اگر فهم، تاریخی باشد و متون، به صورت موجه کلیه، قرآنت‌های مختلف را بپذیرد، در حقیقت هیچ فهمی صورت نگرفته است. همچنین، تفسیر به رأی و دخالت دادن پیش‌داوری‌ها و پایبند نبودن به اصول حاکم بر تفسیر، محل خدشه و نقد است. بنابراین، به نظر می‌رسد که تنها ادله مؤلف محوری، پذیرفتنی و اثبات‌شدنی است.

مبانی قرآن شناختی علم دینی با تأکید بر علوم انسانی اسلامی

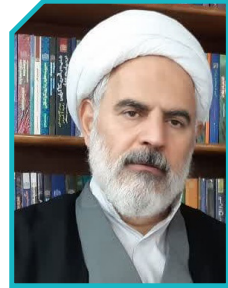

محمد علی اسدی نسب

گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

از رویکرد قرآنی، در عرصه علوم انسانی، کمتر سخن گفته شده است؛ در حالی که رویکردهای قرآنی، رویکردی بین الاذهانی میان مسلمانان جهان به شمار می‌آید. قرآن، در مسیر سعادت یا شقاوت

آدمیان، به ویژه در عرصه علوم انسانی، هم در بنا و هم مبنا، دارای ارزشی والا و بیانی راهگشا است. بر همین اساس، کتاب مبانی قرآن شناختی علم دینی با تأکید بر علوم انسانی اسلامی تدوین شد.

این کتاب، به دنبال آن است که در عرصه مبانی قرآن شناسانه، گامی مبنایی را برای سازماندهی علم دینی و علوم انسانی اسلامی بردارد. برای تحقق این هدف، محتوای کتاب در دو بخش ساماندهی شده است.

بخش اول کتاب، امکان علوم انسانی اسلامی را با ذکر نمونه‌ها و عنوان‌هایی چند بیان کرده است؛ از جمله: روش شناسی قرآنی در عرصه علوم انسانی و نقد تبیین روشی؛ زبان شناسی قرآن و بررسی و نقد تبیین زبانی؛ نسبت‌سنجی اهداف قرآن و اهداف علوم انسانی و نقد تبیین هدفی؛ مقایسه روش فهم گزاره‌های علم و گزاره‌های قرآن و نقد تبیین روشی؛ سنجش نسبت موضوع و مسائل علوم انسانی با موضوعات و مسائل قرآنی و اثبات تداخل فی الجمله و نقد تداخل حد اقلی و تداخل تضادی. بخش دوم این اثر، از سه فصل تشکیل یافته است: جواز، مطلوبیت و ضرورت علوم انسانی اسلامی.

این اثر، برخی شبهات مهم را در زمینه علوم انسانی با رویکرد قرآنی، پاسخ داده است.

پایان‌نامه: اندیشه حدیثی قاضی نعمان مغربی، خاستگاه مبانی و جایگاه

سیدحسین فلاح زاده ابرقویی

گروه علمی: حدیث، درایه و رجال

نوع اثر: علمی پژوهشی

محل دفاع: دانشگاه کاشان

قاضی نعمان مغربی، متوفای ۳۶۳ قمری، فقیه و محدث بزرگ اسماعیلی مذهب و نگارنده آثار موفق با نگارش‌های حدیثی امامیه است.

چیستی اندیشه حدیثی قاضی نعمان مغربی، از نقاط مبهم در پژوهش‌های حدیثی است. از این رو،

پرداختن به این مسئله، برای آشکار شدن ماهیت حدیث اسماعیلیه و ارزش‌گذاری میراثی بازمانده از قرن چهارم هجری، اهمیت بسیاری دارد. برای این منظور، پس از بازخوانی تمام آثار روایی قاضی نعمان و رصد دریافت‌های او از گفتمان‌های حدیثی، ماهیت اندیشه حدیثی وی ترسیم شد.

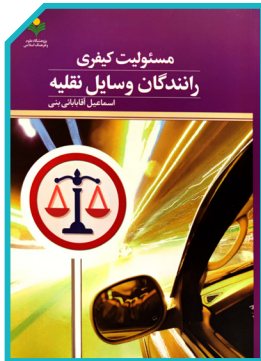
قاضی نعمان، نخستین کتاب روایی خود را با پایبندی کامل به ذکر اسناد و منابع، به خامه آورد و آن را الايضاح نامید. پس از آن، دعائم الاسلام را با تکیه بر مستندات این کتاب، به صورت مرسل سامان بخشید.

در اندیشه او، وجود روایت در کتاب‌های منسوب به اهل بیت علیهم السلام، مهم‌ترین معیار صحت حدیث است.

وی، مقدمه عمل به شریعت مقبول را، فهم دوگانه ظاهر و باطن دانسته و معتقد است: فهم ظاهر، همسو با فهم باطن و بهترین نشانه برای پی بردن به اسرار پوشیده روایات است.

بررسی تطبیقی دعائم الاسلام با منابع حدیثی امامیه، گواه همسویی بیشتر روایات آن با حدیث امامیه است؛ هر چند که به دلیل بهره گرفتن از منابع زبده، شمار محدودی از روایات مردود نزد امامیه، به این کتاب راه یافته است.

مسئولیت کیفری رانندگان وسایل نقلیه

اسماعیل آقابابائی بنی

گروه علمی: حقوق

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

این نوشته، در پی پاسخ به این سؤال است که مقررات موجود در جرایم رانندگی چه ابهامات و خلاءهایی دارند و تا چه حد با استفاده از مبانی فقهی می‌توان آنها را مرتفع کرد؟

مهم‌ترین نتایج این نوشته عبارت‌اند از:

۱. محور بودن تقصیر در تحمیل مسئولیت کیفری و نبود تفکیک بین تقصیر مدنی و کیفری در قانون، موجب شده است گاه برای پرهیز از کیفر خسارات جسمانی وارد بر مجنی علیه، بدون جبران باقی بماند یا به عکس، برای جبران خسارات جسمانی، راننده مسئول کیفری به شمار آید؛ در حالی که با درجه بندی تقصیر و تفکیک تقصیر مدنی از کیفری، می‌توان بر این دست مشکلات فائق آمد.
۲. در اینکه معیار ضمان در صدمات جسمانی، اتلاف است یا تسبیب، رویکردها و استدلال‌های متفاوتی مطرح است. با توجه به قاعده هدر نبودن خون مسلمان و با نگرش حمایتی، می‌توان تسبیب را بر تقصیر مقدم شمرد و خسارات مصدومین را جبران حداکثری کرد.
۳. صدمات جسمانی ناشی از تصادفات رانندگی، در زمره جنایات خطای محض قرار می‌گیرد و با برخی فتاوا هماهنگ است؛ اما به لحاظ حکمی، می‌توان این جنایات را به شبه عمد ملحق کرد و جانی را به جای عاقله مسئول دانست.
۴. قانون‌گذار، در سال ۱۳۹۲ راهکارهایی را برای امکان تبدیل کیفر حبس به جزای نقدی در نظر گرفت؛ اما اختیاری بودن این راهکارها و عدم امکان الزام به قاضی به تخفیف کیفر، اشکالاتی را در عمل پدید آورد. با بازنگری در قانون و الزام به اعمال عوامل تخفیف در جرایم رانندگی، تا حدودی این مشکل قابل حل است.

پایان‌نامه: الگوی نظری مقابله با تنیدگی بر اساس قرآن کریم و ساخت پرسشنامه اولیه آن

ابوالفضل ابراهیمی

گروه علمی: روانشناسی

نوع اثر: علمی پژوهشی

محل دفاع: موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)

هدف این پژوهش، تدوین الگوی نظری مقابله با تنیدگی بر اساس قرآن کریم و ساخت پرسشنامه مقدماتی سنجش مقابله است.

این پژوهش، با استفاده از روش تحلیل محتوا، قرآن کریم را به صورت تمام متن بررسی و به تناسب، از

روایات اهل بیت علیهم السلام هم استفاده کرد. همچنین، مفاهیم مرتبط با مقابله با تنیدگی، به روش تحلیل محتوای کیفی سیه و شانون (۲۰۰۵)، استخراج و بر پایه آن، مؤلفه‌های اولیه الگو تدوین شد.

این اثر، جهت بررسی روایی محتوایی الگو، از شاخص روایی محتوا (CVI) و نسبت روایی محتوا (CVR) بهره برد. با الگوی به دست آمده، پرسشنامه سنجش مقابله با تنیدگی، بر اساس قرآن کریم، طراحی و برای سنجش روایی محتوایی آن، از شاخص روایی محتوا CVI استفاده شد. بدین منظور، ۱۱۲ گویه طراحی و با مستندات و کدها، در اختیار ۲ نفر از کارشناسان متخصص در حوزه روان‌شناسی و اسلام، قرار گرفت. پس از دریافت نظر کارشناسان، فرم اصلاحی پرسشنامه، با ۷۶ سؤال تدوین و روی نمونه ۲۰۷ نفری اجرا شد.

در نتیجه بررسی روایی سازه به شیوه تحلیل عاملی با ارزش ویژه، بیش از ۲/۲۵ پرسشنامه ۷۳ سؤالی، با پنج عامل با بار عاملی بالاتر از ۰/۳ استخراج شد که در مجموع ۴۰/۵۹ درصد واریانس کل پرسشنامه را تبیین کردند.

با توجه به معنای مندرج در سؤال‌های هر عامل، می‌توان برای هر یک از آنان نام مناسبی را برگزید: توان‌افزایی معنوی، واگذاری امور به قدرت برتر، تنظیم رغبت نسبت به دنیای مادی، تفسیر مجدد خوشبختی، مقابله ناظر به موقعیت.

چیستی و نحوه وجود فرهنگ

سید بدالله یزدان پناه

گروه علمی: علوم اجتماعی

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: کتاب فردا

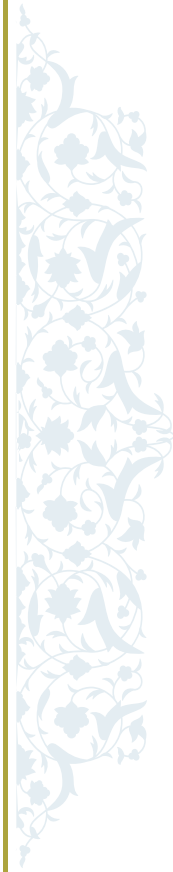

«چیستی و نحوه وجود فرهنگ»، اثری است در حوزه مطالعات فلسفی فرهنگ و فرهنگ‌شناسی کلان از منظر تراث معقول اسلامی، که ذیل بحث امتدادبخشی به فلسفه اسلامی قابل ارائه است.

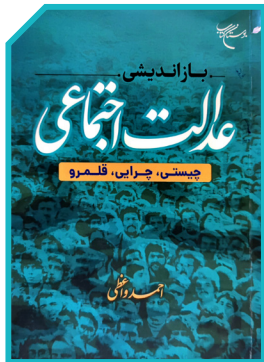
این کتاب، از یک سو، روند بررسی خود را متکی بر سنت اسلامی در شناخت پدیده‌ها قرار داده است؛ یعنی از شرح الاسم و پرسش از تحقق خارجی شروع کرده و سپس، به واکاوی چیستی واقعی شیء پرداخته است. از سوی دیگر، کوشیده است مفاهیم پایه، به ویژه «معنا»، را تا سطح معقول ثانی فلسفی بَرکشد. البته خود «معنا» را متکی بر هویت پایه انسان؛ یعنی هویت شعوری ارادی او، دیده است. از نوآوری‌های کتاب، عبور از تبیین‌های فرهنگ بر مبنای نظریه‌های اعتباریات و نگاه‌های بین‌الذهانی، با تلاش برای تثبیت «عینیت فرهنگ» است. این کار، ابتدا با شمارش انواع ساحت‌های معنامند انسان و در نهایت، با تمرکز بر چگونگی برآمدن معانی مشترک همگانی حاصل از ضرب «تعامل» آحاد انسانی حاضر در یک جامعه، رخ نموده است.

به علاوه، شمارش ساحت‌های مختلف فرهنگ در جامعه و بحث از لایه‌های پنهان و آشکار فرهنگ، تبویبی نو در باب نگرش کلان به فرهنگ به دست می‌دهد که البته زبانی عمومی‌تر و همزمان انضمامی دارد.

کتاب، در فصل پایانی، با زبانی فلسفی‌تر، اوصافی همچون: برخورداری از چرخه، توحید، سیالیت، سریان و تاریخمندی را برای فرهنگ شناسانده و بر مبنای مباحث پیشین، تعریف اولیه از فرهنگ را، به مثابه «معانی متفاهم عمومی مقبول» مرتباً ارتقا بخشیده و همزمان نحوه وجود فرهنگ را آشکار کرده است.

بازاندیشی عدالت اجتماعی

احمد واعظی

گروه علمی: علوم اجتماعی

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: بوستان کتاب

اگر نظام مسائل عدالت اجتماعی در سه محور چیستی، چرایی و چگونگی عدالت اجتماعی تقسیم شود، کتاب حاضر، در چهار فصل، به دو محور چیستی و چرایی می‌پردازد.

فصل اول، معطوف به چیستی عدالت اجتماعی است. در این فصل، از این ایده دفاع می‌شود که علی‌رغم همه اختلافات در مباحث محتوایی عدالت اجتماعی، در سطح انتزاعی و به لحاظ مفهومی، درکی مشترک و همگانی از عدالت و بی‌عدالتی وجود دارد. از طرفی، نشان داده می‌شود که مفهوم‌شناسی عدالت، نقش مهمی در منازعات محتوایی مربوط به اصول عدالت و کلان‌نظریه‌های عدالت اجتماعی و حل آن مسائل ندارد. همچنین، پس از تبیین مفهوم و مراد از عدالت اجتماعی، روشن می‌شود که عدالت توزیعی، همه قلمرو عدالت اجتماعی را پوشش نمی‌دهد و مرادف آن نیست.

فصل دوم، که به چرایی و ضرورت عدالت اجتماعی می‌پردازد، ادله مخالفان و منکران عدالت اجتماعی و تلاش آنان برای تغییر مناسبات اجتماعی وفق نظریه‌های عدالت را بررسی می‌کند. این فصل، از مخالفت‌های ناشی از شریعت‌گرایی نسبت به ضرورت نظریه‌پردازی عدالت در درون تفکر اسلامی، سخن گفته و نسبت فقه و شریعت با نظریه‌پردازی عدالت و جایگاه عدالت در فقه امامیه را بیان می‌کند.

در فصل سوم، جایگاه عدالت در میان فضایل و ارزش‌های جامعه سیاسی، به ویژه از منظر درون‌دینی، بررسی و از این دیدگاه دفاع می‌شود که عدالت در رأس ارزش‌ها و فضایل جامعه سیاسی اسلامی است.

فصل پایانی، «نظریه ارزش اخلاقی فراگیر و خودبسنده عدالت» را نظریه‌ای جدید مشتمل بر سه رکن مفهومی، ارزشی و موضوعی می‌داند.

دنیای قشنگ خدمت‌گزاری و تربیت بچه‌های کاری

محسن عباسی ولدی
گروه علمی: علوم تربیتی
نوع اثر: فرهنگی تبلیغی
ناشر: آیین فطرت

کرامت، یکی از پایه‌های اصلی تربیت فرزند از نگاه دین است. کتاب «دنیای قشنگ خدمت‌گزاری و تربیت بچه‌های کاری» اثری است که به تبیین و تشریح این پایه تربیتی می‌پردازد. این کتاب، کار را، یکی از عوامل مؤثر در تربیت کریمانه فرزند به شمار آورده است.

ساختار شکلی کتاب حاضر، در سه بخش شکل گرفته است. بخش اول این کتاب، به موضوع نقش کار در تربیت کریمانه پرداخته و در سه فصل، آن را بررسی کرده است. فصل اول، در باره تفاوت بچه‌های خدمت‌گزار و خدمت‌پذیر سخن گفته است. فصل دوم، به رابطه میان تنبلی و گناه اختصاص یافته و موضوع فصل سوم، ارتباط میان کار و لذت بردن از زندگی است.

بخش دوم، قسمت کاربردی این کتاب است. در این بخش، کارهایی به والدین معرفی شده که بچه‌ها می‌توانند آنها را انجام دهند. بخشی از این کارها بیرون از خانه و بخشی هم داخل خانه قابل انجام است. این دو نوع کار، دو فصل بخش دوم را تشکیل داده‌اند. در بخش سوم این کتاب، بایدهای تفکری و مهارتی در مسیر کار بچه‌ها بیان شده است. مؤلف، در قسمتی از این بخش، تلاش کرده است نوع نگاه مخاطب به مسائلی که در مسیر کار کردن بچه‌ها وجود دارد، تغییر کند. قسمت دیگر این بخش، در باره مهارت‌هایی است که بچه‌ها باید یاد بگیرند تا در مسیر کار کردن موفق‌تر باشند.

پرداخت دیه از بیت المال

حسینعلی بای

گروه علمی: فقه و اصول

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

پرداخت دیه از بیت المال، نوعی حمایت از بزه‌دیده است که در نظام‌های حقوقی موجود، از آن به «مسئولیت مدنی دولت» یاد می‌شود.

نظام حقوقی اسلام، در قرن‌ها پیش، با وضع مقرراتی

بسیار مترقی در خصوص پرداخت دیه از بیت المال، جلوه‌های زیبای حمایت از بزه‌دیده را به رخ کشیده و گوی سبقت را از سایر نظام‌های حقوقی ربوده است.

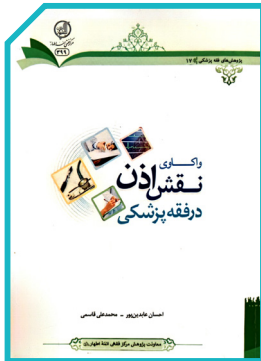
تحقیق پیش رو، با هدف بررسی امکان و چگونگی پرداخت دیه از بیت المال، نخست، مفهوم بیت المال مسلمین و نسبت آن با بیت المال امام را تبیین کرده و سپس، به تاریخچه پیدایش بیت المال و منابع درآمدی و هزینه‌کردهای آن، به طور گذرا، پرداخته است.

این پژوهش، در ادامه، مهم‌ترین دلایل و مبانی مسئولیت حکومت اسلامی در پرداخت دیه آسیب‌دیدگان را بر شمرده که بدین شرح است: «قاعده عدم بطلان خون مسلمان»، «قاعده هزینه‌فایده یا قاعده مسئولیت در برابر انتفاع»، «استناد صدمه و تلف به حاکمیت»، «مصلحت حمایت از بزه‌دیده یا خانواده وی».

بخشی از این اثر، به گستره مسئولیت حکومت اسلامی نسبت به پرداخت دیه اختصاص دارد که برخی نمونه‌های آن از این قرار است: صدمات کمتر از نفس، ارش جراحات، دیه اتباع غیر ایرانی، دیه غیر مسلمانان، فاضل دیه، دیه مغفل. همچنین، در این بخش، امکان تسری مسئولیت بیت المال به نمونه‌ها و مصادیق غیر منصوص بررسی شده است.

در پایان، مقررات شکلی مربوط به تشریفات، دادرسی و مطالبه دیه از بیت المال تبیین شده است.

واکاوی نقش اذن در فقه پزشکی

محمد علی قاسمی

گروه علمی: فقه و اصول

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: مرکز فقهی ائمه اطهار علیهم السلام

اذن و آثار وضعی و تکلیفی آن، در فقه پزشکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و در روابط حقوقی و اجتماعی پزشک و بیمار نقش بسزایی دارد. بی‌گمان، اختیار انسان بر بدن و اعضای آن، سبب می‌شود که بتواند به درمان در شیوه‌های گوناگون آن اقدام کند.

پرسش اصلی این تحقیق آن است که اذن دادن و اذن ندادن بیمار چه تأثیری در احکام تکلیفی و وضعی درمان دارد (مسئله).

به نظر می‌رسد عموم مسائل و پیامدهای مترتب بر اذن دادن و اذن ندادن در درمان به عنوان بایدها و نبایدهای فقهی در منابع اصیل اسلامی مطرح شده است (فرضیه).

تحقیق پیش‌رو، تأثیر اذن را در فقه پزشکی، با روشی اجتهادی و بر اساس دلایل فقهی اصولی، بررسی می‌کند (روش).

با این روش، نخست مبانی موضوع پژوهش، جایگاه سلطهٔ انسان بر اعضای خویش در خصوص اذن در تصرف به وسیلهٔ پزشک و کادر درمانی و آثار آن بررسی شده است.

به نظر نگارنده، پزشک در قبال آسیب‌های بدنی حاصل از درمان، اگر حاذق باشد و از وظایف درمانی خارج نشده باشد، ضامن نخواهد بود؛ چراکه تمامی دلایل مربوط به ضمان پزشک با وجود مأذون بودن وی، مخدوش و دلایل ضامن نبودنش، تمام است؛ مگر آنکه خسارت بر اثر اشتباه پزشک در تشخیص یا درمان رخ داده باشد. در این صورت هم، با گرفتن اذنی دیگر، غیر از اذن به درمان، مبنی بر ضامن نبودن پزشک در موارد این چنین؛ یعنی اخذ برائت، ضمان پزشک برداشته می‌شود.

پایان‌نامه: بررسی انتقادی دیدگاه ایستادگرانه به زمان در فیزیک مدرن از منظر حکمت صدرایی

محمدصادق کاویانی

گروه علمی: فلسفه

نوع اثر: علمی پژوهشی

محل دفاع: دانشگاه باقر العلوم (ع)

مباحث معاصر فلسفه زمان، شاهد رویارویی دو نگرش عمده است؛ در دیدگاه ایستادگرانه، تمامی حوادث زمانی به فعلیت خویش رسیده‌اند؛ ولی در دیدگاه پویانگرانه، مجموعه حوادث زمانی دائماً در حال افزایش است. تساوی نسبت خداوند متعال به

تمامی زمان‌ها و پارادوکس‌های زنون، از عمده‌ترین ادله قائلین دیدگاه ایستادگرانه است. این دیدگاه، با شواهد متعددی از فیزیک مدرن تقویت شده است؛ زیرا پس از ظهور نظریه نسبیت، گذر زمان نه یک امر عینی؛ بلکه وابسته به فاعل شناسای آن معرفی شده است.

از طرفی دیگر، نظریه کوانتوم به گونه‌ای دیگر این دیدگاه را در ابعاد ریز تأیید نموده است؛ چرا که شواهد غیر جایگزیندگی زمانی کوانتومی ناسازگار با نگرش پویانگرانه‌اند. نگرش پویانگرانه به زمان، دارای شواهد تجربی مناسبی است که نفی آن چندان ساده نیست.

نوشتار حاضر با هدف تبیین سازگاری شواهد مزبور با یک نگرش جامع فلسفی، به دیدگاه متفاوتی از نگرش ایستادگرانه و پویانگرانه رسیده است.

مطابق حکمت صدرایی، رویدادهای آتی به تشکیک موجوداند؛ یعنی نه وجودی کاملاً بالفعل و نه وجودی کاملاً بالقوه؛ بلکه از فعلیتی ضعیف برخوردارند؛ به طوری که آثار ضعیفی از آنها در زمان حاضر تحقق دارد. تشکیک صدرایی، علاوه بر برون‌رفت از چالش قدیمی ارتباط امر متغیر با ثابت، شواهد فیزیک مدرن در این خصوص را سازگار با یک دیگر نشان می‌دهد؛ زیرا در عین حقیقی بودن گذر زمان، فعلیت تشکیکی پدیده‌های آتی می‌توانند مؤثر بر روند کنونی پدیده‌های کوانتومی باشند. این خوانش، تفسیری صحیح از ناموضیعت ذوات کوانتومی در زمان است.

رد پای یک جاذبه

مهدی خطیبی / سید محمد رضا موسوی

گروه علمی: کلام

نوع اثر: علمی پژوهشی

ناشر: نشر معارف

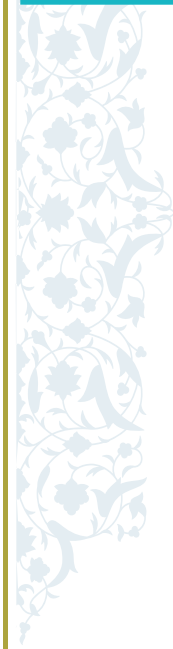
بر اساس دیدگاه اسلام و همچنین متخصصان علوم رفتاری، میل جنسی، همواره پرکشش‌ترین و جذاب‌ترین میل انسان بوده است. ابتلا به الگوهای متناقض در راه ارضای میل جنسی، منجر به پیدایش

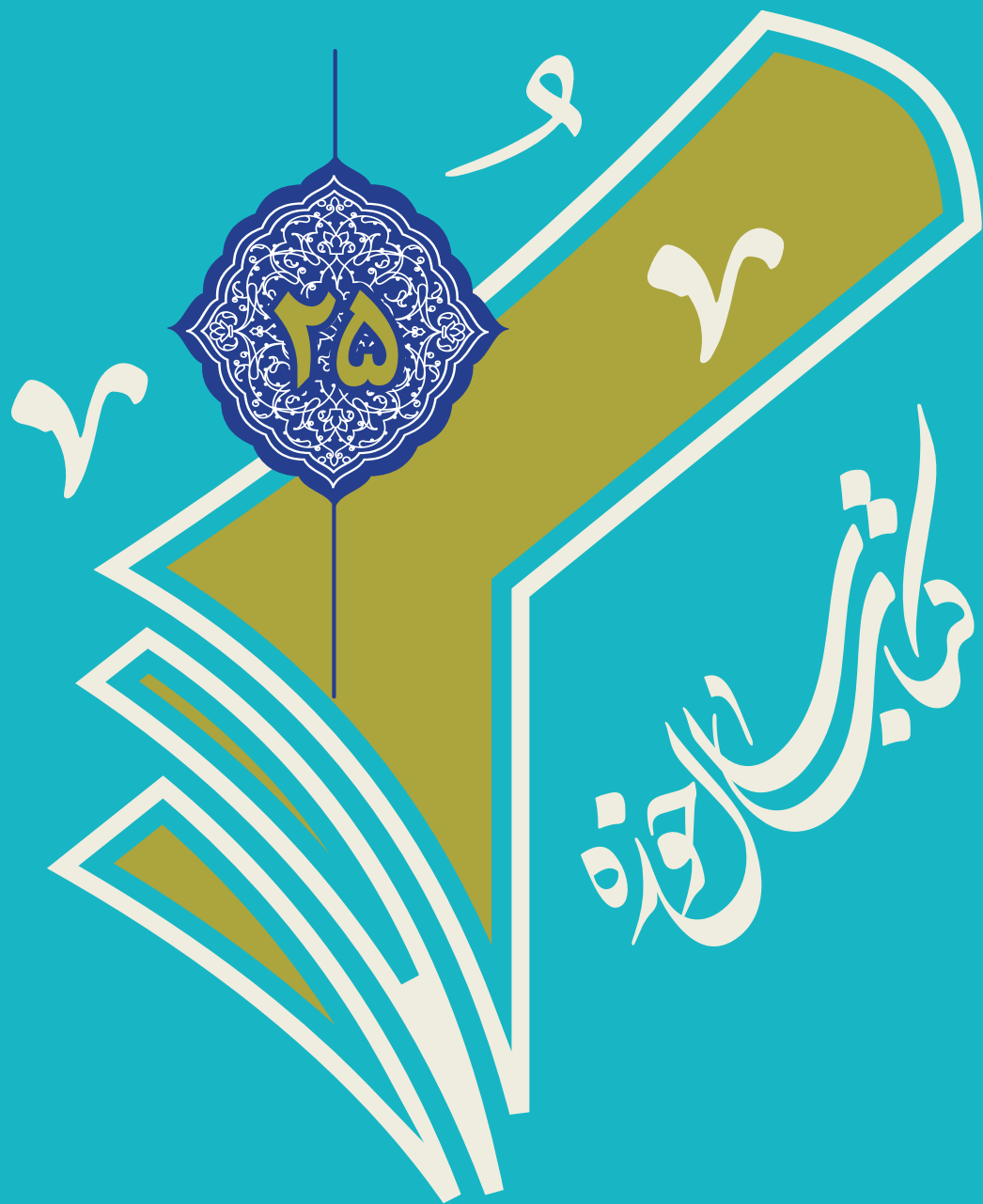
فرهنگ‌های متضاد، حتی در سطح دو تمدن متقابل، شده است؛ این جریان، آن قدر توانمند است که قادر به ساخت دو جامعه گوناگون و به واسطه آن، دو تمدن متفاوت از یکدیگر است. هر یک از این دو جامعه یا حتی دو تمدن، به دلیل نوع مواجهه با این میل و تنظیم مجموع امیال، در جهات مخالف یکدیگر، به سوی اهداف خود در حرکت‌اند.

«رد پای یک جاذبه» مجموعه‌ای از بیانات شهید آیت‌الله دکتر سید محمد حسین بهشتی، در باره جریان میل جنسی، در ابعاد مختلف زندگی است.

شهید بهشتی که در جایگاه یک نظریه‌پرداز جامع علوم اسلامی و اجتماعی و همچنین سیاست‌مداری راهبرددان شناخته شده است، برای باور بود که هر کدام از احکام اسلام، به مدیریت یک میل در ارتباط با امیال دیگر، باز می‌گردد. به اعتقاد او، با کمی دقت می‌توان دریافت که این احکام در باره میل جنسی، پایه‌پای رد پای آن در میدان‌های گوناگون زندگی صادر شده‌اند؛ رد پایی که از همه جا، حتی بهشت برین یا جهنم سوزان گذر کرده؛ رد پای یک جاذبه.

آنچه پیش رو است، مجموعه‌ای جامع از آرا و دیدگاه‌های پراح شهید بهشتی در زمینه فرهنگ‌سازی جنسی است. این اثر، گوشه‌ای از مکتب انسان‌ساز آن شهید جاودانه را در جریان جامعه‌سازی و تمدن‌سازی اسلامی به نگارش در آورده است.

بخش پنجم

معرفی آثار شایسته تحسین

آثار شایسته‌تحصین در یک نگاه

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۱	الگوی اخلاقی روابط همسرانه در قرآن	محمد رضا جباران	کتاب	اخلاق و عرفان	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی ترویجی
۲	moral weakness (akrasia) in islamic and western ethics and its remedies	محمد تاجیک جوپه	پایان نامه	اخلاق و عرفان	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
۳	عرفان تطبیقی	محمد فنایی اشکوری	کتاب	اخلاق و عرفان	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
۴	عرفان تطبیقی اسلام و مسیحیت	علیرضا ترمانی	کتاب	اخلاق و عرفان	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
۵	ساختار و عملکرد نهادهای خیریه	سید رضا حسینی / مصطفی کاظمی نجف‌آبادی	کتاب	اقتصاد	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
۶	تبیین نظریه مقاومت مبتنی بر اندیشه امامین انقلاب اسلامی	حسین میرچراغ خانی	کتاب	انقلاب اسلامی	زمزم هدایت	علمی پژوهشی
۷	سیمای کارگزاران علی بن ابی طالب امیرالمومنین	علی اکبر ذاکری	کتاب	تاریخ، سیره و تراجم	بوستان کتاب	علمی ترویجی

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۸	چیستی و چگونگی تاثیر پیش فرضهای کلامی در تاریخ نگاری اسلامی	روح الله کاظمی نجف آبادی	پایان نامه	تاریخ، سیره و تراجم	دانشگاه معارف	علمی پژوهشی
۹	محمد بن همام اسکافی جایگاه شناسی علمی، سیاسی و اجتماعی	محمد مهدی صمصامی کهنی	کتاب	تاریخ، سیره و تراجم	مرکز تخصصی مهدویت	علمی پژوهشی
۱۰	الفوائد الجلیه فی اعراب ابیات الخزرجیه	مرکز احیاء التراث الاسلامی	کتاب	تصحیح و تحقیق	العتبة العباسیة المقدسة قسم الشؤون الفکرية و الثقافية - کربلا	
۱۱	فرایند تفسیر موضوعی	مصطفی کریمی	کتاب	تفسیر و علوم قرآن	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)	علمی ترویجی
۱۲	واکاوی واژگان قرآن در روایات اهل بیت علیهم السلام	سید محمود طیب حسینی	کتاب	تفسیر و علوم قرآن	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
۱۳	قرآن در مکتب اهل بیت(ع) با تاکید بر کتاب اصول مذهب الشیعه	محمدعلی محمدی	کتاب	تفسیر و علوم قرآن	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
۱۴	آیه اولی الامر	غلامحسین زینلی	کتاب	تفسیر و علوم قرآن	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	علمی پژوهشی
۱۵	درسنامه نقد شبهات قرآنی	جواد ایروانی	کتاب	تفسیر و علوم قرآن	حوزه علمیه خراسان دانشگاه علوم اسلامی رضوی	علمی پژوهشی

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۱۶	تعارض قوانین، مطالعه تطبیقی حقوق موضوعه و فقه و حقوق اسلامی با تاکید بر احوال شخصی	مصطفی دانش پژوه	کتاب	حقوق	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی
۱۷	فلسفه و روش علوم اجتماعی	حمید پارسانیا	کتاب	علوم اجتماعی	بوستان کتاب	علمی پژوهشی
۱۸	دختران و همسری و شغل ناب مادری (جایگاه همسری و مادری در تربیت)	محسن عباسی ولدی	کتاب	علوم اجتماعی	آیین فطرت	فرهنگی تبلیغی
۱۹	الگوی اسلامی سلامت اجتماعی در سطح بین فردی	عباس پسندیده	کتاب	علوم اجتماعی	سازمان چاپ و نشر دارالحدیث	علمی پژوهشی
۲۰	وجوه تمایز مکاتب فلسفه سیاسی اسلامی	مرتضی یوسفی‌راد	کتاب	علوم سیاسی	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
۲۱	مشارکت سیاسی در حکومت غیر مشروع از منظر فقه اهل بیت	نیاز علی	پایان نامه	علوم سیاسی	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
۲۲	بینه منکرز دیدگاه فقه اهل بیت و حقوق افغانستان	قربان علی کریمی	پایان نامه	فقه و اصول	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی
۲۳	حق الاستیلاذ فی منظور فقه اهل البیت علیهم السلام	سید عقیل حیدری	پایان نامه	فقه و اصول	جامعه المصطفی العالمیه	علمی پژوهشی

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۲۴	تجرد نفس از دیدگاه آقا مجتبی قزوینی و آیت الله جوادی آملی	علی قدردان قراملکی	کتاب	فلسفه	حکمت اسلامی	علمی پژوهشی
۲۵	بررسی انتقادی رابطه عقل و ایمان از منظر جان کاتینگهام	مهدی خیاط زاده	پایان نامه	فلسفه	دانشگاه تهران	علمی پژوهشی
۲۶	چیستی عمل و چگونگی تبیین آن با تکیه بر آرای علامه محمد تقی جعفری	حسن لاهوتیان	پایان نامه	کلام	دانشگاه علامه طباطبایی (ره)	علمی پژوهشی
۲۷	بررسی دیدگاه الحاد جدید درباره رابطه علم و اخلاق به روایت سم هریس	مرتضی فقیهی فاصل	پایان نامه	کلام	موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی (ره)	علمی پژوهشی
۲۸	چیستی و امکان «فلسفه دین» اسلامی	زکبه اسدی	پایان نامه	کلام	دانشگاه قم	علمی پژوهشی
۲۹	تاریخ برهان های اثبات وجود خدا در کلام امامیه	حمید عطائی نظری	کتاب	کلام	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
۳۰	مهدویت پژوهی ، تطورات و آسیب ها	حسین الهی نژاد	کتاب	کلام	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	علمی پژوهشی
۳۱	بررسی افکار، عقاید و آداب و رسوم پُره اسماعیلیه	سید جلال میرآقایی	کتاب	کلام	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	علمی پژوهشی

ردیف	عنوان اثر	پدیدآورنده	قالب	گروه علمی	ناشر / محل دفاع	توضیحات
۳۲	a comparative study of the origin and development of shī'ism between muslim scholars and orientalissts (with emphasis on the views of maria massi dakake, heinz halm and (werner ende	عبدالرحمن موحدی فر	پایان نامه	کلام	حوزه علمیه قم	علمی پژوهشی
۳۳	مسائل اخلاقی ریسک و تاثیر آن بر مدیریت	عبدالله توکلی / معصومه موحدی نیا	کتاب	مدیریت	پژوهشگاه حوزه و دانشگاه	علمی پژوهشی

الگوی اخلاقی روابط همسرانه در قرآن

محمد رضا جباران

گروه علمی: اخلاق و عرفان

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

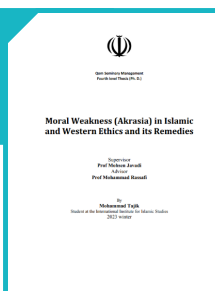

پایان نامه: moral weakness (akrasia) in islamic and western ethics and its remedies

محمد تاجیک جوبه

گروه علمی: اخلاق و عرفان

محل دفاع: حوزه علمیه قم

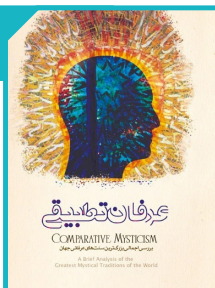

عرفان تطبیقی

محمد فنایی اشکوری

گروه علمی: اخلاق و عرفان

ناشر: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

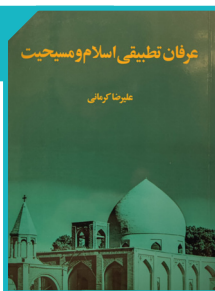

عرفان تطبیقی اسلام و مسیحیت

علیرضا کرمانی

گروه علمی: اخلاق و عرفان

ناشر: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

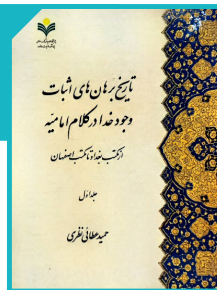
پایان‌نامه: چیستی و امکان «فلسفه دین» اسلامی

زکیه اسدی
گروه علمی: کلام
محل دفاع: دانشگاه قم

تاریخ برهان‌های اثبات وجود خدا در کلام امامیه

حمید عطائی نظری
گروه علمی: کلام
محل دفاع: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تبیین نظریه مقاومت مبتنی بر اندیشه امامین انقلاب اسلامی

حسین میرچراغ‌خانی
گروه علمی: انقلاب اسلامی
ناشر: زمزم هدایت

سیمای کارگزاران علی بن ابی طالب امیرالمومنین علیه السلام

علی اکبر ذاکری
گروه علمی: تاریخ، سیره و تراجم
ناشر: بوستان کتاب

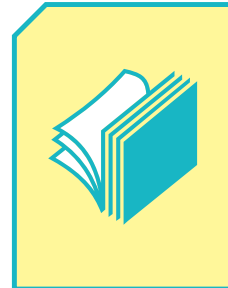
پایان نامه: چیستی و چگونگی تاثیر پیش فرض های کلامی در تاریخ نگاری اسلامی

روح الله کاظمی نجف آبادی
گروه علمی: تاریخ، سیره و تراجم
محل دفاع: دانشگاه معارف

محمد بن همام اسکافی جایگاه شناسی علمی، سیاسی و اجتماعی

محمد مهدی صمصامی کهنی
گروه علمی: سیره و تراجم
ناشر: مرکز تخصصی مهدویت

الفوائد الجلیه فی اعراب ایات الخزرجیه

مرکز احیاء التراث الاسلامی
گروه علمی: تصحیح و تحقیق
ناشر: العتبة العباسیة المقدسة قسم الشؤون الفکرية والثقافية - کربلا

فرایند تفسیر موضوعی

مصطفی کریمی
گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن
ناشر: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

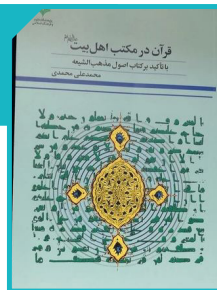
واکوی واژگان قرآن در روایات اهل بیت (ع)

سید محمود طیب حسینی
 گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن
 ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

قرآن در مکتب اهل بیت (ع) با تاکید بر کتاب اصول مذهب الشیعه

محمدعلی محمدی
 گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن
 ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

آیه اولی الامر

غلامحسین زینلی
 گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن
 ناشر: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

درسنامه نقد شبهات قرآنی

جواد ایروانی
 گروه علمی: تفسیر و علوم قرآن
 ناشر: حوزه علمیه خراسان - دانشگاه علوم اسلامی رضوی

تعارض قوانین، مطالعه تطبیقی حقوق موضوعه و
فقه و حقوق اسلامی با تأکید بر احوال شخصیه

مصطفی دانش پژوه

گروه علمی: حقوق

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

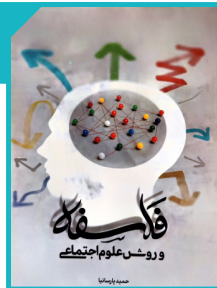

فلسفه و روش علوم اجتماعی

حمیدپارسانیا

گروه علمی: علوم اجتماعی

محل دفاع: بوستان کتاب

دختران و همسری و شغل ناب مادری
(جایگاه همسری و مادری در تربیت)

محسن عباسی ولدی

گروه علمی: علوم اجتماعی

ناشر: آیین فطرت

الگوی اسلامی سلامت اجتماعی در
سطح بین فردی

عباس پسندیده

گروه علمی: علوم اجتماعی

ناشر: سازمان چاپ و نشر دارالحدیث

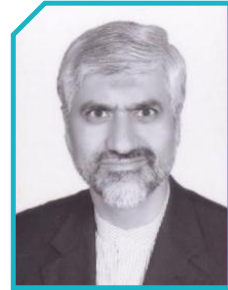
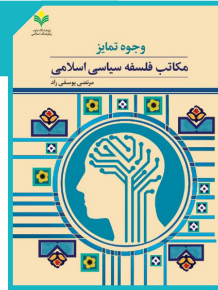

وجوه تمایز مکاتب فلسفه سیاسی اسلامی

مرتضی یوسفی‌راد

گروه علمی: علوم سیاسی

ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

پایان‌نامه: مشارکت سیاسی در حکومت غیر مشروع از منظر فقه اهل بیت (ع)

نیاز علی

گروه علمی: علوم سیاسی

محل دفاع: جامعه المصطفی العالمیة

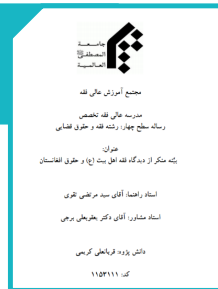

پایان‌نامه: بینه منکر از دیدگاه فقه اهل بیت و حقوق افغانستان

قربان علی کریمی

گروه علمی: فقه و اصول

محل دفاع: جامعه المصطفی العالمیة

پایان‌نامه: حق الاستیلاذ فی منظور فقه اهل بیت (ع)

سید عقیل حیدری

گروه علمی: فقه و اصول

محل دفاع: جامعه المصطفی العالمیة

تجرد نفس از دیدگاه آقا مجتبی قزوینی
و آیت الله جوادی آملی

علی قدردان قراملکی
گروه علمی: فلسفه
ناشر: حکمت اسلامی

پایان نامه: بررسی انتقادی رابطه عقل
و ایمان از منظر جان کاتینگهام

مهدی خیاط زاده
گروه علمی: فلسفه
محل دفاع: دانشگاه تهران

پایان نامه: چیستی عمل و چگونگی تبیین
آن با تکیه بر آرای علامه محمد تقی جعفری

حسن لاهوتیان
گروه علمی: کلام
محل دفاع: دانشگاه علامه طباطبایی (ره)

پایان نامه: بررسی دیدگاه الحاد جدید درباره
رابطه علم و اخلاق به روایت سم هریس

مرتضی فقیهی فاضل
گروه علمی: کلام
ناشر: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

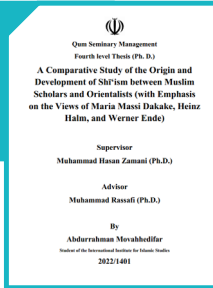

پایان‌نامه: a comparative study of the origin and development of shī'ism between muslim scholars and orientalists (with emphasis on the views of maria massi dakake, heinz halm and werner ende)

عبدالرحمن موحدی فر

گروه علمی: کلام

محل دفاع: حوزه علمیه قم

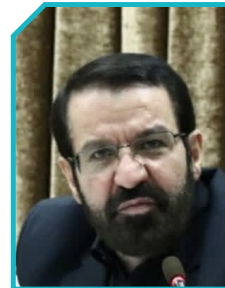
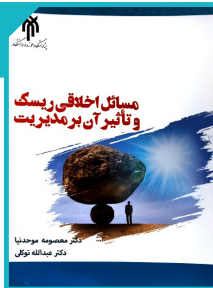

مسائل اخلاقی ریسک و تاثیر آن بر مدیریت

عبدالله توکلی / معصومه موحدی نیا

گروه علمی: مدیریت

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

مهدویت پژوهی، تطورات و آسیب ها

حسین الهی نژاد

گروه علمی: کلام

ناشر: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

بررسی افکار، عقاید و آداب و رسوم
بُهره‌اسماعیلیه

سید جلال میرآقایی

گروه علمی: کلام

ناشر: مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

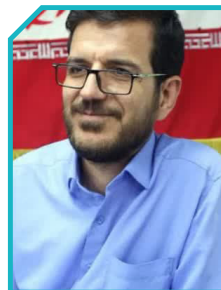

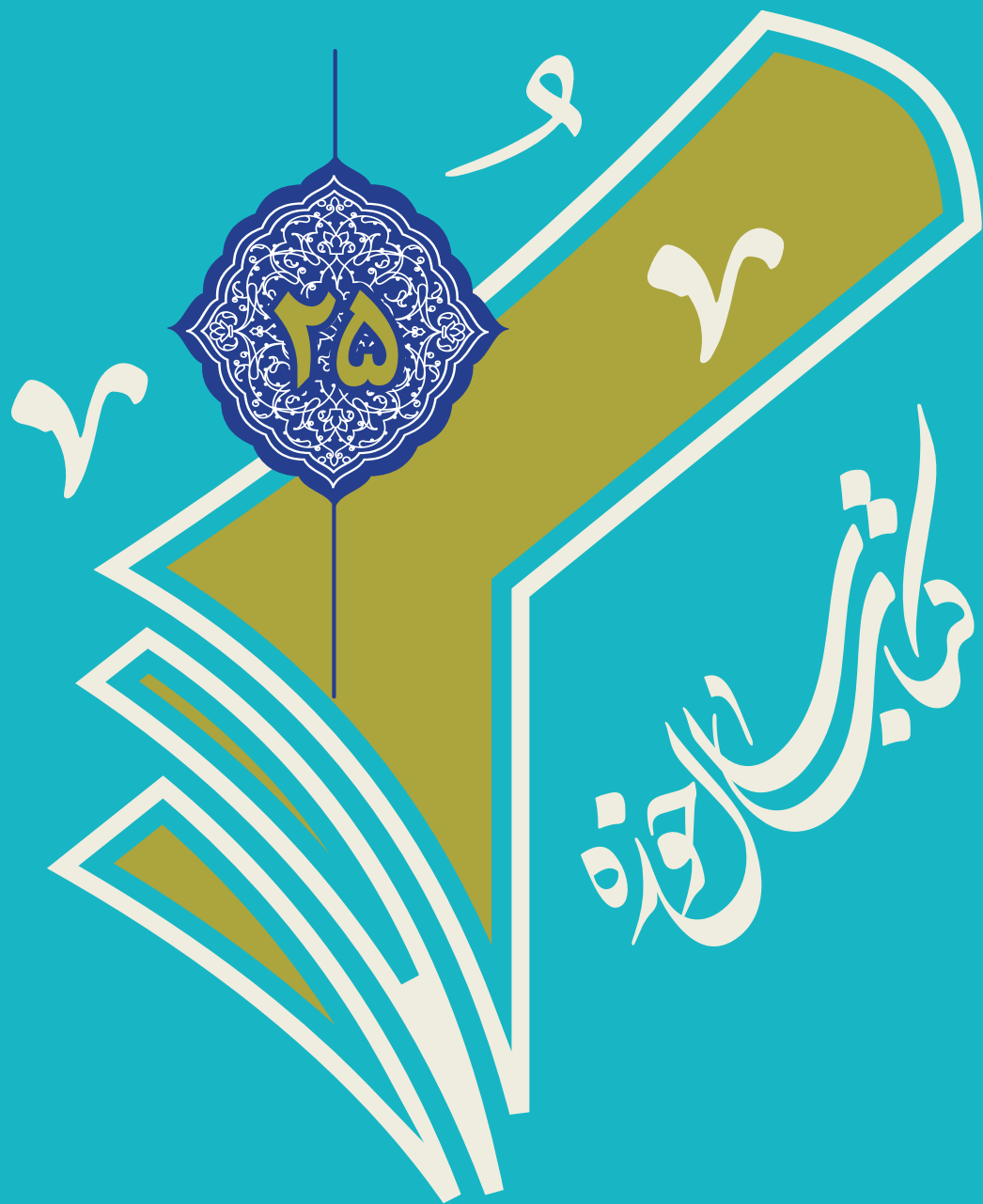
ساختار و عملکرد نهادهای خیریه

سیدرضا حسینی / مصطفی کاظمی نجف آبادی

گروه علمی: اقتصاد

ناشر: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

بخش ششم

معرفی ناشران و مراکز برگزیده و شایسته تقدیر

اشـاره

همه‌ساله، در بخش جانبی همایش کتاب سال حوزه، از ناشران تولیدکننده کتاب‌های پراج دینی با عنوان «ناشر برگزیده» و «ناشر شایسته‌تقدیر» تجلیل به عمل می‌آید.

معیار انتخاب ناشران برگزیده و شایسته تقدیر در این بخش، میزان آثار برگزیده شده، شایسته تقدیر، شایسته تحسین، تعداد آثار رسیده و میزان آثار راه‌یافته آن ناشر به مرحله دوم داوری است. ناگفته نماند که آثار متوقف‌شده در مرحله اول داوری نیز در انتخاب‌ها مؤثر بوده است.

در سال جاری، از یک ۲ برگزیده و سه ناشر شایسته تقدیر تجلیل شد. علاوه بر آن، از دو «مرکز پژوهشی برگزیده» و یک «مرکز پژوهشی شایسته تقدیر» تجلیل به عمل آمد. در بخش پیش‌رو ناشران و مراکز پژوهشی برتر به صورت اجمالی معرفی می‌شوند.

برترین ناشران از لحاظ تعداد اثر واصله

شایسته تحسین	شایسته تقدیر	برگزیده	تعداد آثار	نام انتشارات
			۴۸	امتداد حکمت
۲	۱		۴۰	بوستان کتاب
۴	۱		۳۶	حوزه و دانشگاه
۴	۳		۳۰	علوم و فرهنگ اسلامی
			۲۶	کتاب جمکران
۲			۲۲	موسسه امام خمینی
۲	۲		۲۰	فرهنگ و اندیشه اسلامی
		۱	۱۵	مرکز مدیریت حوزه
۱		۱	۱۳	عتبه العباسیه
			۱۳	فراگیر حکمتانه
۱			۱۳	مجمع تقریب
			۱۱	میراث شرق
			۱۱	هاجر
			۱۰	جامعه المصطفی

ناشر و مرکز پژوهشی برگزیده

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تعداد آثار	موضوع
۳۰	آثار ارسالی
۸	آثار راه یافته به مرحله دوم داوری
-	آثار برگزیده
۳	آثار شایسته تقدیر
۴	آثار شایسته تحسین

ناشر و مرکز پژوهشی برگزیده

پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

تعداد آثار	موضوع
۳۶	آثار ارسالی
۲۳	آثار راه یافته به مرحله دوم داوری
-	آثار برگزیده
۱	آثار شایسته تقدیر
۴	آثار شایسته تحسین

ناشر و مرکز پژوهشی شایسته تقدیر

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

تعداد آثار	موضوع
۲۰	آثار ارسالی
۱۳	آثار راه یافته به مرحله دوم داوری
-	آثار برگزیده
۲	آثار شایسته تقدیر
۲	آثار شایسته تحسین

ناشر شایسته تقدیر

انتشارات آیین فطرت

انتشارات آیین فطرت

تعداد آثار	موضوع
۲	آثار ارسالی
۲	آثار راه یافته به مرحله دوم داوری
-	آثار برگزیده
۱	آثار شایسته تقدیر
۱	آثار شایسته تحسین

ناشر شایسته تقدیر

انتشارات رسم وفا

تعداد آثار	موضوع
۱	آثار ارسالی
۱	آثار راه یافته به مرحله دوم داوری
۱	آثار برگزیده
-	آثار شایسته تقدیر
-	آثار شایسته تحسین

بخش هفتم

گزارش فرایند اجرایی همایش

«رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق واجعلنی من لدنک سلطانا نصیرا»

جبین سپاس بی‌کران خویش را بر آستان حضرت حق می‌نهمیم و موهبت برگزاری بیست و پنجمین دوره همایش کتاب سال حوزه را در محضر اندیشه‌وران فرهیخته پاس می‌داریم.

به فضل الهی و در سایه توجهات حضرت ولی عصر «عج» از اولین دوره همایش کتاب سال حوزه در سال ۱۳۷۸ تا امروز، شاهد برگزاری بیست و چهار

دوره مراسم اختتامیه همایش کتاب سال بوده‌ایم. و امروز به یمن رشد کمی و کیفی این بستر علمی برای فرهیخته‌گان حوزه‌های علمیه، بیست و پنجمین دوره همایش کتاب سال حوزه را در حالی برگزار می‌کنیم که شاهد رشد قابل توجه آثار نسبت به جشنواره‌های سابق هستیم.

فرایند اجرایی بیست و پنجمین همایش کتاب سال حوزه

کتاب سال حوزه، یکی از بزرگترین رویدادهای علمی فرهنگی حوزه‌های علمیه کشور بوده و تنها همایش ملی حوزوی در زمینه علوم اسلامی و انسانی به شمار می‌رود. هدف از برگزاری این همایش علمی، شناسایی، تشویق و معرفی برترین آثار مکتوب فضلا و علمای حوزوی داخل و خارج کشور در قالب کتاب، پایان‌نامه سطح چهار (دکتری) است.

شورای سیاست‌گذاری و شورای علمی کتاب سال حوزه، دو رکن تصمیم‌گیری در باره کتاب و دیگر آثار مکتوب حوزه هستند که مصوبات و مأموریت‌های ابلاغی این دو شورا در دبیرخانه همایش کتاب سال حوزه اجرا و عملیاتی می‌شود. بنابراین، تمامی مراحل و فرایندهای علمی و اجرایی دبیرخانه کتاب سال حوزه، صرفاً بر اساس قوانین، مقررات، ضوابط و آیین‌نامه‌هایی انجام می‌پذیرد که به تصویب این دو شورا و دیگر مراجع ذیربط رسیده باشد.

گرفته شد. افزون بر این، فراخوان آثار حوزویان، از طریق رسانه‌های دیداری، شنیداری و مکتوب در قم و برخی استان‌های کشور نیز اطلاع‌رسانی شد.

فراخوان آثار بیست و پنجمین دوره همایش کتاب سال حوزه، از اسفند ماه سال ۱۴۰۱ آغاز و تا پایان خرداد ماه ۱۴۰۲ ادامه یافت. در این دوره چهارماهه، مجموعاً ۱۳۸۶ اثر، شامل ۱۰۳۱ کتاب و ۳۵۵ پایان‌نامه، در دبیرخانه کتاب سال حوزه، واصل شد. که پس از بررسی‌های اولیه و انطباق آثار با آیین‌نامه‌های همایش، ۱۲۴۹ اثر، دارای شرایط اولیه شناخته شدند.

میزان آثار رسیده در این دوره، نسبت به دوره قبل، با رشد بیش از ۱۸ درصدی روبه‌رو بوده است. بیشترین میزان افزایش، مربوط به پایان‌نامه‌های سطح چهار حوزویان بود که با افزایش حدود ۳۰ درصدی ۸۷ عنوان بیشتر از سال گذشته بود.

کتاب‌های واصله نیز نسبت به دوره بیست و سوم، ۱۷ درصد رشد داشته و ۱۱۲ عنوان بیشتر از دوره گذشته بود. شیوه پیگیری و تلاش مجدانه همکاران می‌تواند دلیل این افزایش باشد.

نگارش این آثار، حاصل تلاش ۱۱۴۸ نفر از برادران و ۲۳۸ نفر از خواهران حوزوی ایرانی و غیرایرانی بوده است.

فعالیت‌های اجرایی دبیرخانه بیست و پنجمین دوره همایش کتاب سال حوزه.

۱. فراخوان آثار

تعامل و ارتباط مستمر با نهادها و سازمان‌های مرتبط، ناشران، مراکز آموزشی و پژوهشی و نویسندگان حوزوی از جمله اقداماتی است که با هدف جذب حداکثری آثار نویسندگان حوزوی در دبیرخانه همایش صورت می‌گیرد. گردآوری بانک‌های اطلاعاتی مختلف، نتیجه این تعامل سازنده بوده که برقراری ارتباط هدف‌دار و نتیجه‌بخش با جامعه هدف را به ارمغان آورده است.

دبیرخانه کتاب سال حوزه در این دوره، با توجه به تاخیر شروع فرایندها و حجم آثار افزایش یافته، فعالیت داوران و هیئت‌های داوری نیز باید افزایش می‌یافت. از سوی دیگر، مقرر بود مراسم معرفی و تقدیر از برگزیدگان، مشابه سنوات گذشته، اوایل بهمن ماه ۱۴۰۱ برگزار شود که دبیرخانه به سرعت فعال شده و با تلاش شبانه‌روزی، توانست در موعد مقرر آثار حوزویان را جمع‌آوری کند.

بهره‌مندی از امکانات اطلاع‌رسانی در فضای مجازی با استفاده از تکنولوژی‌های نوین، تلاشی مضاعف بود که برای جبران عقب افتادگی فرایندها در این دبیرخانه به کار

۲. ارزیابی آثار

یکی از فعالیت‌های مهم و حساس دبیرخانه کتاب سال حوزه، اجرای فرایند داوری و ارزیابی آثار رسیده است. هیئت‌های داوری نیز با سعه صدر و دقت، در جلسات هیئت‌های داوری شرکت نموده و نقش بسیار مهمی در پیشبرد برنامه‌های همایش داشتند. دبیرخانه همایش نیز با حساسیت تمام، فضای ایمنی را برای حضور اعضای هیئت‌های نوزده‌گانه داوری فراهم کرد.

اگرچه بررسی علمی و محتوایی آثار بر عهده داوران و ارزیابان محترم بود؛ ولی فعالیت‌های فراوان اجرایی، پیگیری‌های متعدد و هماهنگی‌های مربوط به فرایند ارزیابی آثار، در دبیرخانه کتاب سال صورت گرفت. برخی از این فعالیت‌ها عبارت بودند از:

- گونه‌شناسی آثار: این کار توسط کارشناسان مربوط در ۵۰ نفر ساعت انجام و مجموع آثار رسیده را در گروه‌های نوزده‌گانه علمی قرار دادند. این فعالیت، از نیمه تیرماه ۱۴۰۱ آغاز شد و تا نیمه مردادماه ادامه یافت.

- در ارزیابی اولیه آثار ۱۳۷ اثر فاقد شرایط اولیه شمرده شده و از فرایند داوری خارج گردیده و در نتیجه ۱۲۴۹ اثر برای ادامه فرایند ارزیابی باقی ماند.

- ارزیابی اجمالی: در این مرحله، سه نفر از اعضای هر یک از گروه‌های علمی، تک‌تک آثار رسیده را با شاخص‌های کتاب

سال حوزه سنجیدند. در ارزیابی اجمالی، آثاری که دارای شرایط مناسب محتوایی و ساختاری و امتیازات لازم بودند، به مرحله داوری تفصیلی راه یافتند و دیگر آثار، از گردونه رقابت خارج شدند. مرحله ارزیابی اجمالی آثار، با حضور بیش از ۶۰ نفر از اعضای هیئت‌های داوری و برگزاری ۴۲۷ نفرساعت جلسه به انجام رسید. اعضای هیئت‌های داوری، بیش از ۶۲۴۵ نفر ارزیابی را در این جلسات انجام دادند.

بر اساس مصوبه شورای علمی همایش، ارزیابی اجمالی در این دوره با دوره‌های گذشته از دو جهت متفاوت بود:

۱. افزایش آثار رسیده، بر تعداد ارزیابی‌ها افزود. در نتیجه، با همراهی و همکاری خالصانه اعضای محترم هیئت‌های داوری و تلاش جهادی عناصر اجرایی دبیرخانه همایش، از این مرحله، به هنگام عبور شد. فرایند ارزیابی اجمالی، از نیمه تیرماه آغاز و تا اواخر شهریورماه ادامه یافت.

۲. بعضی از آثار، در این مرحله، دو بار ارزیابی شدند؛ یعنی آثاری که پس از ارزیابی اجمالی، به مرحله دوم راه یافتند، مجدداً ارزیابی شدند. در نتیجه، ۱۸٫۵ درصد آثار به مرحله دوم داوری راه یافتند.

- ارزیابی تفصیلی: رقابت اصلی آثار رسیده به دبیرخانه کتاب سال حوزه در مرحله ارزیابی تفصیلی بیشتر نمایان می‌شود؛ زیرا آثار راه‌یافته

برگزاری ۱۶۸ نفر جلسه، از ابتدای آذرماه آغاز شده و تا نیمه آذر ادامه یافت.

■ برگزاری جلسات شورای علمی: جلسات شورای علمی، با حضور نه نفر از اساتید و صاحب‌نظران علوم مختلف و با مشارکت رؤسای هیئت‌های داوری برگزار شد. شورای علمی این دوره، با بیش از ۱۳۲ نفر ساعت جلسه، یکی از مراحل پرکار خود را سپری کرد. موضوعاتی که در جلسات این شورا بررسی و مصوب شد، عبارت بودند از:

- اختصاص امتیاز ویژه به مؤلفان ایرانی دارای اثر به زبان عربی؛
  - اختصاص امتیاز ویژه به پدیدآوران دارای اثر در یکی از محورهای ویژه؛
  - بررسی ۹۵ اثر کاندیدای برگزیدگی و تعیین منتخبان نهایی برگزیدگی، شایسته تقدیر و شایسته تحسین.
- برگزاری جلسات شورای علمی، از اواخر آبان تا نیمه آذرماه ادامه یافت.

۳. زمان بندی فعالیت‌ها

با توجه به اهمیت و نقش حیاتی زمان در فرایند فعالیت‌های دبیرخانه، جدول زمان‌بندی فعالیت‌ها در ابتدای هر دوره، تنظیم و مبنای عمل قرار می‌گیرد. بنابراین، لازم است دبیرخانه همایش فرایندهای

به این مرحله، پس از تعیین رویکرد پژوهشی، ترویجی یا فرهنگی تبلیغی و انتخاب داوران، متناسب با محتوای آنها، به‌گروه ارزیابی سپرده می‌شوند. در این مرحله، بیش از ۵۰۰ نفر از کارشناسان متخصص در رشته‌های علمی، ۲۵۵ اثر راه‌یافته به مرحله ارزیابی تفصیلی را داوری کردند. طبق نظر هیئت‌های داوری، هر یک از این ۲۵۵ اثر، بین دو تا چهار مرتبه ارزیابی شدند. بنابراین، شمار داوری‌ها در این مرحله، به ۶۶۶ ارزیابی رسید که در مقایسه با سال گذشته حدود ۱۵ درصد کاهش داشت که نشان از دقت داوران و همسانی ارزیابی‌ها دارد. فرایند ارزیابی تفصیلی آثار، از نیمه شهریورماه آغاز و تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ به طول انجامید. ارسال و دریافت ارزیابی‌های تفصیلی، بیش از ۳۴۰۰ تماس تلفنی با داوران را در پی داشت.

■ بررسی ارزیابی داوران: برای معرفی آثار برتر به شورای علمی کتاب سال حوزه، دومین مرحله جلسات هیئت‌های نوزده‌گانه داوری برگزار شد. هیئت‌های داوری در این جلسات، ابتدا عملکرد یک‌یک داوران را بررسی و سپس، کاندیداهای برگزیدگی، شایسته تقدیر و شایسته تحسین را، بر اساس مقررات کتاب سال حوزه و امتیازات به دست آمده، به شورای علمی معرفی کردند. هیئت‌های نوزده‌گانه داوری در این جلسات، از میان ۲۵۵ اثر راه‌یافته به مرحله دوم داوری، ۹۵ اثر را کاندیدای برگزیدگی دانستند. بررسی ارزیابی داوران و معرفی کاندیداهای برگزیدگی، با

علاوه بر این، تألیفات پژوهشی، ترویجی، فرهنگی تبلیغی و پایان‌نامه‌های همه‌گروه‌های علمی، در این دوره از همایش تحلیل و با نمودار نمایش داده شده است. این نمودارها، در بخش «گزارش نموداری» از همین ویژه‌نامه آمده است.

دبیرخانه همایش، با آسیب‌شناسی آثار رسیده، گزارش وضعیت کیفی را تهیه و به مدیر محترم حوزه‌های علمیه، رئیس شورای سیاست‌گذاری، ارائه می‌کند که ایشان در باره نحوه استفاده از نتایج این آسیب‌شناسی و راهبردهای لازم برای رفع ضعف‌های تولیدات علمی حوزویان، دستورات لازم را صادر کند.

۵. محورهای ویژه فراخوان

بر اساس مصوبه شورای علمی کتاب سال حوزه و به منظور انگیزه‌آفرینی و هدایت پژوهشگران به سمت تولید آثار دارای اولویت و پاسخگویی آنان به شبهات دینی جامعه، محورهای ویژه علمی کتاب سال حوزه در دستور کار قرار گرفت که از قرار ذیل می‌باشد: حوزه و روحانیت؛ کرونا؛ تمدن اسلامی؛ بررسی ابعاد علمی بیانیه گام دوم انقلاب؛ آسیب‌های اجتماعی؛ اقتصاد مقاومتی؛ الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت؛ جمعیت، زن و خانواده؛ سبک زندگی اسلامی؛ علوم انسانی اسلامی؛ فضای مجازی؛ محیط زیست و منابع طبیعی؛ هنر

اجرایی را به‌گونه‌ای هدایت و مدیریت کند که فعالیت‌های آن مطابق جدول زمان‌بندی پیش برود. برنامه‌ریزی علمی و اجرایی فعالیت‌ها، توزیع فعالیت‌ها میان کارشناسان، راهبری و نظارت بر اجرای صحیح امور مطابق آیین‌نامه‌ها، از اهم اقدامات دبیرخانه کتاب سال حوزه در این جدول است.

بر اساس محتویات جدول زمان‌بندی، میزان پیشرفت امور در زمان‌های مشخص، بررسی و نتایج آن گزارش می‌شود.

۴. وضعیت‌شناسی آثار

در این دوره از همایش، همچون چند دوره پیشین، با وضعیت‌شناسی کتاب‌ها و پایان‌نامه‌های رسیده در گروه‌های علمی، حجم بیشتری از آثار ارزیابی و قوت‌ها و ضعف‌های آنها استخراج شد. گزارش تفصیلی این وضعیت‌شناسی، برای اتخاذ تدابیر لازم، به مدیران ارشد حوزه‌های علمیه ارائه و چکیده‌ای از آن، برای عموم فضلا تبیین می‌شود.

دبیرخانه کتاب سال حوزه، برای وضعیت‌شناسی آثار رسیده، ابتدا نرم‌افزارهای لازم را تهیه و بر اساس آن، امتیاز تمامی شاخص‌های ارزیابی آثار را بررسی کرد. پس از بررسی و تحلیل داده‌ها، میانگین امتیاز کسب شده در هر یک از شاخص‌های محتوایی و ساختاری استخراج شد.

حسینی، عباسیه، علویه، کاظمیه و عسگریه علیهم السلام و برخی ناشران کشور عراق ارسال شد. متأسفانه، محدودیت‌های تردد بین المللی، مانع حضور نمایندگان اعصاب مقدس در ایران شده و بسیاری از کتاب‌ها به دبیرخانه همایش نرسید. در این میان، آثاری نیز از عتبات مقدسه حسینی، عباسیه، و عسگریه علیهم السلام به دبیرخانه همایش واصل شده و در فرایند علمی و ارزیابی قرار گرفت. برخی از این آثار نیز حائز رتبه‌هایی شدند که در بخش مربوط، گزارش شده است.

بر اساس مصوبه شورای سیاست‌گذاری همایش، مقرر شد آیین‌نامه‌های همایش عیناً در باره آثار رسیده از عتبات عراق اعمال شود و کاربرگهای ارزیابی، همان کاربرگهای کتاب سال حوزه باشد؛ با این تفاوت که به این دسته از کتاب‌ها تا پنج امتیاز ویژه بخش بین الملل افزوده شود.

۹. تشکیل کارگروه بین الملل

با دستور مدیر محترم حوزه‌های علمیه و تصویب شورای سیاست‌گذاری کتاب سال حوزه، مقرر شد کارگروه بین الملل کتاب سال حوزه، به ریاست مدیر مرکز ارتباطات و روابط بین الملل حوزه‌های علمیه و با عضویت نمایندگان از جامعة المصطفی العالمیه، مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام و برخی

(فلسفه هنر، هنر در اسلام)؛ جهاد تبیین و فقه مقارن.

بر اساس این مصوبه، به آثار رسیده در این محورها، حداکثر چهار امتیاز و به آثار تألیف شده به زبان عربی، دو امتیاز داده شد.

۶. برگزاری نمایشگاه جانبی

یکی از پربازدیدترین برنامه‌های روز همایش، برپایی نمایشگاه منتخبین از تولیدات یک‌ساله حوزویان در حوزه کتاب و پایان‌نامه‌های سطح چهار است. در این دوره از همایش نیز منتخبین از آثار رسیده به دبیرخانه، به تفکیک گروه‌های علمی، برای بازدید علاقه‌مندان به نمایش گذاشته می‌شود. معرفی برخی از آثار مکتوب شخصیت ویژه علمی همایش، از بخش‌های این نمایشگاه است.

افزون بر این، مجموع آثار برتر هر دوره از همایش کتاب سال حوزه، به مدت یک‌سال، در غرفه نمایشگاه دائمی مدرسه مبارکه فیضیه قم، مقابل دید مشتاقان قرار دارد.

۸. عرصه بین الملل

با تصویب شورای سیاست‌گذاری همایش، فراخوان این دوره، به زبان عربی برگردان و به صورت محدود، به عتبات مقدسه علویه،

سازمان‌های فعال در عرصه بین‌الملل تشکیل شود. بر اساس این مصوبه، امور اجرایی این کارگروه بر عهده دبیرخانه همایش خواهد بود و قرار است فعالیت بین‌المللی همایش، رسماً با فراخوان آثار از کشورهای عراق، لبنان و افغانستان آغاز شود.

سپاس و تقدیر

اجرای فعالیت‌های یادشده، بدون همکاری عزیزانی که ما را در راه خالصانه یاری کردند، امکان پذیر نبود؛ از این رو، برخود لازم می‌دانم از همه مدیران و همکاران در معاونت پژوهش که در جهت رونق امور همت گماردند تشکر و قدردانی داشته باشم؛ به ویژه از حمایت‌های موثر مدیر محترم حوزه‌های علمیه و معاون محترم پژوهش و مساعدت‌های مدیران و اعضای هیئت‌های داوری و همراهی شورای علمی و همراهی یکایک ارزیابان و هدایت‌های مشفقانه دبیر علمی همایش و تلاش‌های مجدانه همکاران دبیرخانه آقایان: سیدسجاد واحدی، حسین زارعی و میلاد حسن‌زاده و زحمات و برایش حجت‌الاسلام والمسلمین محمدی‌یدک در ویرایش چکیده‌های ویژه‌نامه، تقدیر و سپاس فراوان داشته باشم. و برای همه عزیزان همدل و همکار که به هر نحوی در برگزاری جشنواره عنایت داشتند از درگاه خداوند متعال آرزوی موفقیت، سلامت و سربلندی دارم.

نمایشگاه حوزه

بخش هشتم

شاخص‌های داوری آثار همایش

شاخص‌های کتاب‌های تألیفی (علمی - پژوهشی)

الف - شاخص‌های محتوایی

امتیاز	شاخص	ردیف
۷ امتیاز	اولویت و میزان تأثیر موضوع کتاب در تأمین نیازهای فرهنگی و علمی همگانی یا جوامع علمی	۱
۱۰ امتیاز	سطح علمی و اتقان اثر	۲
۸ امتیاز	نظریه‌پردازی و راه‌حل‌های جدید	۳
۵ امتیاز	نقل صحیح آرا و اسناد به منابع معتبر، اصیل و متنوع	۴
۵ امتیاز	میزان بهره‌گیری از مستندات و منابع و نتیجه‌گیری	۵
۴ امتیاز	تحلیل صحیح آرا و نقد آن	۶
۶ امتیاز	میزان دست‌یابی پژوهش به اهداف خود	۷
۵ امتیاز	امتیاز ویژه (ارائه راه‌کارهای مناسب، ایجاد چشم‌انداز نوین، اثربخشی فوق‌العاده و...)	۸

ب - شاخص‌های روشی

امتیاز	شاخص	ردیف
۵ امتیاز	تحدید دقیق موضوع و تبیین هدف، سئوالات و فرضیه‌ها	۱
۳ امتیاز	به کارگیری روش متناسب با موضوع	۲
۱۳ امتیاز	خلاقیت و نوآوری در اصل موضوع و در روش تحقیق و زاویه نگرش به موضوع	۳
۵ امتیاز	تناسب ساختار و انسجام منطقی سرفصل‌ها و عناوین	۴
۲ امتیاز	توازن حجم مطالب بخشها و فصول	۵
۲ امتیاز	افزودن چکیده و نتیجه‌گیری	۶

ج- شاخص‌های ادبی و صوری

امتیاز	شاخص	ردیف
۶ امتیاز	آرایه‌های لفظی و معنوی، سادگی و روانی قلم، تنوع واژگانی، صمیمی و زنده‌نویسی، بهداشت قلم (پرهیز از گزته‌برداری، کلیشه، تعابیر و کلمات سست، درازنویسی، ایجاز مخل و اطناب ممل، اغلاط انشایی، دشوارنویسی، پیچیدگی کلامی، واژه‌های غیرفصیح و...)	۱
۴ امتیاز	رسم الخط، علائم سجاوندی، پرهیز از اغلاط دستوری، قطع و وصل‌ها، پاراگراف‌بندی، یک‌دستی	۲
۲ امتیاز	تناسب اسلوب زبانی کتاب با موضوع	۳
۲ امتیاز	تنظیم فنی و دقیق پاورقی‌ها و کتابنامه	۴
۳ امتیاز	پیوست انواع فهرست‌ها و نمایه‌ها	۵
۳ امتیاز	رعایت امور فنی و صوری (طرح جلد، صفحه‌آرایی، حروف چینی، فصل‌بندی، تیتراژ، عناوین سرصفحه‌ای، غلطگیری دقیق)	۶

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های تألیفی (علمی - ترویجی)

الف- شاخص‌های محتوایی

امتیاز	شاخص	ردیف
۵ امتیاز	تناسب موضوع با نیازهای علمی - فرهنگی جامعه	۱
۱۰ امتیاز	استفاده از منابع معتبر و قدرت بهره‌وری از آنها	۲
۵ امتیاز	ساختار و نظام هندسی کتاب (هماهنگی فصول و بخش‌های مختلف کتاب، وحدت سبک و سیاق و شیوه نتیجه‌گیری از مطالب)	۳
۱۰ امتیاز	تحلیل علمی و قدرت نقد و بررسی آرا	۴

رتیف	شاخص	امتیاز
۵	زاویه دید و نگاه جدید به مسائل	۵ امتیاز
۶	ابتکار و نوآوری در طرح مسائل و شیوه استدلال	۵ امتیاز
۷	تناسب سطح علمی کتاب با مخاطب	۵ امتیاز
۸	پرهیز از مطالب تکراری، کلیشه‌ای و حاشیه‌ای	۵ امتیاز
۹	دست‌یابی اثر به اهداف	۵ امتیاز
۱۰	رعایت اصول و فرهنگ تبلیغ نوشتاری	۵ امتیاز
۱۱	توفیق ارتباط با مخاطب و جذابیت اثر	۵ امتیاز
۱۲	ناظر بودن به تحقیقات و آثار پیشین و رفع اشکالات آنها	۵ امتیاز
۱۳	قدرت پاسخگویی به شبهات علمی و شایع در جامعه	۵ امتیاز
۱۴	امتیاز ویژه	۵ امتیاز

ب- شاخص‌های ادبی و صوری

رتیف	شاخص	امتیاز
۱	آرایه‌های لفظی و معنوی سادگی و روانی قلم تنوع واژگانی صمیمی و زنده‌نویسی بهداشت قلم (پرهیز از گرته‌برداری، کلیشه، تعابیر و کلمات سست، درازنویسی، ایجاز مخل و اطناب ممل، اغلاط انشایی، دشوارنویسی، پیچیدگی کلامی، واژه‌های غیرفصیح و...)	۶ امتیاز
۲	رسم الخط، علائم سجاوندی، پرهیز از اغلاط دستوری، قطع و وصل‌ها، پاراگراف‌بندی، یک‌دستی	۴ امتیاز
۳	تناسب اسلوب زبانی کتاب با موضوع	۲ امتیاز
۴	تنظیم فنی و دقیق پاورقی‌ها و کتابنامه	۲ امتیاز
۵	پیوست انواع فهرست‌ها و نمایه‌ها	۳ امتیاز
۶	رعایت امور فنی و صوری (طرح جلد، صفحه‌آرایی، حروف چینی، فصل‌بندی، تیتراژی، عناوین سرصفحه‌ای، غلط‌گیری دقیق)	۳ امتیاز

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های تالیفی (فرهنگی - تبلیغی)

الف- شاخص‌های محتوایی

امتیاز	شاخص	ردیف
۵ امتیاز	میزان اولویت و تأثیر موضوع در تأمین نیازهای فرهنگی همگانی یا قشرهای خاص	۱
۱۰ امتیاز	سطح علمی و اتقان اثر (میزان بهره‌گیری از علوم و دانش‌های متناسب با موضوع	۲
۵ امتیاز	میزان جدید و نو بودن محتوا و مطالب	۳
۵ امتیاز	میزان ارتباط اثر با عناصر مورد اشاره در تعریف فرهنگ یا تبلیغ	۴
۱۰ امتیاز	بهره‌گیری صحیح و متناسب از آراء و منابع معتبر	۵
۵ امتیاز	میزان اثر بخش بودن در یکی از حوزه‌های معرفت‌افزایی، توانمندسازی یا مهارت‌آموزی	۶
۵ امتیاز	توفیق اثر در جذب و جلب نظر مخاطب (همگانی یا قشر خاص) متناسب با اهداف آن	۷

ب- شاخص‌های روشی

امتیاز	شاخص	ردیف
۵ امتیاز	خلاقیت و نوآوری در روش تدوین و زاویه‌نگرش به موضوع	۱
۵ امتیاز	خلاقیت و نوآوری در طراحی، پرداخت موضوع و جذاب‌سازی اثر	۲
۵ امتیاز	به‌کارگیری روش متناسب با موضوع	۳
۵ امتیاز	انسجام منطقی سرفصل‌ها و عناوین	۴
۵ امتیاز	تناسب حجم مطالب بخشها و فصول براساس هدف اصلی اثر	۵
۵ امتیاز	میزان بهره‌گیری از پیرایه‌های هنری (عکس، نمودار...، ادبی (شعر، حکایت و...) و سایر پیرایه‌های موثر در نشر آثار فرهنگی تبلیغی	۶

ج- امتیاز ویژه

رتبف	شاخص	امتیاز
۱	پاسداری و حراست از ارزش‌های دینی و انقلابی	۵ امتیاز
۲	اثربخشی فوق‌العاده، برجستگی و جذابیت ویژه در نگارش و ارائه محتوا	۵ امتیاز

د- شاخص‌های ادبی و صوری

رتبف	شاخص	امتیاز
۱	آرایه‌های لفظی و معنوی سادگی و روانی قلم تنوع واژگانی صمیمی و زنده‌نویسی بهداشت قلم (پرهیز از گرت‌برداری، کلیشه، تعبیر و کلمات سست، درازنویسی، ایجاز مخل و اطناب ممل، اغلاط انشایی، دشوارنویسی، پیچیدگی کلامی، واژه‌های غیرفصیح و...)	۶ امتیاز
۲	رسم الخط، علائم سجاوندی، پرهیز از اغلاط دستوری، قطع و وصل‌ها، پاراگراف‌بندی، یک‌دستی	۴ امتیاز
۳	تناسب اسلوب زبانی کتاب با موضوع	۲ امتیاز
۴	تنظیم فنی و دقیق پاورقی‌ها و کتابنامه	۲ امتیاز
۵	پیوست انواع فهرست‌ها و نمایه‌ها	۳ امتیاز
۶	رعایت امور فنی و صوری (طرح جلد، صفحه‌آرایی، حروف چینی، فصل‌بندی، تیتراژی، عناوین سرصفحه‌ای، غلط‌گیری دقیق)	۳ امتیاز

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های تصحیح و تحقیق

امتیاز	شاخص	ردیف
۹ امتیاز	اولویت و میزان تأثیر موضوع کتاب و متن مصحح در تأمین نیازهای فرهنگی و علمی همگانی یا جوامع علمی	۱
۷ امتیاز	میزان تسلط مصحح بر موضوع	۲
۹ امتیاز	قدمت و اهمیت متن مصحح و دشواری آن به دلیل عبارات معقد و موجز یا نداشتن نسخه‌های روشن و پاکیزه و یا اختلاف زیاد نسخه‌ها	۳
۹ امتیاز	میزان اتقان کار مصحح در شیوه تصحیح و انتخاب نسخه اصلی و نسخه‌بدل‌های معتبر و پرهیز از ذکر نسخه‌بدل‌های زاید	۴
۹ امتیاز	قرائت دقیق و صحیح نسخه اصلی و ضبط نسخه‌بدل‌ها	۵
۱۳ امتیاز	تخریج مطالب منقول و تعلیقات و پانوشته‌های فنی و علمی افزون بر تصحیح	۶
۱۸ امتیاز	مقدمه جامع مصحح شامل شرح حال مؤلف و بیان جایگاه کتاب در میان کتب مشابه و معرفی کلیه نسخه‌های خطی آن و معرفی دقیق نسخ مورد اعتماد	۷
۷ امتیاز	تنظیم فهرست منابع دقیق و کارآمد و همه‌جانبه و انواع فهرست‌های لازم	۸
۷ امتیاز	بهره‌وری از علائم نگارشی و مراعات آیین نگارش و ویرایش	۹
۷ امتیاز	رعایت نکات فنی چاپ و نشر (حروف چینی، صفحه‌آرایی، چاپ و صحافی مطلوب، ندرت اغلاط چاپی، ذکر عناوین سرصفحه‌ای گویا، تناسب حجم با مطالب کتاب)	۱۰
۵ امتیاز	امتیاز ویژه	۱۱

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های ترجمه

امتیاز	شاخص	ردیف
۱۰ امتیاز	میزان تسلط مترجم بر ترجمه و موضوع	۱
۷/۵ امتیاز	اولویت و میزان تأثیر موضوع برگزیده در تأمین نیازهای فکری - فرهنگی همگانی یا جوامع علمی	۲
۱۰ امتیاز	قدمت متن مترجم یا اهمیت محتوایی آن یا پیچیدگی و دشواری ترجمه آن	۳
۱۷ امتیاز	شیوایی و جذابیت نثر ترجمه و مراعات آیین نگارش و ویرایش	۴
۱۵ امتیاز	رعایت امانت، مطابقت ترجمه با متن اصلی، پرهیز از افزودن و کاستن‌های بدون دلیل و بدون مشخص کردن مواضع آن	۵
۱۷ امتیاز	مقدمه، تحقیقات، تعلیقات و ذکر مصادر و منابع مطالب، افزودن بر متن اصلی به وسیله مترجم	۶
۱۳ امتیاز	تنظیم فهرست منابع دقیق، کارآمد و انواع فهرست‌های مورد نیاز، هرچند متن مترجم فاقد آنها باشد	۷
۵/۵ امتیاز	رعایت امور فنی چاپ و نشر (حروف چینی، صفحه‌آرایی، غلطگیری، عناوین سرصفحه‌ای گویا، تناسب حجم با مطالب کتاب)	۸
۵ امتیاز	امتیاز ویژه	۹

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های ترجمه (قرآن کریم)

امتیاز	شاخص	ردیف
۱۵ امتیاز	میزان تسلط مترجم بر فن ترجمه و موضوع اثر ترجمه شده	۱
۱۵ امتیاز	اولویت و میزان تأثیر موضوع برگزیده در تأمین نیازهای فکری، فرهنگی همگانی یا جوامع علمی	۲
۱۵ امتیاز	قدمت متن مترجم یا اهمیت محتوایی آن یا پیچیدگی و دشواری ترجمه‌ی آن	۳
۲۰ امتیاز	شیوایی و جذابیت نثر ترجمه کتاب، پرهیز از گزافه‌برداری و مراعات آیین نگارش و ویرایش	۴

امتیاز	شاخص	ردیف
۱۸ امتیاز	رعایت امانت و مطابقت ترجمه با متن اصلی و پرهیز از افزودن و کاستن بدون دلیل و بدون مشخص کردن مواضع آن	۵
۱۰ امتیاز	رعایت امور فنی چاپ و نشر (حروفچینی، صفحه‌آرایی، ندرت اغلاط چاپی ذکر عناوین سر صفحه‌ای گویا، تناسب حجم با مطالب کتاب)	۶
۱۰ امتیاز	امتیاز ویژه دلایل این امتیاز به ترتیب	۷

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های پایان‌نامه‌ها

امتیاز	شاخص	ردیف
۸ امتیاز	اولویت و میزان تأثیر مسئله تحقیق در تأمین نیازهای فرهنگی و علمی همگانی یا جوامع علمی	۱
۱۰ امتیاز	سطح علمی و اتقان اثر	۲
۱۰ امتیاز	نظریه‌پردازی و راه حل‌های جدید	۳
۵ امتیاز	نقل صحیح آرا و اسناد به منابع معتبر، اصیل و متنوع	۴
۶ امتیاز	میزان بهره‌گیری از مستندات و منابع و نتیجه‌گیری	۵
۴ امتیاز	تحلیل صحیح آرا و نقد آن	۶
۶ امتیاز	میزان دستیابی پایان‌نامه به اهداف خود	۷
۸ امتیاز	تحدید دقیق مسئله اصلی و تبیین هدف، سئوالات و فرضیه‌ها	۸
۴ امتیاز	به کارگیری روش متناسب با مسئله	۹
۱۴ امتیاز	خلاقیت و نوآوری در اصل مسئله، روش تحقیق و زاویه نگرش به مسئله	۱۰
۶ امتیاز	تناسب ساختار و انسجام منطقی سرفصل‌ها و عناوین	۱۱
۲ امتیاز	توازن حجم مطالب بخش‌ها و فصول	۱۲
۲ امتیاز	افزودن چکیده و نتیجه‌گیری	۱۳
۱۰ امتیاز	امتیاز ادبی	۱۴
۵ امتیاز	امتیاز ویژه	۱۵

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های شرح و تعلیق

ردیف	شاخص	امتیاز
۱	اولویت و میزان تأثیر موضوع کتاب و متن مورد شرح/تعلیق در تأمین نیازهای فرهنگی و علمی همگانی یا جوامع علمی	۱۱ امتیاز
۲	میزان تسلط شارح/تعلیق‌کننده بر موضوع	۹ امتیاز
۳	اهمیت متن مورد شرح/تعلیق و دشواری آن به دلیل عبارات معقد و موجز	۱۱ امتیاز
۴	میزان انتقان کار شارح/تعلیق‌کننده در شیوه شرح/تعلیق، پرکردن خلأها و پرهیز از مطالب زاید	۱۱ امتیاز
۵	نو و ابتکاری بودن شرح/تعلیق و یا امتیاز آن نسبت به شرح‌ها و تعلیق‌های پیشین	۱۰ امتیاز
۶	رعایت استانداردهای شرح/تعلیق‌نگاری	۱۰ امتیاز
۷	مقدمه جامع شارح/تعلیق‌کننده و بیان جایگاه کتاب در میان کتب مشابه و بیان چگونگی و روش کار خود در شرح یا تعلیق	۱۰ امتیاز
۸	تنظیم فهرست منابع دقیق و کارآمد و همه‌جانبه و انواع فهرست‌های لازم	۹ امتیاز
۹	بهره‌وری از علایم نگارشی و مراعات آیین نگارش و ویرایش	۷ امتیاز
۱۰	رعایت نکات فنی چاپ و نشر (حروف چینی، صفحه‌آرایی، چاپ و صحافی مطلوب، ندرت اغلاط چاپی، ذکر عناوین سرصفحه‌ای گویا، تناسب حجم با مطالب کتاب)	۷ امتیاز
۱۱	امتیاز ویژه	۵ امتیاز

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های دانشنامه، موسوعه، فرهنگنامه، کتاب‌شناسی و فهرست‌نگاری

الف- شاخص‌های محتوایی

امتیاز	شاخص	ردیف
۱۴ امتیاز	جامعیت و مانعیت	۱
۱۲ امتیاز	رعایت استانداردهای کتاب‌شناختی / فهرست‌نگاری / دانشنامه و موسوعه‌نویسی	۲
۱۰ امتیاز	اهمیت موضوع کتاب‌شناسی / فهرست‌نگاری	۳
۱۲ امتیاز	ساختار مناسب (تبویب و تنظیم منطقی)	۴
۱۰ امتیاز	نوبودن اثر یا امتیاز آن نسبت به آثار مشابه	۵
۵ امتیاز	تناسب اسلوب زبانی کتاب با موضوع	۶
۶ امتیاز	تنظیم فنی و دقیق کتاب‌نامه و پاورقی‌ها	۷
۸ امتیاز	پیوست انواع فهرست‌ها و نمایه‌های دقیق	۸
۵ امتیاز	امتیاز ویژه	۹

ب- شاخص‌های ادبی و صوری

امتیاز	شاخص	ردیف
۶ امتیاز	آرایه‌های لفظی و معنوی، سادگی و روانی قلم، تنوع واژگانی، صمیمی و زنده‌نویسی، بهداشت قلم (پرهیز از گرتته‌برداری، کلیشه، تعابیر و کلمات سست، درازنویسی، ایجاز مخل و اطناب ممل، اغلاط انشایی، دشوارنویسی، پیچیدگی کلامی، واژه‌های غیر فصیح و...)، عنوان کتاب، تکیه بر استفاده از فعل خاص و معلوم	۱
۶ امتیاز	ویراستگی لفظی، رسم الخط، علائم سجاوندی، پرهیز از اغلاط دستوری، قطع و وصل‌ها، پاراگراف‌بندی، یکدستی	۲

ج- رعایت امور فنی و صوری

امتیاز	شاخص	ردیف
۶ امتیاز	طرح جلد، صفحه‌آرایی، حروف‌چینی، فصل‌بندی، تیتراژی، عناوین سرصفحه‌ای، غلط‌گیری دقیق	۱

جمع امتیاز: ۱۰۰

شاخص‌های کتاب‌های آموزشی

ردیف	شاخص	امتیاز
۱	ارائه تعاریف عملیاتی از موضوعات و واژگان	۴ امتیاز
۲	انطباق حجم متن با واحدهای آموزشی مربوط	۵ امتیاز
۳	اهداف تحقیق (صراحت، عینیت، ایجاز، عدم تناقض میان اهداف)	۵ امتیاز
۴	استناد متن	۴ امتیاز
۵	تناسب فصول و بخش‌ها	۶ امتیاز
۶	استفاده از رنگ و جلوه‌های تصویری در متن	۵ امتیاز
۷	بهره‌گیری از مثال‌های کافی و ملموس	۴ امتیاز
۸	برنامه‌ریزی متن (مقدمه، فصل‌بندی، نتیجه‌گیری و...) و محتوایی (ترتیب منطقی مباحث)	۸ امتیاز
۹	استفاده از جدول، نمودار و کادرهای مناسب	۵ امتیاز
۱۰	پرهیز از مطالب زاید و حاشیه‌ای و تمرکز بر موضوع تحقیق	۶ امتیاز
۱۱	استفاده از منابع (از حیث اعتبار علمی، روزآمدی و تعدد آنها)	۵ امتیاز
۱۲	تناسب ارجاعات و نقل قول‌ها	۵ امتیاز
۱۳	توفیق اثر در تحقق اهداف پیش‌بینی شده و پاسخ به سؤالات مطرح شده	۶ امتیاز
۱۴	رعایت اصول و قواعد نگارش	۷ امتیاز
۱۵	روانی و صلابت متن	۶ امتیاز
۱۶	کیفیت چاپ کتاب (صفحه‌آرایی، طرح جلد، قطع و اندازه کتاب)	۷ امتیاز
۱۷	فهرست کامل منابع و مأخذ (کتاب‌نامه، اشخاص، اماکن و...)	۴ امتیاز
۱۸	امتیاز ویژه: خلاقیت و نوآوری: برخورداری از ابتکاری خاص که اثر را از آثار متعارف دیگر در زمینه تکنولوژی آموزشی متمایز و برجسته می‌سازد مانند: ابتکار خاص در استفاده از جاذبه‌های بصری و برنامه‌ریزی متن (دلیل و توضیح)	۸ امتیاز

جمع امتیاز: ۱۰۰

بخش نهم

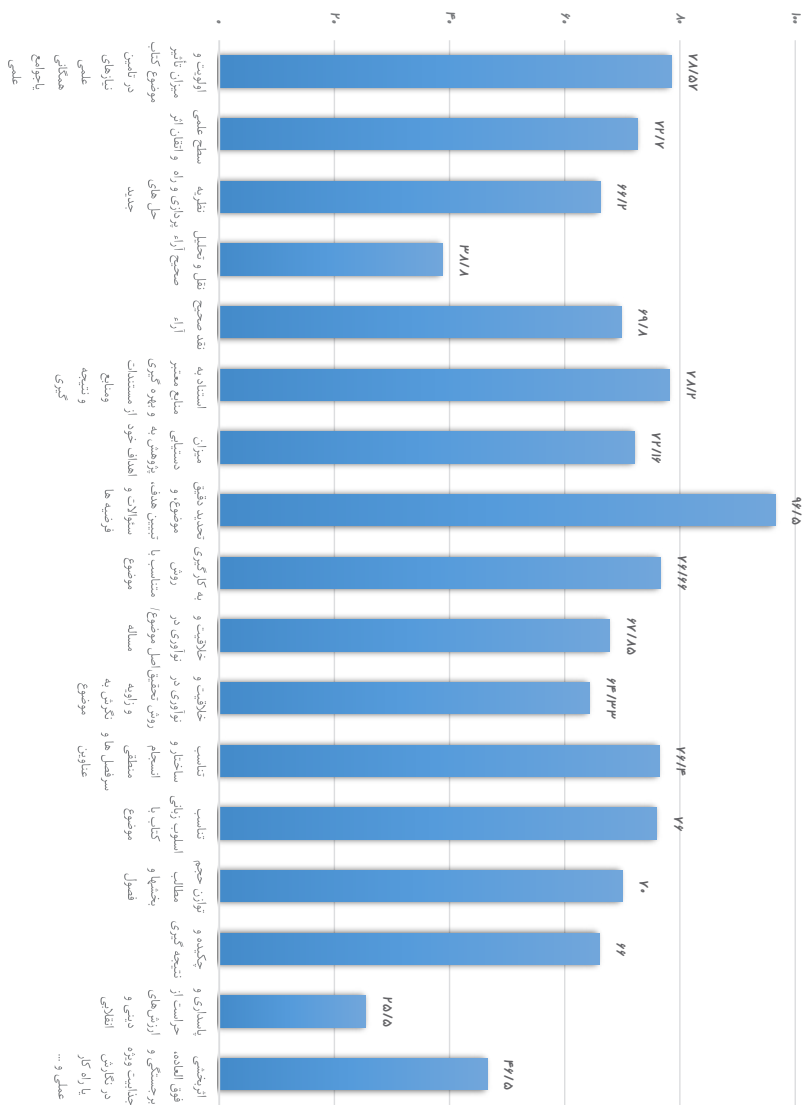
نمودارها

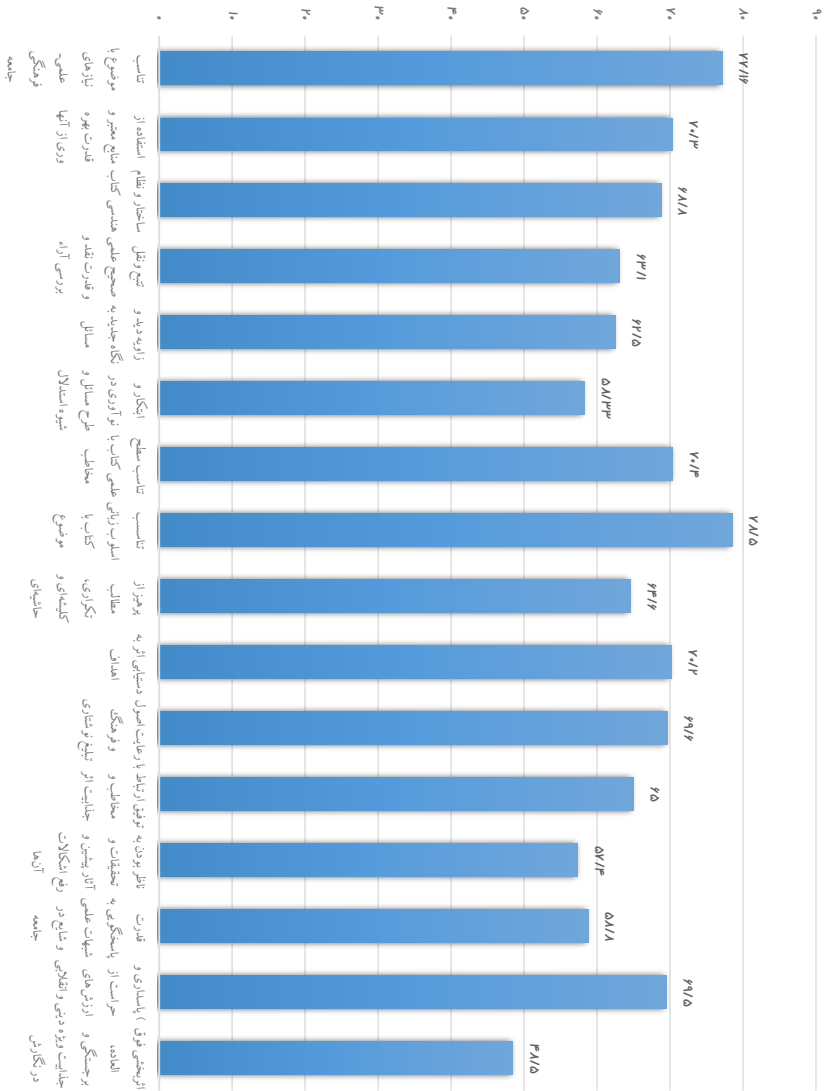

درصد رعایت شاخص‌های داوری در کتاب‌های پژوهشی

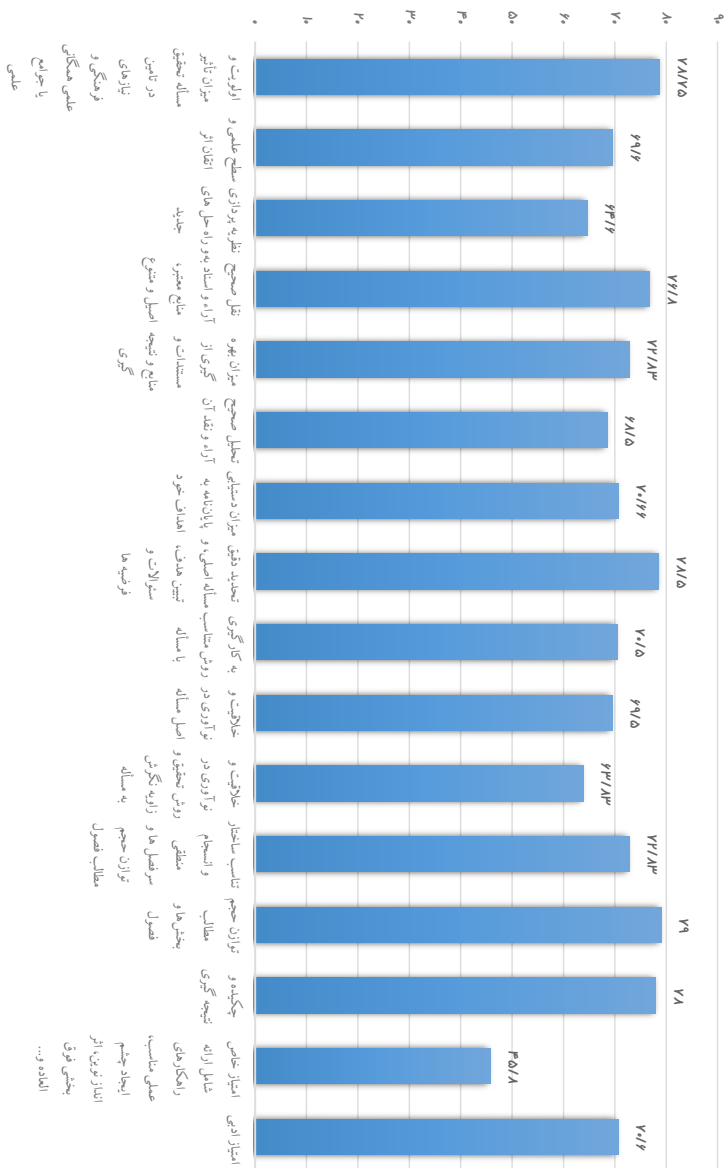

درصد رعایت شاخص‌های داوری در کتاب‌های ترویجی

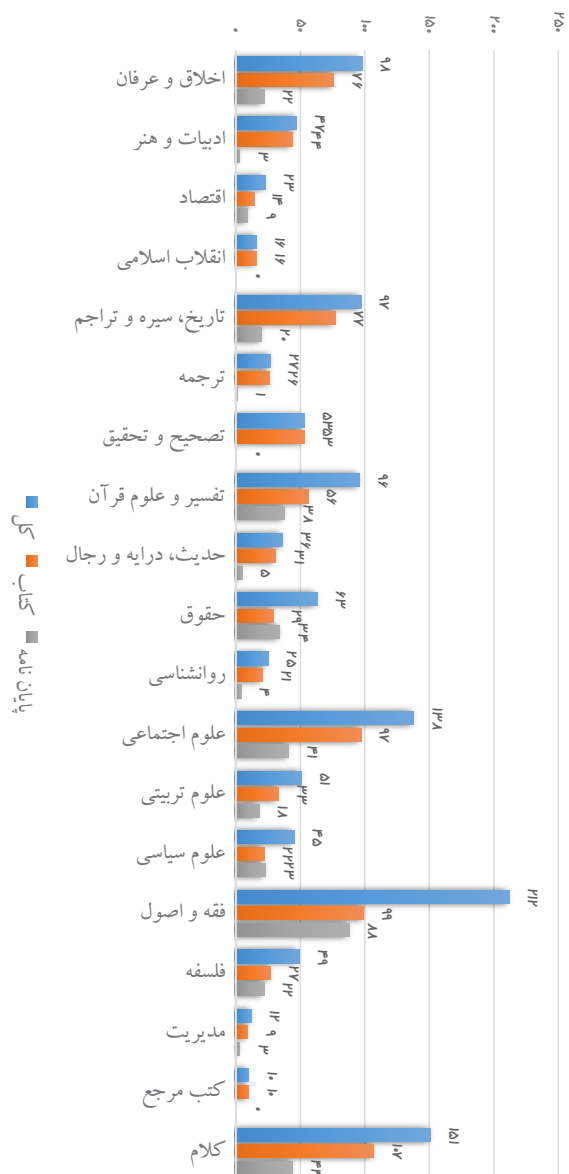

درصد رعایت شاخص‌های داوری در پایان‌نامه‌های سطح ۴

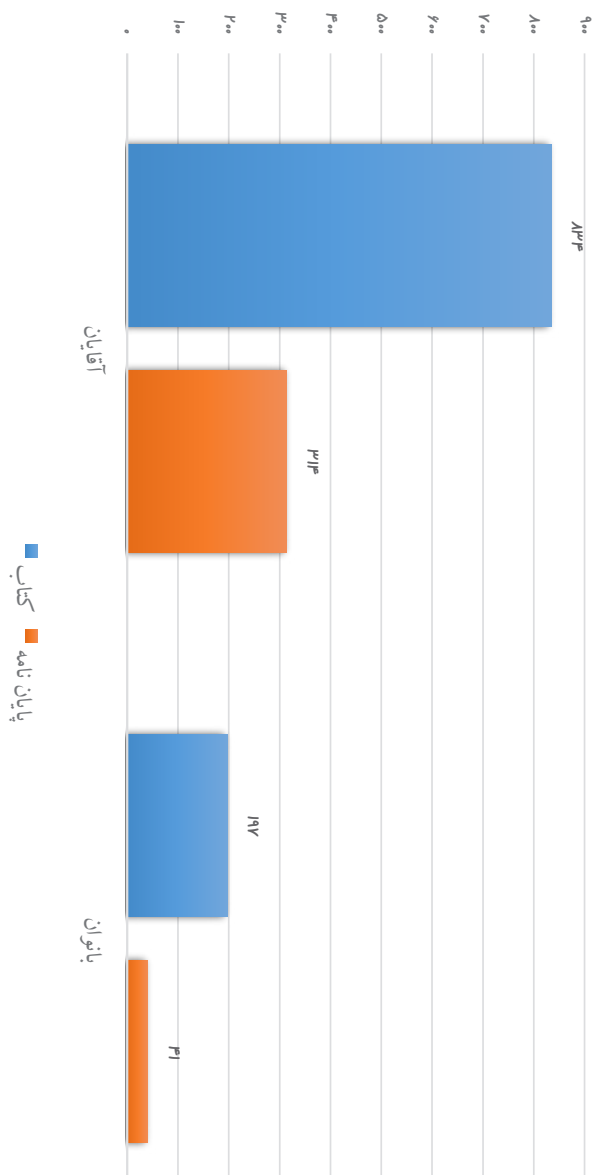

نمودار تعداد آثار رسیده بر اساس گروه‌های علمی

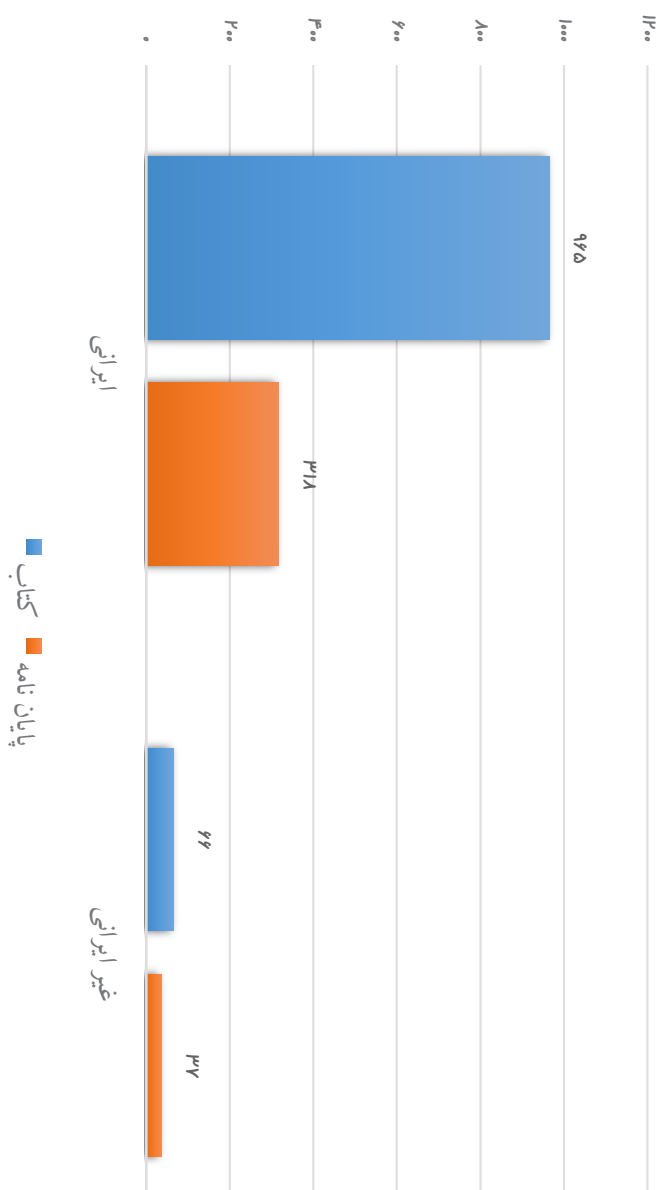

نمودار تعداد آثار رسیده براساس جنسیت نویسندگان

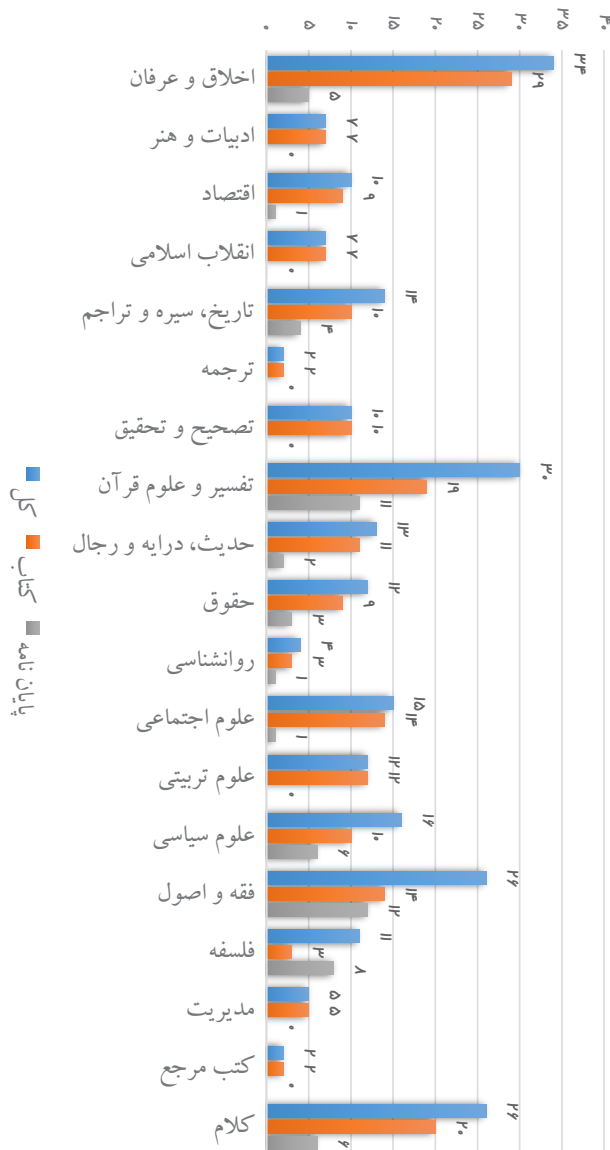

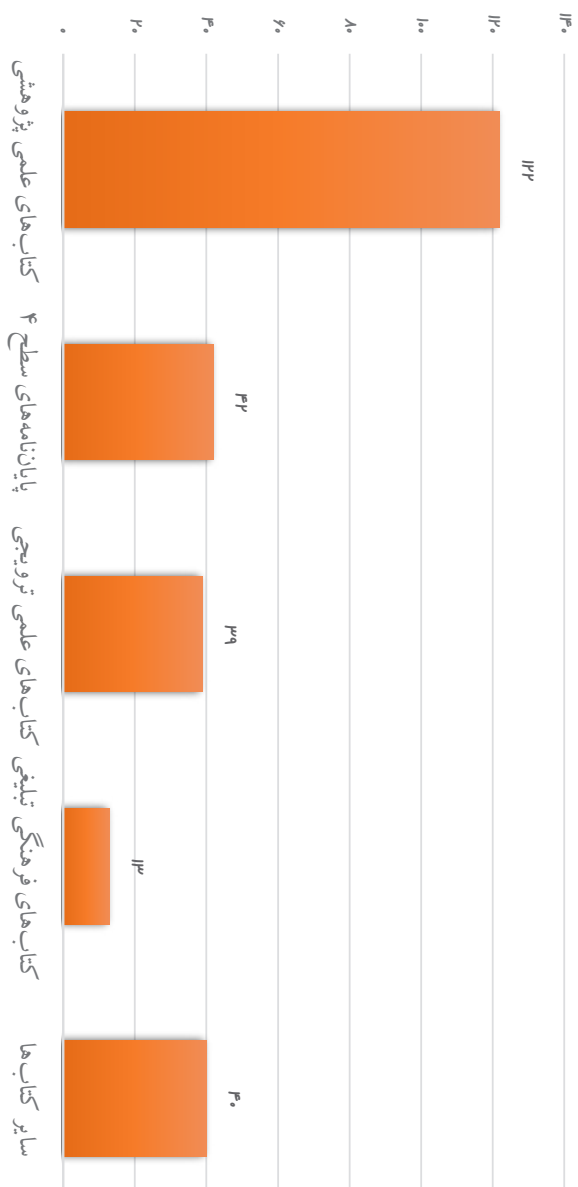
نمودار تعداد آثار رسیده براساس ملیت نویسندگان

نمودار تعداد آثار راه‌یافته به مرحله دوم داوری براساس گروه علمی

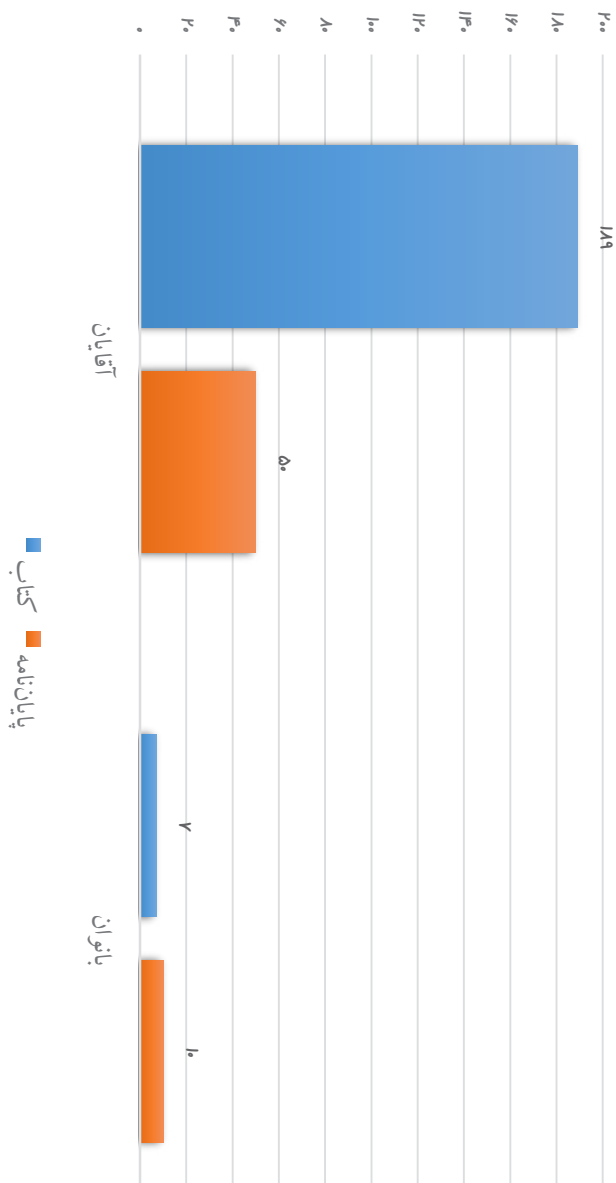

نمودار تعداد آثار راه یافته به مرحله دوم داوری براساس نوع اثر

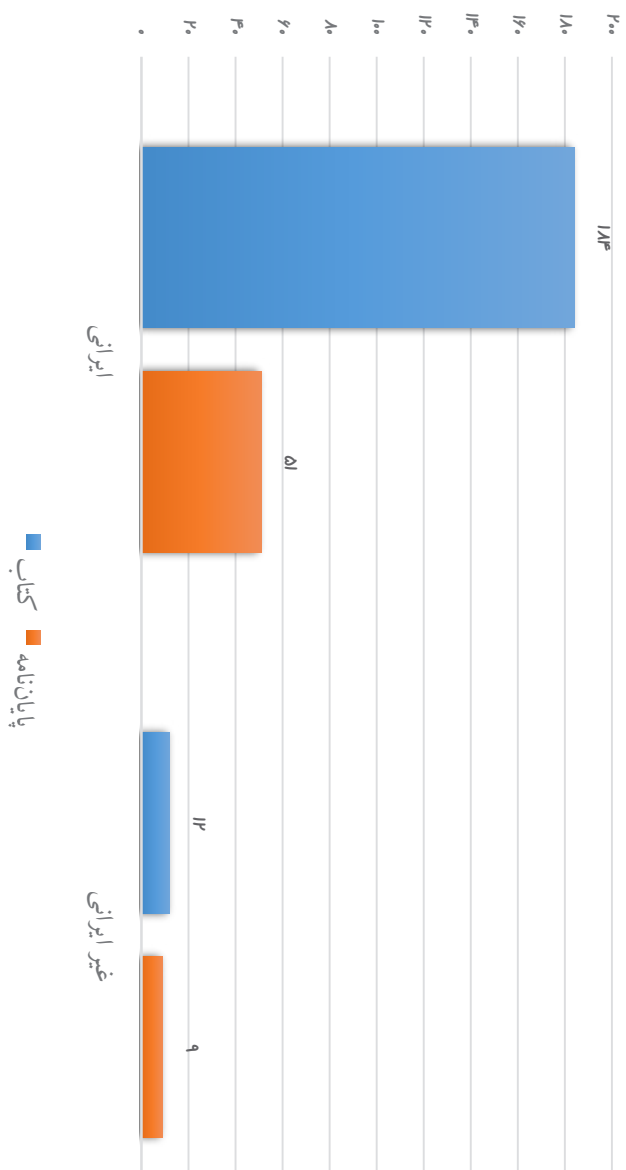

نمودار تعداد آثار راه‌یافته به مرحله دوم داوری براساس جنسیت نویسندگان

نمودار تعداد آثار راه یافته به مرحله دوم داوری براساس ملیت نویسندگان

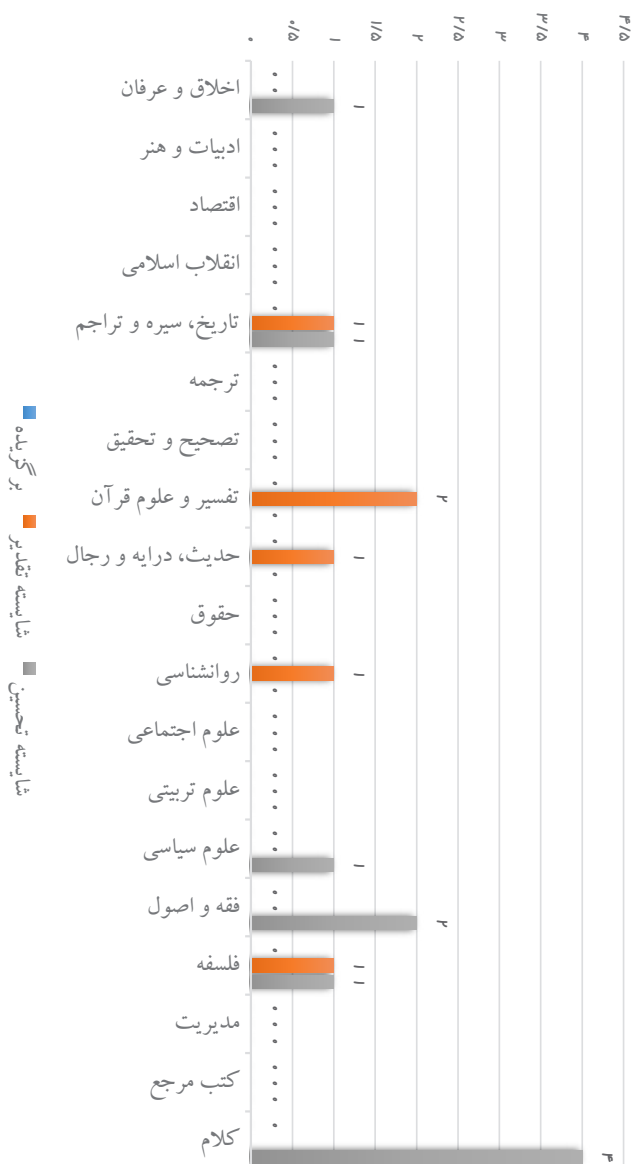

نمودار تعداد کتاب‌های برتر براساس گروه علمی

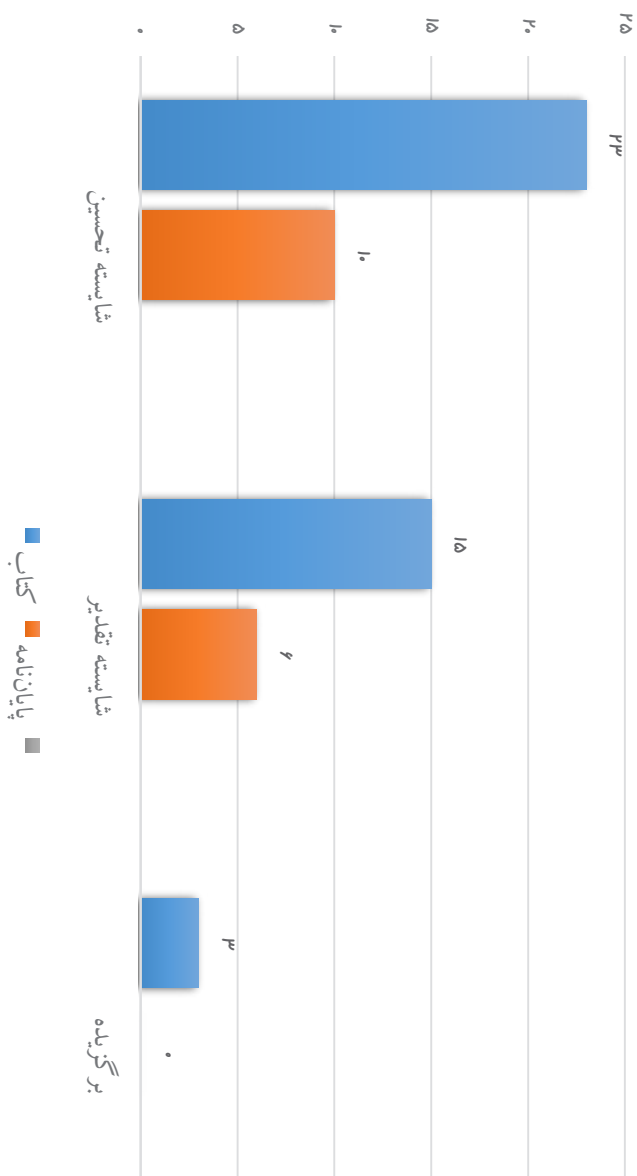

نمودار تعداد پایان‌نامه‌های برتر براساس گروه علمی

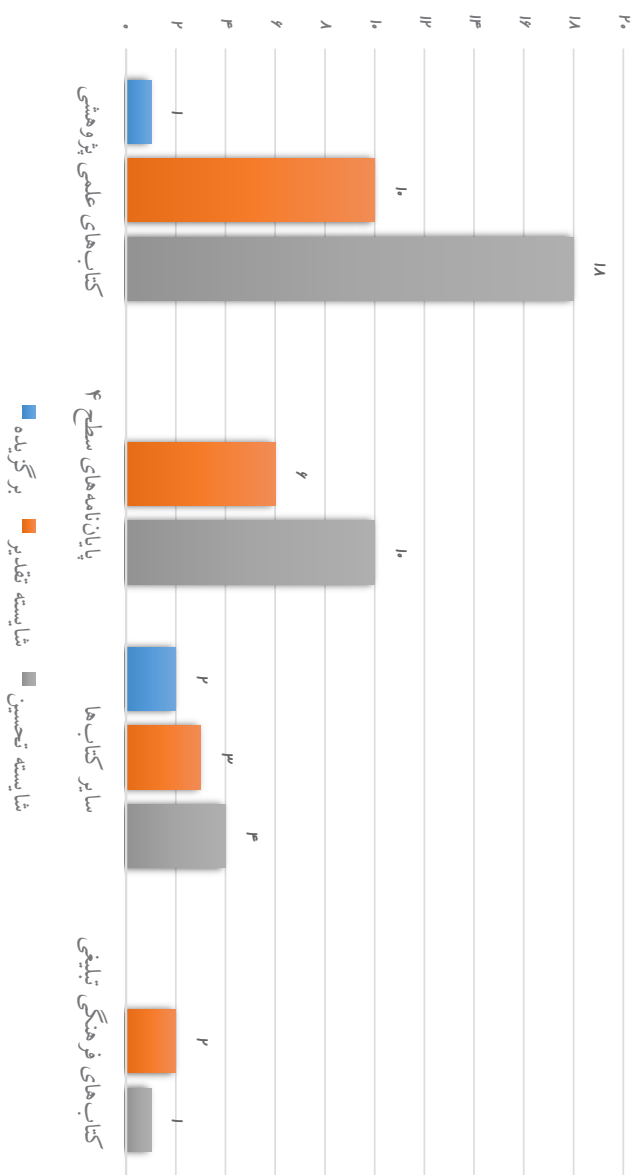

نمودار تعداد آثار برتر براساس قالب اثر

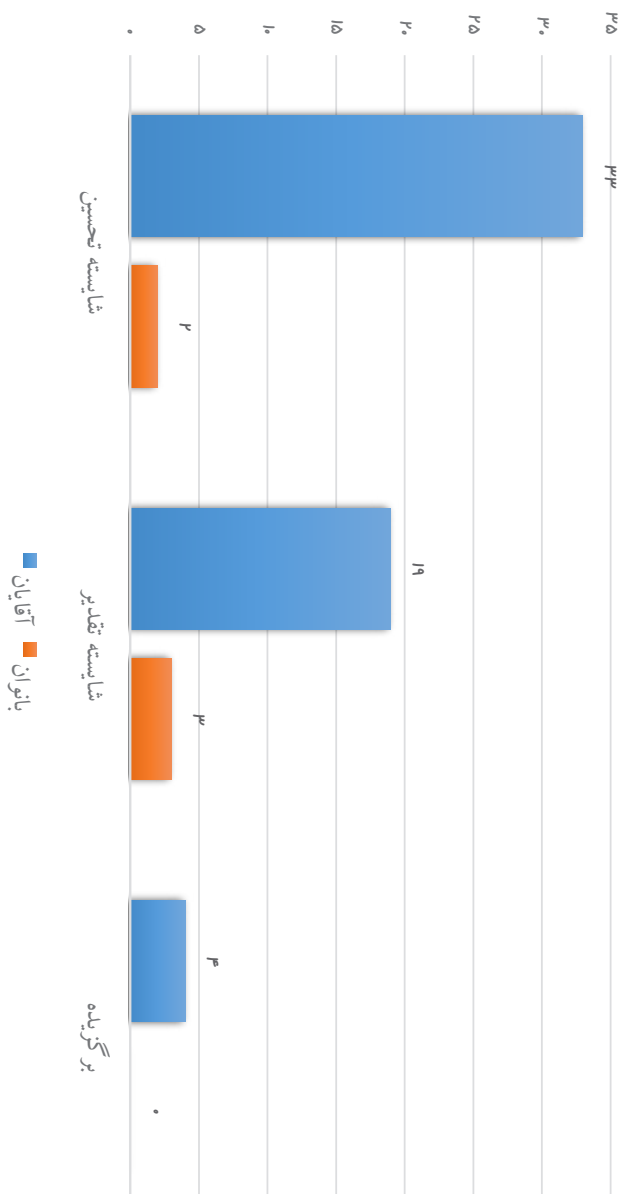

نمودار تعداد آثار برتر براساس نوع اثر

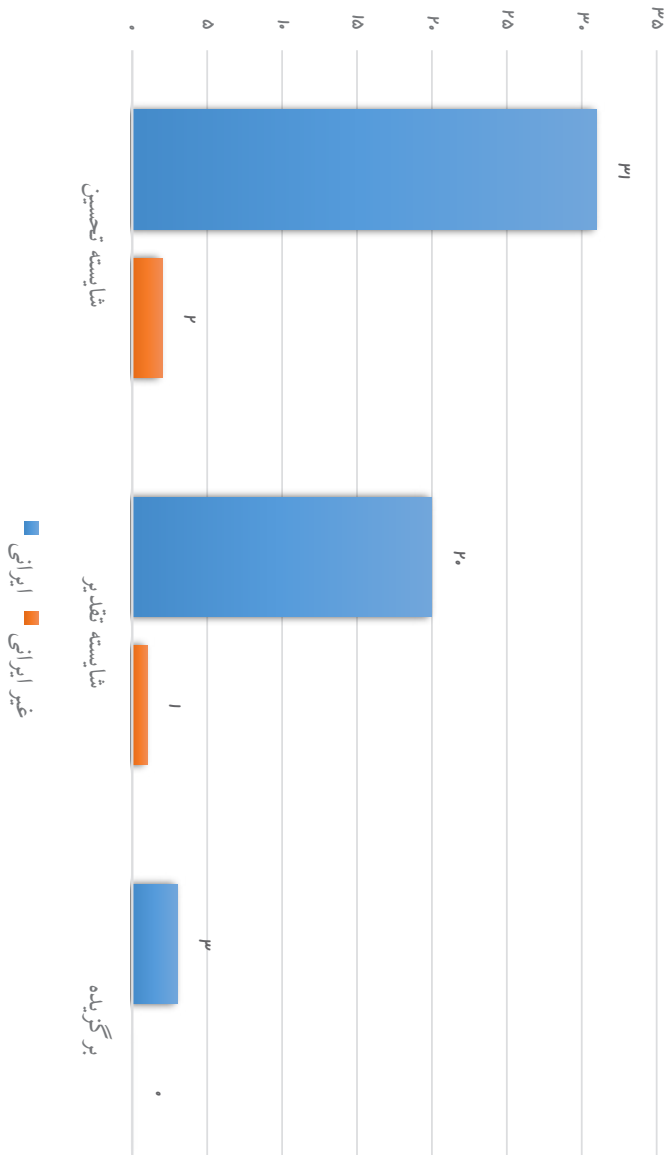

نمودار تعداد آثار برتر براساس جنسیت نویسندگان

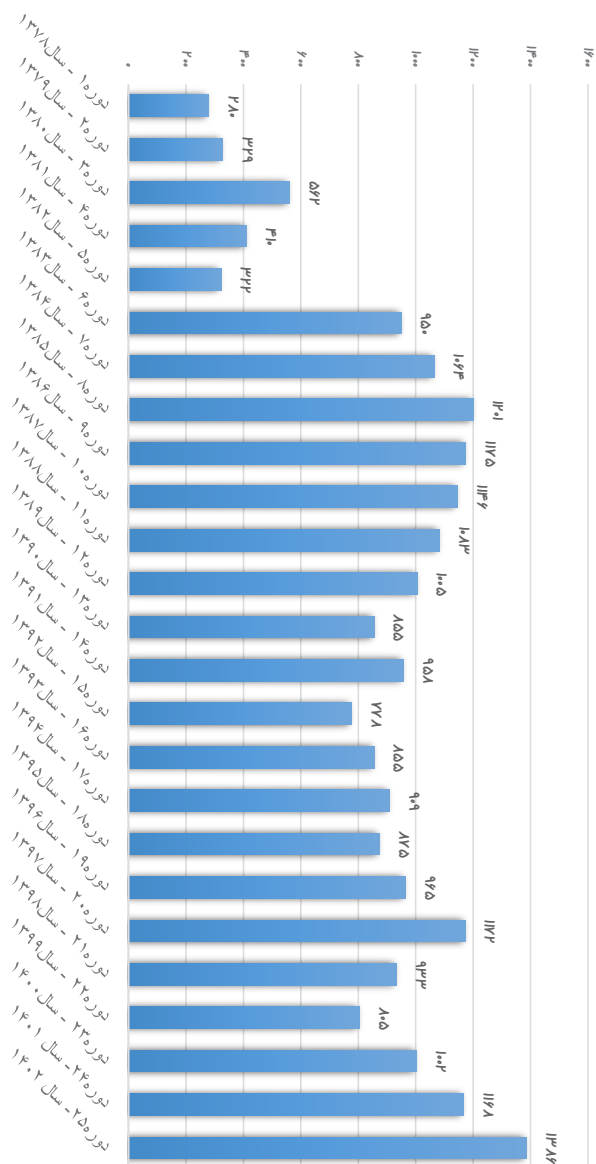

نمودار تعداد آثار برتر براساس ملیت نویسندگان

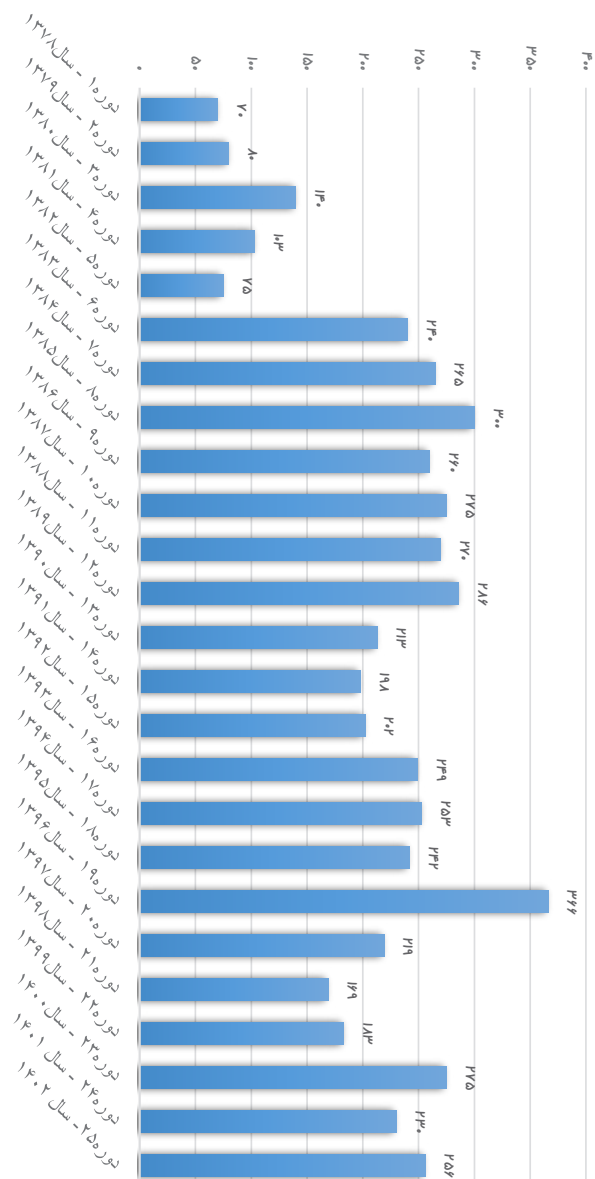

نمودار تعداد آثار رسیده ۲۵ دوره همایش

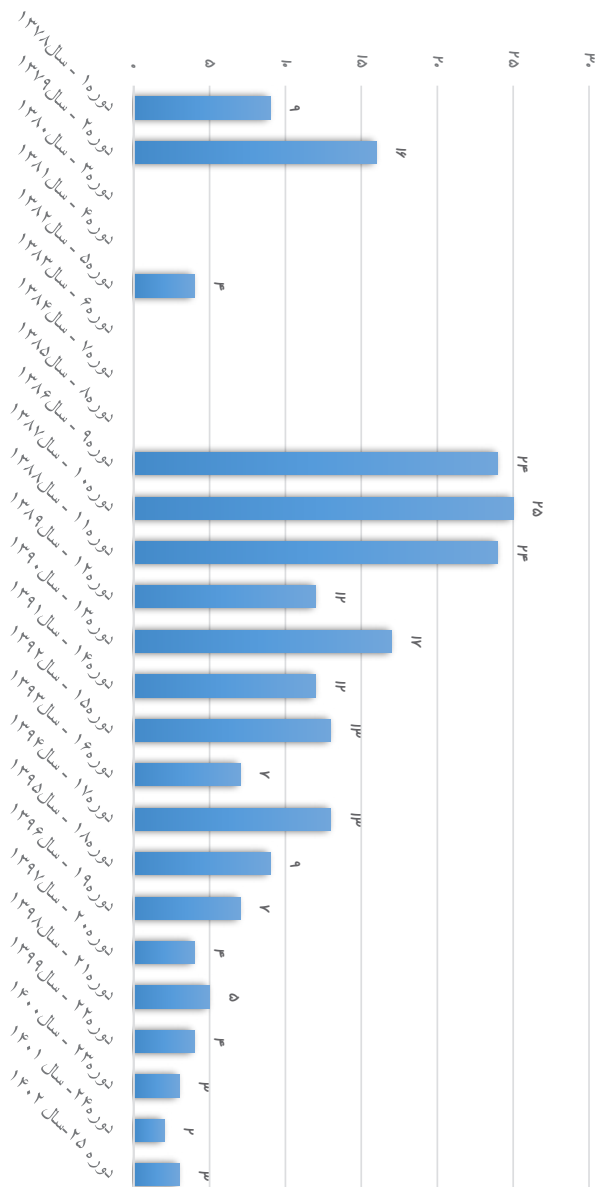

نمودار تعداد آثار راه یافته به مرحله ارزیابی تفصیلی ۲۵ دوره همایش

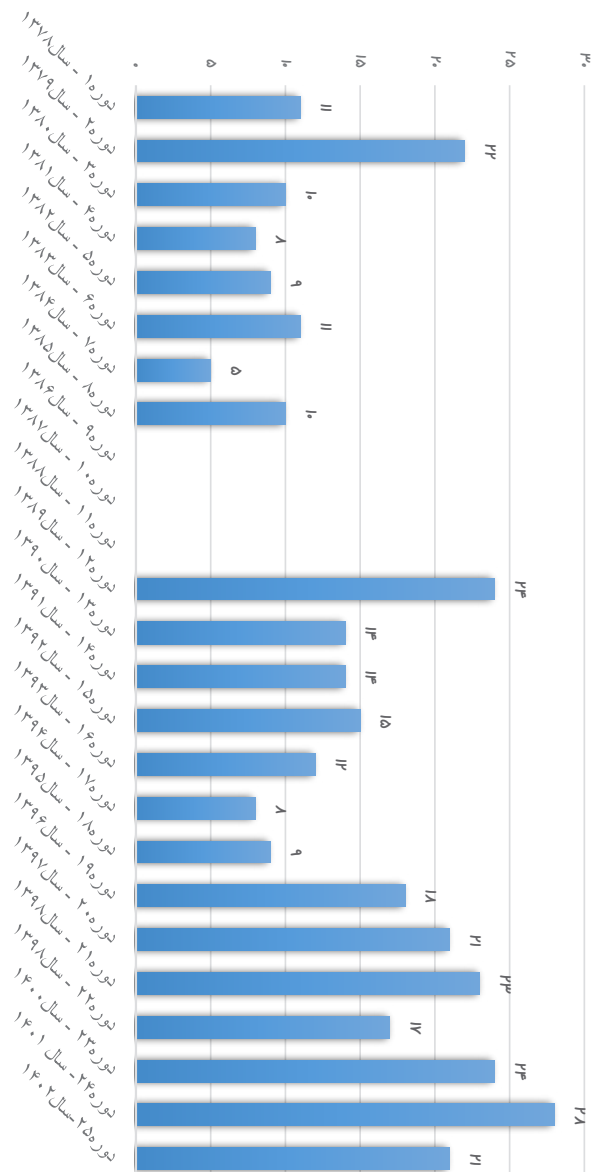

نمودار تعداد آثار برگزیده ۲۵ دوره همایش

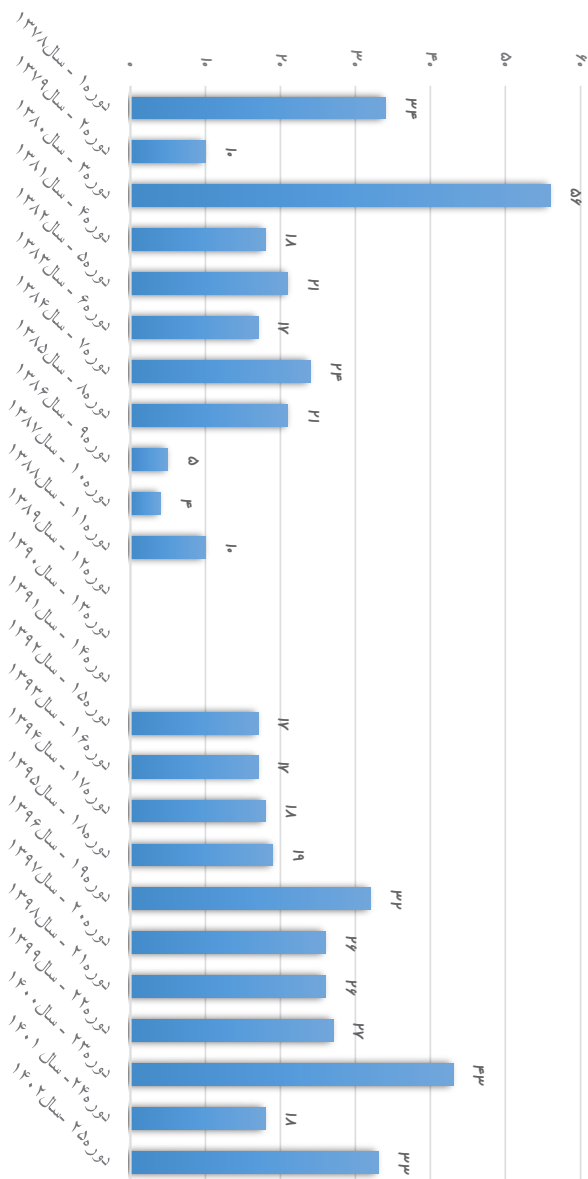

نمودار تعداد آثار شایسته تقدیر ۲۵ دوره همایش

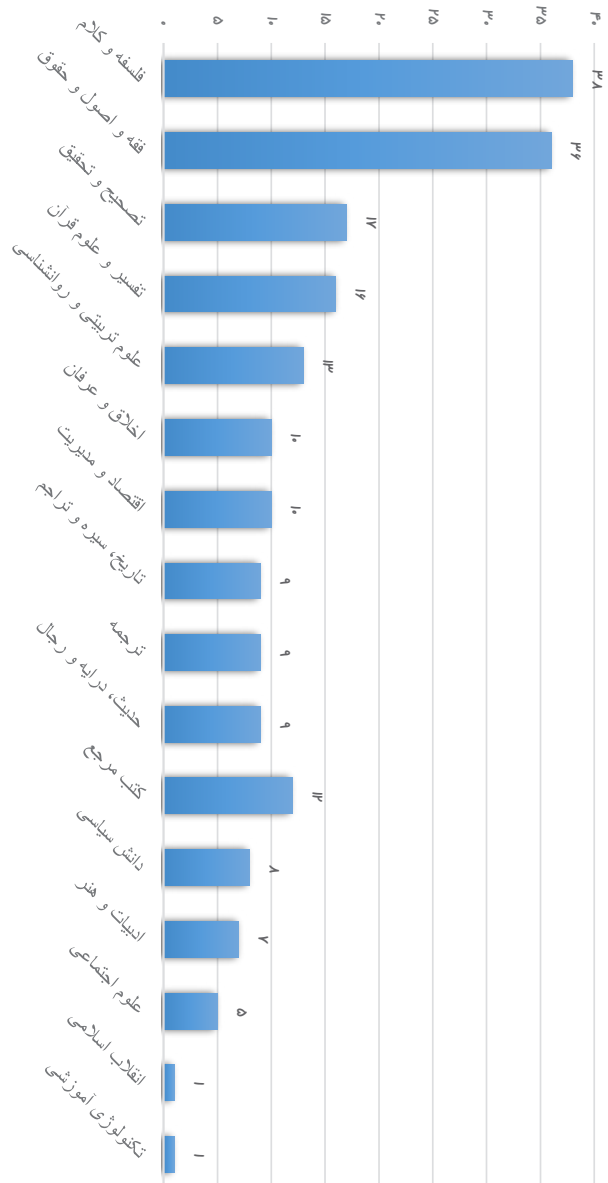

نمودار تعداد آثار شایسته تحسین ۲۵ دوره همایش

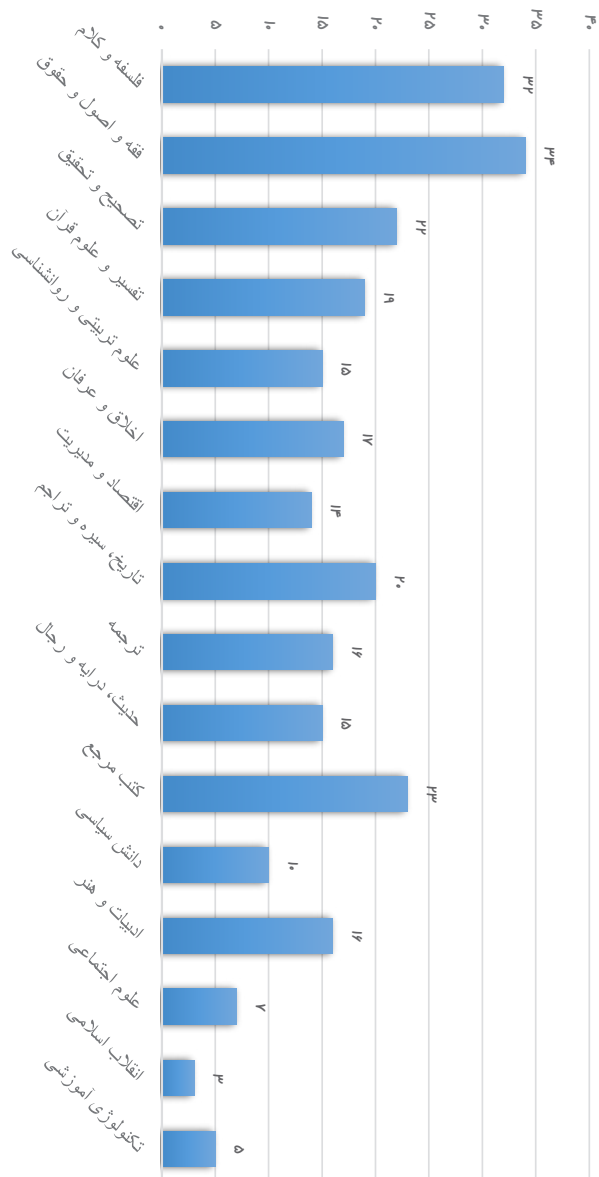

نمودار تعداد آثار برگزیده ۲۵ دوره همایش براساس گروه‌های علمی

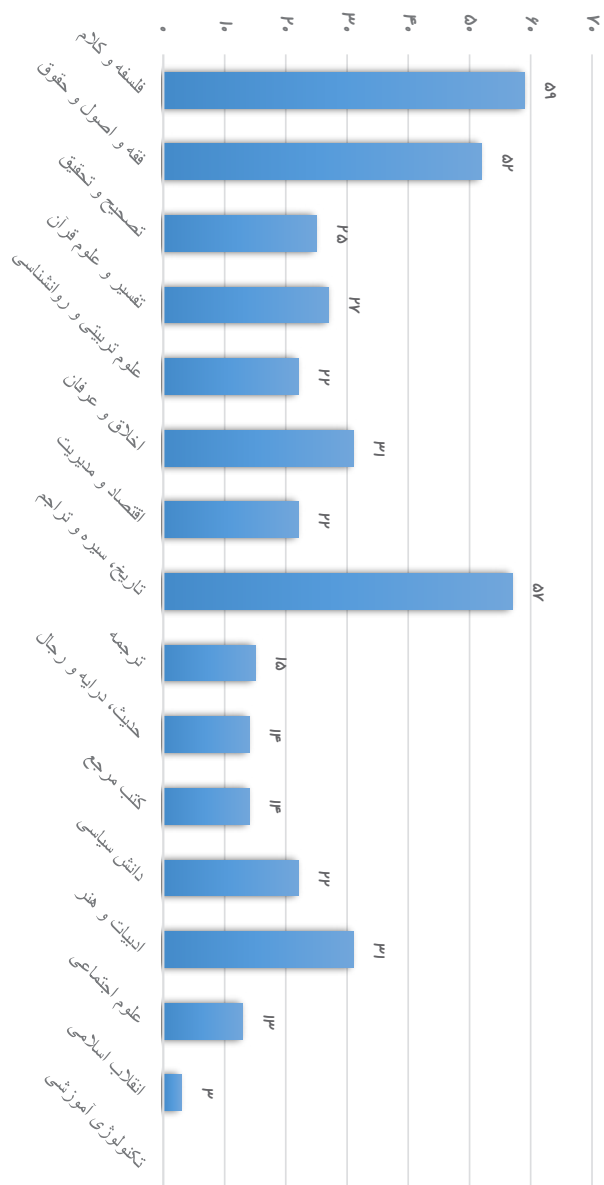

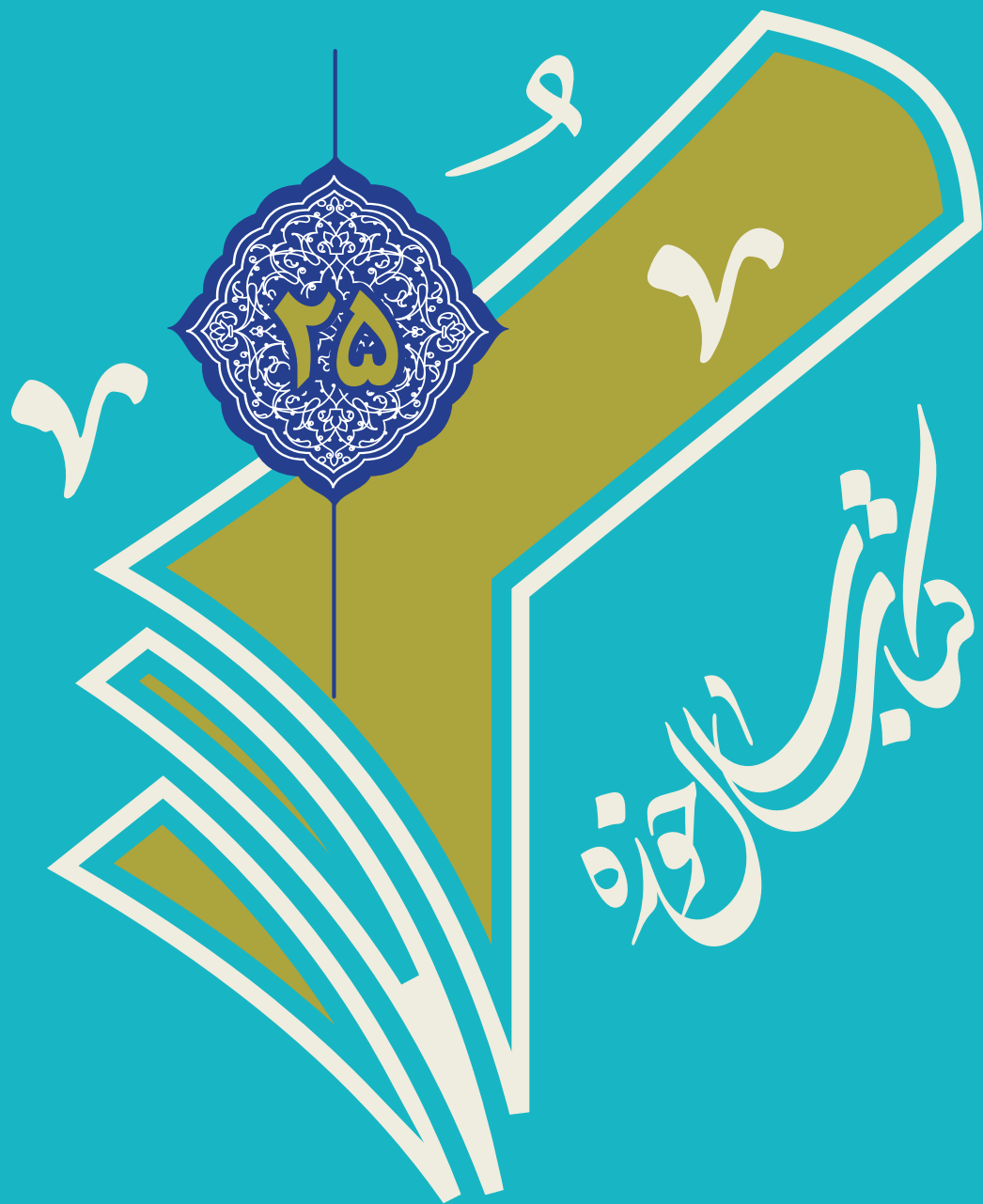

نمودار تعداد آثار شایسته تقدیر ۲۵ دوره همایش براساس گروه‌های علمی

نمودار تعداد آثار شایسته تحسین ۲۵ دوره همایش براساس گروه‌های علمی

بخش دهم

مقالات علمی حوزه

هفتمین / جشنواره

اشاره

دبیرخانه جشنواره مقالات علمی حوزه، به اتکای ظرفیت‌ها و زمینه‌های موجود، با ارسال فراخوان به بیش از ۱۴۰ نشریه علمی پژوهشی و علمی ترویجی حوزوی، رسماً فعالیت‌ها و فرایندهای علمی و اجرایی هفتمین جشنواره مقالات علمی حوزه را آغاز کرد.

بر این اساس، با پایان‌گونه‌بندی مقالات رسیده در گروه‌های داوری، ارزیابی اجمالی آثار در ۱۶ گروه داوری آغاز شد و پس از ۷۴۵ ارزیابی اجمالی، ۶۵ مقاله به مرحله تفصیلی ارزیابی‌ها راه یافتند. در این مرحله، مجموعاً ۱۷۱ ارزیابی بر روی مقاله‌ها انجام شد. با اتمام ارزیابی تفصیلی، تنها ۱۰ مقاله امتیاز کاندیدای برگزیدگی را به دست آوردند. سپس، هیئتهای داوری هر گروه علمی، عملکرد داوران را بررسی و ۹ مقاله دارای بالاترین امتیاز را به شورای علمی معرفی کردند. شورای علمی، با دقت و حساسیت تمام، عملکرد داوران و هیئتهای داوری را تأیید و در نهایت، ۷ مقاله به عنوان مقالات برتر معرفی که ۲ مقاله را «برگزیده» و ۵ مقاله را «شایسته تقدیر» اعلام کرد. جشنواره مقالات علمی حوزه، رتبه «شایسته‌تسحین» ندارد.

از تفاوت‌های این دوره با دوره‌های قبل، برای اولین بار پس از شش دوره تمام فرایند ثبت آثار، گونه‌بندی، ارزیابی اجمالی، ارزیابی تفصیلی در سامانه جدید جشنواره مقالات علمی حوزه صورت پذیرفت.

گفتنی است، تعداد نشریات علمی پژوهشی حوزوی حائز شرایط شرکت در هفتمین جشنواره، ۱۴۰ نشریه بود که از میان آنها، ۸۳ نشریه در این دوره شرکت و مجموعاً ۲۰۹ مقاله را به دبیرخانه جشنواره مقالات علمی حوزه ارسال کردند. برخی دلایل حضور نیافتن ۵۷ نشریه علمی پژوهشی و علمی ترویجی حوزوی در این دوره، عبارت بودند از:

- انتشار نیافتن نشریه در سال ۱۴۰۱؛
- تکمیل نشدن مدارک و مستندات لازم؛
- برگزار نشدن جلسات هیئت تحریریه برای انتخاب مقاله؛
- بروز مشکلات اداری و داخلی نشریات برای همکاری و ارسال مقاله؛
- ارسال مقاله‌ها پس از پایان مهلت فراخوان.

جدول عددی وضعیت آثار هفتمین جشنواره مقالات علمی حوزه به تفکیک گروه‌های علمی

ردیف	نام گروه	تعداد آثار رسیده	تعداد آثار راه یافته به مرحله دوم	تعداد آثار برگزیده	تعداد آثار شایسته تقدیر
۱	اخلاق و عرفان	۱۴	۱۲		
۲	ادبیات و هنر	۰	۰		
۳	اقتصاد	۴	۲		
۴	انقلاب اسلامی	۲	۱		۱
۵	تاریخ، سیره و تراجم	۱۵	۴		
۶	تفسیر و علوم قرآن	۱۸	۱		
۷	حدیث، درایه و رجال	۴	۳		
۸	حقوق	۶	۴		۱
۹	روانشناسی	۸	۷	۱	۱
۱۰	علوم اجتماعی	۲۳	۲		
۱۱	علوم تربیتی	۹	۶		۱
۱۲	علوم سیاسی	۲۱	۲		
۱۳	فقه و اصول	۲۹	۴		۱
۱۴	فلسفه	۲۰	۲		
۱۵	کلام	۳۱	۱۴	۱	
۱۶	مدیریت	۵	۱		
جمع کل		۲۰۹	۶۵	۲	۵

اخلاق و عرفان

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بررسی دیدگاه برخی خاورشناسان در موضوع فضیلت شکر در قرآن و رابطه آن با اخلاقی بودن ایمان	سیدمحمد اکبریان	پژوهش نامه اخلاق
بنیادهای کلامی اخلاق در اندیشه شیخ طوسی	حسین زارع	کلام اسلامی
ارکان نظریه‌ی «ارزش اخلاقی فراگیر و خودبسنده‌ی عدالت»	احمد واعظی	علوم سیاسی
نقش خُلقیات و تأدیبات صلاحیه در فلسفه اخلاق	حسین احمدی	معارف منطقی
چیستی مرء و بازشناسی آن در آیات و روایات	محمد هدایتی	اخلاق و حیانی
نقد و بررسی دلایل سودگرایان بر فرزندآوری از منظر اخلاقی	سیده زینب رضوانی	مطالعات اسلامی زنان و خانواده
نقد و بررسی نظریه اخلاقی قرب‌گرایی؛ دیدگاه آیت‌الله مصباح	محمد سربخشی	معرفت فلسفی
تحلیل اخلاقی مواجهه عادلانه استاد و دانشجو در مسئله «استعداد»	زهرا عواطفی	پژوهش نامه اخلاق
معنای بایدهای اخلاقی از منظر حکیم متأله آیه‌الله جوادی آملی	محمدحسین امجدی	اخلاق و حیانی
تحقق قانون طلایی اخلاق؛ بررسی موانع و راهکارهای گرایش	سیده‌ادی سهرابی	اخلاق و حیانی
الگوی اصول اخلاقی رسانه در تبلیغ دینی	حسین حاجی پور	پژوهش نامه اخلاق
طبقه بندی ارزش‌های اخلاقی در مسائل کلان، تحلیلی فلسفی	عبدالله فتحی	پژوهش نامه اخلاق

اقتصاد

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بررسی فقهی کسب سود بدون قبول ریسک سرمایه	احمدعلی یوسفی	اقتصاد اسلامی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
روابط و نحوه اثرگذاری پیشرفت اقتصادی بر معنویت اسلامی	جواد ارباب	اقتصاد اسلامی

تاریخ سیره و تراجم

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بررسی و نقد خوانش کتاب مکتب در فرایند تکامل از روش تاریخی؛ مورد، علم غیب ائمه <small>علیهم السلام</small>	حسین عبدالمحمدی	مطالعات تاریخی جهان اسلام
مولد الإمام أمير المؤمنين (علیه السلام) و تاریخ وفاته	محمد باقر ملکیان	العقیده
تطور تاریخ نگاری مکتب حوزوی قم و مکتب دانشگاهی تهران در عصر پهلوی دوم (۱۳۵۷-۱۳۳۰)	احمد فلاح زاده	تاریخ اسلام در آینه پژوهش
رفتار شناسی سیاسی آیت الله بروجردی در مواجهه با فدائیان اسلام	علی اکبر عالمیان	سخن تاریخ

تفسیر و علوم قرآن

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بررسی تفسیری «سراج جمیل» در آیات ۲۸ و ۴۹ احزاب	اسماعیل ملکوتی خواه	مطالعات تفسیری

حدیث

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
تأثیر نظریه «روح قرآن» در اعتبارسنجی احادیث توحیدی	محمد علی رضایی اصفهانی	پژوهشنامه علوم حدیث تطبیقی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
راهکار فهم احادیث تأویلی نما با تکیه بر داده‌های تاریخی فضای صدور	مسعود حسن زاده گلشانی	حدیث حوزه
شیوه دستیابی به نگرش محدثان جامع نگار شیعه (مطالعه موردی عفاف)	یاسین پورعلی قراجه	تحقیقات کلامی

حقوق

الف) شایسته تقدیر

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
درآمدی بر مبانی انسان شناختی حقوق کیفری	غلامرضا پیوندی	حقوق اسلامی

ب) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
رویکرد حقوقی حجاب (با نگرش انتقادی به برخورد کیفری بایی حجابی)	فرج الله هدایت نیا	حقوق اسلامی
عناوین مجرمانه دستبرد های سایبری	حجت الله فتحی	حقوق اسلامی
سیاست جنایی ایران در قبال جرایم موسسات اعتباری	محمدعلی حاجی ده‌آبادی	حقوق اسلامی

روانشناسی

الف) برگزیده

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
تبیین الگوی ارتباط بین فردی براساس منابع اسلامی	علی صادقی سرشت	روان شناسی و دین

ب) شایسته تقدیر

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بازنمایی فرآیند روان‌شناختی حُسن خُلق بر اساس متون اسلامی؛ مطالعه‌ای کیفی	حمزه عبدی، علی تیمورنژاد	پژوهش‌نامه روان‌شناسی اسلامی

ج) راه یافته تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
ساخت و اعتباریابی پرسش‌نامه اولیه ارزش فرزندان براساس منابع اسلامی	سیداسماعیل علوی	روان‌شناسی و دین
الگوی مفهومی «خودآگاهی» بر اساس منابع اسلامی	مرتضی دره‌کی	روان‌شناسی و دین
کارآمدی مداخله آموزشی الگوی تنظیم رفتار جنسی با رویکرد اسلامی در کاهش اضطراب و افزایش سلامت روانی پسران نوجوان	مهدی عباسی	روان‌شناسی و دین
مبانی روش‌شناختی روان‌شناسی اسلامی	محمد رضا احمدی	روان‌شناسی و دین
مدل مفهومی اضطراب مرگ بر اساس متون دینی	محمد صادق شجاعی	مطالعات اسلام و روان‌شناسی

علوم اجتماعی

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
ساخت پرسشنامه اولیه موفقیت امام‌جماعت بر اساس منابع اسلامی	مجتبی غفاری	مطالعات اسلام و روان‌شناسی
بهبودی سیاست‌های تبلیغی در دفتر تبلیغات اسلامی بر اساس تجربه نگاری مبلغین موفق	اصغر اسلامی تنها	دین و سیاست فرهنگی

علوم تربیتی

الف) شایسته تقدیر

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
«آموزش درباره ادیان» به مثابه بدیل «آموزش دین» از منظر فقه تربیتی	سیدنقی موسوی	تربیت اسلامی

ب) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
فرایند شکل‌گیری انسان الگو در فرهنگ رضوی: مثالواره شهید قاسم سلیمانی	کریم خان محمدی	فرهنگ رضوی
واکاوی ضرورت تدوین الگوی بومی آموزش تفکر به کودکان با توجه به پیش فرض‌های هستی‌شناختی و معرفت‌شناختی صدرالمطالعهین	سعید بهشتی	تربیت اسلامی
مسجد محوری در تربیت و تبیین مبانی آن	سید عنایت الله کاظمی	مطالعات فقه تربیتی
راهبردها و راهکنش‌های فرزندپروری در مقطع نوجوانی براساس متون اسلامی و روان‌شناسی	محمدرضا سالاری فر	تربیت اسلامی
الگوهای تربیت جنسی سلامت محور در فرایند رشد	مسعود نورعلیزاده میانجی	تربیت اسلامی

علوم سیاسی

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
دکترین مقاومت در اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	حسنعلی سلمانیان	مطالعات انقلاب اسلامی
تأثیر ساختارسیاسی جمهوری اسلامی در مدیریت تعارضات اجتماعی	مهدی مهدوی اطهر	معرفت سیاسی

انقلاب اسلامی

الف) شایسته تقدیر

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
رهیافتی نو در شناخت حکمت سیاسی انقلاب اسلامی	محسن مهاجرنیا	علوم سیاسی

فقه و اصول

الف) شایسته تقدیر

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بررسی فقهی خمس سهام بورس	سیدمرتضی خاتمی، علی ظهیری	پژوهش‌های قرآنی

ب) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بسط و قبض موضوع احکام کیفری برخلاف نفع متهم در پرتو روح قانون	محمد حسین شاکراشتیجه	فقه و اصول
تحلیل فقهی ماهیت معامله در ارائه خدمات بر بستر فناوری اطلاعات	مجید اسلامی	فقه
مطالعه تطبیقی برهان سکوت حدیث پژوهان غربی و قاعده «لو کانَ لَبَانًا» فقیهان شیعی	محمد کاظم رحمان ستایش	پژوهش نامه علوم حدیث تطبیقی

فلسفه

الف) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
هستی‌شناسی استقرار تصدیق عقلانی در نفس از منظر حکمت متعالیه	سیداحمد هاشمی	معرفت فلسفی
نقش آموزه‌های ارزشی در علوم انسانی از منظر علامه طباطبائی	عباس گرائی	معرفت فلسفی

کلام

الف) برگزیده

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
بررسی و نقد خوانش الحادی داوکیدز از نظریه تکامل	حمیدرضا شاکرین	حکمت اسلامی

ب) راه یافته به تفصیلی

عنوان مقاله	پدیدآور	نشریه
تحلیلی تاریخی از علم‌انگاری اراده‌ خداوند در کلام امامیه	اکبر اقوام کرباسی	نقد و نظر
تحلیل الگویی عدالت اجتماعی مهدوی در عصر غیبت بر اساس نظریه ولایت فقیه	حسین الهی نژاد	اسلام و مطالعات اجتماعی
«نقد درون‌گفتمانی ایده علم دینی» در بوته نقد	سید محمد تقی موحد ابطحی	مطالعات اندیشه معاصر مسلمین
بررسی الهیات علمی از دیدگاه آلیستر مک‌گراث	جواد قلی پور	نقد و نظر

نشریه	پدیدآور	عنوان مقاله
کلام اسلامی	علی ربانی گلپایگانی	حقیقت پیامبری از دیدگاه عقل و نقل
کلام اسلامی	حمیدرضا شاکرین	گیتی از هیچ، آری یا هرگز؟ (بررسی انتقادی از هیچ‌برآیی جهان در نگاه کراوس)
تحقیقات کلامی	روح الله زینلی	گستره شناخت خداوند از دیدگاه ملاصدرا
تحقیقات کلامی	محمد علی محمدی	ارزیابی روشی و کشف انواع مغالطه در نقدهای وهابیان بر مذهب شیعه
قبسات	رمضان علی تبار فیروزجایی	هویت‌مندی و جهت‌داری فلسفه دین و معیارها و شاخص‌های اسلامی بودن آن
پژوهش‌های عقلی نوین	مهدی قاسمی	روش‌شناسی و کارآمدی الهیات توماس آکوئیناس و کلام خواجه نصیرالدین طوسی
قبسات	محمد عرب صالحی	«توحید اجتماعی»، ماهیت، تعریف و نسبت آن با «توحید اعتقادی»
معرفت ادیان	سید محمد حاجتی	کاوشی نو در معنا و مصداق بابی «مجوس» با تأکید بر روایات اسلامی
تحقیقات کلامی	فائزه کریمی	قواعد تباین و نفی قیاس در صحیفه سجّاد

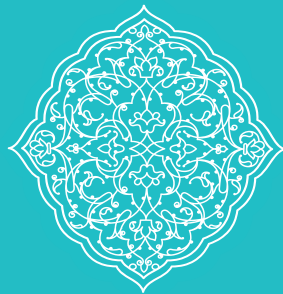
شاخص‌های داوری مقالات علمی پژوهشی

رتبه	شاخص	امتیاز
۱	روزآمدی موضوع و ابتنای آن بر نیاز جامعه و نظام	۱۰ امتیاز
۲	رعایت شاخص‌های محتوایی و ساختاری مقالات علمی پژوهشی از قبیل: (مسئله محوری و تبیین فرضیه در صورت امکان، استناد به منابع معتبر و روزآمد و...)	۱۰ امتیاز
۳	رعایت روشمندی متناسب با مسئله	۱۰ امتیاز
۴	میزان نوآوری در تولید نظریه و اهمیت آن در دانش (به ترتیب اهمیت و امتیاز از نظریه خرد، کلان نظریه، ارائه نظام	۱۵ امتیاز
۵	میزان خلاقیت و نوآوری در تولید روش و ساختار دانشی جدید	۱۵ امتیاز
۶	نوآوری در نقد نظریه یا دفاع از نظریه و اصلاح و ارتقای آن	۱۵ امتیاز
۷	جامعیت و غنای علمی و اتقان تحلیل و استدلال	۱۰ امتیاز
۸	میزان اثربخشی بر حل مشکلات عملی و کاربردی جامعه یا پاسخ به شبهات علمی موجود	۱۵ امتیاز
۹	پاسداری و حراست از ارزش‌های دینی و انقلابی	۵ امتیاز
۱۰	اثربخشی فوق العاده، برجستگی و جذابیت ویژه در نگارش	۵ امتیاز

منتخبين هفتمين جشنواره
مقالات علمی حوزه

فهرست منتخبین هفتمین جشنواره

رتبه	گروه علمی	نشریه	نام اثر	نویسنده
برگزیده	کلام	حکمت اسلامی	بررسی و نقد خوانش الحادی داوکنیز از نظریه تکامل	حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای حمیدرضا شاکرین
برگزیده	روان شناسی	روان شناسی و دین	تبیین الگوی ارتباط بین فردی براساس منابع اسلامی	حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای علی صادقی سرشت

رتبه	گروه علمی	نشریه	نام اثر	نویسنده
شایسته تقدیر	روانشناسی	پژوهش نامه روانشناسی اسلامی	بازنمایی فرآیند روان شناختی حُسن خُلُق بر اساس متون اسلامی: مطالعه ای کیفی	جناب آقایان علی تیمورنژاد حمزه عبدی
شایسته تقدیر	انقلاب اسلامی	علوم سیاسی	رهیافتی نو در شناخت حکمت سیاسی انقلاب اسلامی	حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای، محسن مهاجرنیا
شایسته تقدیر	حقوق	حقوق اسلامی	درآمدی بر مبانی انسان شناختی حقوق کیفری	حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای، غلامرضا پیوندی
شایسته تقدیر	علوم تربیتی	تربیت اسلامی	«آموزش درباره ادیان» به مثابه بدیل «آموزش دین» از منظر فقه تربیتی	حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای، سید نقی موسوی
شایسته تقدیر	روانشناسی	فقه و اصول	بررسی فقهی خمس سهام بورس	حجج الاسلام والمسلمین آقایان سید مرتضی خاتمی علی ظهیری

بررسی و نقد خوانش الحادی داوکینز از نظریه تکامل

حمیدرضا شاکرین

گروه علمی: کلام

نشریه: حکمت اسلامی

برگزیده

داوکینز، زیست‌شناس معاصر و متخصص رفتارشناسی حیوانات، ضمن ایمان به نظریه فرگشتی داروین، طی چند دهه کوشیده است تا قرائتی الحادی و طبیعت‌گرایانه از آن ارائه کرده و بی‌خدایی را بر تکامل‌باوری استوار گرداند. مهم‌ترین تکیه‌گاه وی در این بحث، اصل انتخاب طبیعی است که آن را رازگشای چیستان هستی، هم‌اوردناپذیر، نابینا و عاری از هرگونه جهت‌مندی، به‌نحو انباشتی، آمیخته با قدری شانس و نامبنتی بر هوش و آگاهی می‌داند. مقاله پیش رو بر آن است تا دیدگاه و دلایل او در این زمینه را بررسی کرده و به‌سنجش گذارد.

ماحصل این تحقیق، ظهور خطاهای متعدد داوکینز در اصل دعاوی، استدلال بر آنها و نیز در نتایج حاصله و در نهایت ناکامی وی در تحمیل متافیزیک طبیعت‌گرایانه خود بر نظریه فرگشتی و تبیین علمی الحاد است. افزون بر آن، روشن خواهد شد که برخلاف پندار داوکینز، نه تنها نظریه تکامل با نگره توحیدی هم‌ساز است، بلکه تقدیر حکیمانه الهی بهترین تبیین و زیرساخت اعتبار معرفتی آن است.

تبیین الگوی ارتباط بین فردی براساس منابع اسلامی

علی صادقی سرشت

گروه علمی: روان‌شناسی

نشریه: روان‌شناسی و دین

برگزیده

نیاز به رابطه، نیازی ذاتی در انسان‌هاست که زمینه‌ساز شکل‌گیری مجموعه‌ای از روابط در زندگی آنها می‌باشد. تنظیم این روابط نقش مؤثری در سلامت روانی فردی و اجتماعی انسان‌ها دارد و دین اسلام در این زمینه دارای نگاه ویژه‌ای است. هدف پژوهش حاضر تبیین الگوی ارتباط بین فردی براساس منابع اسلامی برای سازمان‌دهی ارتباطات بین فردی است. در این پژوهش، از روش «تحلیل مفهومی محتوایی» استفاده شد. همچنین از شاخص «روایی محتوا» (CVI) به منظور تأیید روایی استنباط به عمل آمده مبتنی بر نظر ده کارشناس خبره استفاده گردید. یافته‌ها نشان داد الگوی ارتباط بین فردی اسلامی مبتنی بر عقل‌ورزی ارتباطی است؛ به این معنا که در آن، مؤلفه‌های ساختی «احسان» و «پرهیز از اسائه»، مؤلفه‌های نگهداری «استبشار» و «شکر» و مؤلفه‌های بازساختی ارتباط «استغفار» و «بردباری - غفران» به صورت مجموعه‌ای و باهم به کار گرفته می‌شوند. هرکدام از CVI و CVR به دست آمده نیز ۱ (یک) بود که نشان‌دهنده صحت استنباط چهار موقعیت ارتباطی از روایت مبنا در حد کاملاً مطلوب است.

بازنمایی فرآیند روان‌شناختی حُسن خُلق بر اساس متون اسلامی: مطالعه‌ای کیفی

علی تیمورنژاد، حمزه عبدی

گروه علمی: روانشناسی

نشریه: پژوهش‌نامه روانشناسی اسلامی

شایسته تقدیر

«حُسن خُلق» یکی از مفاهیم مهم در متون اسلامی است. این پژوهش با هدف ترسیم الگوی روان‌شناختی فرآیند حسن خلق بر اساس متون اسلامی انجام شد. روش پژوهش تحلیل محتوای کیفی بود. ابتدا داده‌ها گردآوری و سپس کدگذاری شد. در فرآیند کدگذاری، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، شرایط علی، کنش‌ها و پیامدهای حسن خلق، از متون دینی استخراج شد. یافته‌ها نشان داد شرایط زمینه‌ای اموری همچون وجود «نفس» به عنوان بستر شکل‌گیری حسن خلق و وجود «عقل» به عنوان زمینه‌شناختی حسن خلق است. همچنین شرایط مداخله‌گر مفهیمی مانند «ایمان به خدا»، «سبک اسناد الاهی»، «دعا و نیایش»، تسهیل‌کننده تحقق حسن خلق اند. «معنایابی»، «توجه به پیامدهای حسن خلق» و «الگوگیری» نیز شرایط علی حسن خلق را فراهم می‌کنند. کنش‌های حسن خلق، شامل «مؤلفه‌های رفتاری» مانند خوش‌خویی، خوش‌گویی، و خوش‌رویی، «مؤلفه‌شناختی» رضایت و «مؤلفه‌هیجانی» مهار خشم است. پیامدهای حسن خلق نیز شامل «پیامدهای اخروی» مانند دست‌یابی به بهشت و «پیامدهای دنیوی» مانند آرامش، ایجاد محبت، تسهیل ارتباطات اجتماعی، عزت اجتماعی و محتاط شدن است.

رهیافتی نو در شناخت حکمت سیاسی انقلاب اسلامی

محسن مهاجر نیا

گروه علمی: انقلاب اسلامی

نشریه: علوم سیاسی

شایسته تقدیر

تحقیق حاضر با روش تاریخی و منطقی، با قراردادن حکمت سیاسی انقلاب اسلامی در جایگاه حکمت عملی، آن را به لحاظ معرفتی از تزلزل و سیالیت میان رشته‌ای به مثابه شاخه‌ای از فلسفه‌های مضاف به یک رشته‌ی اصلی حکمی درجه اول ارتقاء می‌دهد. دستاورد مهم نظریه‌ی حاضر این است که نقش فلسفه‌ی سیاسی را در جمع میان «تحول و ثبات» و «اصالت و حوادث» و عاملیت الهی برجسته می‌کند تا با بارورسازی و اشراق جهان بینی توحیدی به دانش‌های عملی همانند کلام سیاسی، اخلاق سیاسی، فقه سیاسی و فقه حکومتی، انقلاب اسلامی را به سامان برساند. طرح نظریه‌ی فرآیندی انقلاب اسلامی در قالب مردم‌سالاری دینی در پنج مرحله‌ی «نهیض انقلابی»، «نظام‌سازی»، «دولت‌سازی»، «جامعه‌سازی» و «تمدن‌سازی»، از دستاوردهای انحصاری حکمت سیاسی انقلاب اسلامی است. بازگذاشتن رویکرد فلسفی دوران‌دیشانه به سوی افق‌های آینده‌نگارانه و تمدن‌سازی تا ظهور حضرت حجت (عج) در هیچ فلسفه‌ی سیاسی دیگری بیان نشده است.

درآمدی بر مبانی انسان‌شناختی حقوق کیفری

غلامرضا پیوندی

گروه علمی: حقوق

نشریه: حقوق اسلامی

شایسته تقدیر

نظام جزایی برای مقابله با جرم و برخورد با مجرمان طراحی شده است که در هر نظام حقوقی بر اساس نوع رویکرد به جهان و هستی و به‌طور خاص انسان، مدل‌سازی گردیده است برای مثال باور یا عدم باور به آزادی و اختیار انسان اساس بسیاری از مکاتب را تشکیل می‌دهد؛ نظام جزایی اسلام نیز به‌عنوان یکی از اجزاء یا ارکان شریعت و دین مبین اسلام بر اساس نوع نگاه به انسان از طرف آفریدگار هستی طراحی شده است؛ در مقابل در مکاتب دیگر نیز با باور به نوعی انسان‌شناسی، نظام جزایی و به‌طور خاص واکنش‌ها و پاسخ‌های متناسب به جرم و مجرمان، طراحی و اجراء می‌شود؛ در این مقاله با روش توصیفی-تحلیلی به مبانی انسان‌شناختی کیفری و در معنای کلی‌تر حقوق کیفری در جهان بینی توحیدی اسلام و در مقابل برخی از مکاتب حقوقی پرداخته شده است. به‌نظر می‌رسد انسان موجود همیشگی و جاودانه‌ای است که با کوشش و تلاش ارادی و اختیاری خویش، سعادت یا شقاوت خود را رقم می‌زند؛ البته سعادت و شقاوتی که دنیا و جهان مادی محدود ظرفیت تحقق آن را ندارد. در آموزه‌های دینی، دنیا به‌مثابه مزرعه و کشتزار آخرت معرفی شده است. به‌لحاظ عینی و کارکردی نیز طبقه‌بندی بزهکاری به بزهکاری یقه سفیدی و یقه آبی نیز به‌دلیل ویژگی‌های انسانی هر دسته سیاست کیفری متناسب باید طراحی شود.

«آموزش درباره ادیان» به مثابه بدیل «آموزش دین» از منظر فقه تربیتی

سید نقی موسوی

گروه علمی: علوم تربیتی

نشریه: تربیت اسلامی

شایسته تقدیر

نسبت دین و تربیت از دیرباز مورد توجه بود است و چندی است که حضور و عدم حضور دین در تربیت رسمی عمومی مورد توجه قرار گرفته و ایده‌های مختلفی برای حذف و کاهش حضور دین در مدرسه مطرح شده است. ایده/تجویز «آموزش درباره ادیان» در تربیت رسمی به مثابه بدیل و جانشین رویکرد «آموزش دین» (به معنای پرورش ایمان به دینی خاص) از دهه ۱۹۵۰ مطرح و ترویج و عملیاتی شد. هدف ایده «آموزش درباره ادیان» آموزش صلح، رواداری، احترام به دیگران و آموزش ادیان به مثابه مقولاتی تاریخی و فرهنگی است و شناخت و التزام و ایمان و اعتقاد به یک دین مدنظر نیست. نوشتار حاضر با توجه به نفوذ و ترویج ایده‌های سکولاریستی در تربیت درصدد است این ایده را از منظر فقه تربیتی بررسی نماید و با پای‌بندی به روش‌شناسی «تفقه تربیتی» تلاش کرده است هفت استدلال بر ممنوعیت و حرمت ایده فوق اقامه نماید و ایده/تجویز «آموزش درباره ادیان» را از منظر عقلی بخاطر قبح‌إغراء به جهل و إضلال و ظلم، تقبیح نماید و نیز آنرا مصداق ترک واجب، إضلال، شبهه‌افکنی، سلطه کفار، تسنین سنن حرام و در نهایت مصداق علم غیرنافع و علم ماخوذ از غیراهل بیت به شمار آورد.

بررسی فقهی خمس سهام بورس

سید مرتضی خاتمی، علی ظهیری

گروه علمی: فقه و اصول

نشریه: فقه

شایسته تقدیر

یکی از واجبات و فروع دین مبین اسلام، فریضه «خمس» است، که در موارد خاصی واجب است. اما در مورد وجوب خمس در موضوعات جدیدی همچون «سهام بورس»، پژوهشی صورت نگرفته، که این مقاله در صدد بررسی این مسئله است. برای شناخت حکم خمس در سهام بورس، لازم است ابتدا ماهیت سهام مشخص گردد. لذا پس از بررسی احتمالات مختلف در ماهیت سهام، ادله وجوب خمس با پژوهی می‌شود، تا مدلول آنها معین گردد و در نتیجه حکم خمس طبق هر یک از احتمالات روشن شود. به طور کلی شش احتمال در مورد ماهیت سهام مطرح شده، که تنها احتمال پنجم (مال اعتباری مستحدث) بدون اشکال است. اما طبق احتمالات مختلف، اگر اطلاق ادله خمس پذیرفته شود و یا با الغای خصوصیت، ادله شامل امور اعتباری نیز بشود، سهام طبق تمامی مبانی، متعلق خمس خواهد بود؛ در غیر این صورت، مطابق احتمالاتی که سهام امری اعتباری باشد، سهام بورس متعلق خمس قرار نمی‌گیرد. بنابراین طبق مبانی مختار، سهام بورس خمس دارد.

بخش یازدهم

بخش پیوست

نگاهی گذرا به همایش گذشته

اشاره

بیست و چهارمین همایش کتاب سال حوزه و ششمین جشنواره مقالات علمی حوزه، روز پنج‌شنبه، بیست و هفتم بهمن‌ماه ۱۴۰۱ در سالن همایش‌های مدرسه علمیه معصومیه قم برگزار شد. در این مراسم، آثار برگزیده، شایسته تقدیر و شایسته تحسین معرفی و از دارندگان آنها تجلیل شد.

در این بخش، پیام حضرت آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی دام ظلّه العالی، خلاصه‌ای از سخنرانی آیت‌الله اعرافی، مدیر محترم حوزه‌های علمیه و حجت‌الاسلام و المسلمین جزایری، دبیر همایش کتاب سال حوزه، ارائه خواهد شد. در پایان هم از دو شخصیت ویژه علمی این دوره یاد می‌شود.

متن پیام حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی دام ظلّه از مراجع تقلید در بیست و چهارمین همایش کتاب سال حوزه که توسط حجت الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی معاون پژوهش حوزه های علمیه قرائت شد به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

لازم است در ابتدا از همه مسئولین و دست اندرکاران همایش «کتاب سال حوزه» تقدیر و تشکر نمایم و برای نویسندگان و داوران و همه کسانی که در برپایی چنین همایش پرارزش علمی تلاش می کنند، آرزوی توفیق الهی دارم.

کتاب و قلم و آنچه از آن می تراود در نگاه دین اسلام، مقدس و متعالی است چنانکه خداوند به قلم و آنچه بدان نگاشته می شود، سوگند یاد می کند و در کلام اهل بیت علیهم السلام کتاب ها به باغ های اهل علم تشبیه می شود گویی، چون به آن پای می گذارند مبتهج شده و بهره ها می برند. روشن است که کتاب مهم ترین وسیله انتقال علم از پیشینیان به آیندگان بوده و نسلی که به کتاب و کتاب خوانی، اهمیت ندهد از میراث غنی گذشتگان محروم است و آینده چندان روشنی نخواهد داشت.

البته ضعف فرهنگ کتاب خوانی و عدم ترویج مناسب آن در میان نسل جوان و جایگزینی رسانه های جدید و گوناگون به همراه هزینه ی بالای تهیه کتاب از موانع اساسی در این باره است

که می‌بایست مسئولان امر چه در دولت و چه در نهادهای فرهنگی دیگر در این باره چاره‌ای بیندیشند تا مردم کتاب را به عنوان مهم‌ترین همراه خویش برگزینند.

حوزه‌های علمیّه نیز از دیرباز تاکنون محل تولید علم و معرفت بوده و هست. اساسی‌ترین کار اندیشمندان اسلامی تحصیل و تدریس علم و تحقیق و پژوهش برای حل مشکلات می‌باشد که ثمره‌ی این تلاش‌ها غالباً در قالب مقالات و کتب نمایان می‌شود.

در اینجا لازم است که توجه شرکت‌کنندگان در این همایش و مسئولین را به چند نکته معطوف دارم:

۱. با توصیه و تشویق روحانیون خصوصاً طلاب جوان به نوشتن، به اهمیت عرضه افکار و اندیشه‌ها در قالب کتب و مقالات توجه بیشتری شود.

۲. آموزش و توانمندسازی عموم فضلا در نویسندگی از اهمیت بسزایی برخوردار است که با حمایت و پشتیبانی از طلاب مستعد، مؤلفان زبردستی برای آینده حوزه‌های علمیّه تربیت خواهد شد.

۳. اطلاع جامع از تولیدات علمی مراکز مختلف در حوزه‌های علمیّه به همراه ارزیابی دقیق و کامل آن‌ها زمینه‌ی شناسایی و تشویق بهترین آثار است.

۴. شناسایی نیازهای امروز جامعه اسلامی و جهان در کنار موضوعات بنیادین و مبنایی و هدایت و تشویق پژوهشگران و فضلا به تألیف کتب و مقالات گوناگون جهت بررسی این نیازها و ارائه‌ی راه حل آن‌ها موجب زنده‌بودن جریان علمی در حوزه می‌شود.

۵. برای استفاده سطوح مختلف جامعه از آثار دینی، لازم است از قالب‌های گوناگونی از جمله داستان، تاریخ‌نگاری، خاطره‌نگاری، پرسش و پاسخ و یا صورت‌های دیگر که هر کدام مخاطب خاصی را شامل می‌گردد، استفاده شود. گاهی ارائه یک محتوای دینی در قالب یک داستان مانند آنچه ما در کتاب «فیلسوف‌نماها» انجام دادیم اثری ماندگارتر از یک متن استدلالی و برهانی دارد.

امیدواریم با لطف الهی و عنایات حضرت، ولی عصر عجل الله فرجه الشریف تلاش‌های انجام شده در راستای توسعه و ارتقا سطح علمی حوزه‌های علمیّه و فعالیت‌های پژوهشی، به ثمر نشست و شاهد پیشرفت و تعالی بیشتر در این عرصه باشیم. إن شاء الله

در پایان بار دیگر از همه‌ی کسانی که در این راه، با تلاش، همکاری و همفکری مقدمات برپایی این مراسم را فراهم کردند، به سهم خود قدردانی نموده و توفیقات ایشان را از درگاه ربوبی خواستارم.

والسلام علیکم ورحمه الله

قم - ناصر مکارم شیرازی

بهمن ۱۴۰۱

آیت الله اعرافی دام‌ظله، مدیر حوزه‌های علمیه و رئیس شورای سیاست‌گذاری کتاب سال حوزه: کتاب سال حوزه، هم‌آئینه پیشرفت است و هم محل دانستن آن چیزی است که نداریم

آیت الله علیرضا اعرافی در اختتامیه بیست و چهارمین همایش کتاب سال حوزه و مراسم معرفی و تقدیر از برگزیدگان همایش و ششمین جشنواره مقالات علمی حوزه با تسلیت سالروز شهادت امام هفتم شیعیان به شرایط خاص زمانی امام کاظم(ع) اشاره کرد و بیان کرد: در این دوران که تضارب و هجوم گسترده افکار و اندیشه‌های مختلف بود، امام باقر و امام صادق(ع) مهمترین مبانی معرفتی اهل بیت(ع) و اسلام اصیل را ارایه کردند و آفاق جدیدی از اندیشه اسلامی را در این دوران گشوده شد. تا جایی که میراث باقی مانده این دو امام همام(ع)، بیشترین میزان میراث باقی مانده از خاندان پیامبر(ص) برای ما را تشکیل می‌دهد.

وی افزود: این توسعه و زمینه‌ارایه اندیشه‌های ناب و اسلام اصیل، دستاوردهای مهمی برای امت اسلام و بشریت به جای نهاد. میراث باقی مانده از ائمه هدی(ع)، میراث شیعی صرف نیست، بلکه میراث اسلامی و بشری و الهی است.

مدیر حوزه‌های علمیه بیان کرد: این آفاق باز، تحمل نشد و پس از یک دوران کوتاهی جریان امامت راستین وارد دالان تنگ و فشارهای روزافزون شد و گشایش کوتاه یکی دو ساله عصر امام رضا(ع) به یک اختناق شدیدتر مبدل شد و امام کاظم(ع) در یک دوره سخت و طاقت فرسا نقش بی‌بدیلی ارایه کردند.

آیت الله اعرافی اظهار کرد: صدها محدث از امام کاظم (ع) برشمرده شده است، ولی صفوان ها و یونس بن عبدالرحمن ها و هشام ها نقطه درخشانی بودند. حضور امام کاظم (ع) علی رغم همه تنگناها هم در توسعه قلمروی معرفتی و ساماندهی و حفظ جریان تشیع، یک حضور قوی برای مباحث میان مذاهب و ادیان بود و در چند قلمرو، میراث دو امام پیشین استمرار یافت و مجموعه تراش ایشان و شاگردان ایشان یک نقطه عطفی را رقم زد ولی در کنار این حضور چشمگیر و عالم تاب، حضور پیوسته ای در عرصه سیاست هم از این بزرگان دیده می شد.

وی گفت: امام کاظم (ع) با شیوه های متناسب عصر خود هم در پرورش شاگردان و هم در توسعه معارف دین و همچنین عرصه همآوردی غاصبان خلافت واقعی و رساندن پیام به امت اسلام، گام های بزرگی برداشتند و زندانی بودند، ایشان در چند سال چه در بصره و زندان های دیگر هارون، نشان دادند که موضع بسیار قوی سیاسی دارند و نشان دادند که امامت در سخت ترین شرایط از اهداف و آرمان های خود گامی به عقب برنداشته است.

مدیر حوزه های علمیه در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: حوزه نوین قم، حوزه ای ممتاز و بی مثال و مانند در تاریخ حوزه های علمیه بوده است. در یک صدسالی که قرن چهاردهم هجری شمسی بود برای ایران و جهان و حوزه های علمیه، یک قرن متلاطم و پرفراز و فرود بود.

وی یادآور شد: حوزه علمیه قم در دوران سختی پایه ریزی شد. با مجاهدت هایی آیت الله موسس (حائری یزدی) و شاگردان ایشان در روزگاری که از جنگ جهانی اول بیرون آمده و با جنگ جهانی دوم دست و پنجه نرم کرده و امواج کلامی و فکری و معرفتی بر پایه های نگاه غیر الهی گسترش پیدا کرده و انواع مکاتب و نظریات و ایسم های گوناگون فکر و معرفت عالم را پر کرده و جهت گیری جهان به سمت دوری از عالم غیب بود در اوج این کشاکش حوزه علمیه قم در آغاز قرن چهاردهم پایه ریزی شد.

عضو شورای عالی حوزه های علمیه با ذکر این مطلب که در این دوران دستاوردها و نقاط ضعف و قوت بسیار داشته ایم، افزود: یکی از این قلمروها، حوزه کتاب و آثار مکتوب در قم و نجف بود. علی رغم دوران سخت حزب بعث و صدام، حوزه نجف دستاوردهای بزرگی داشت. حوزه های علمیه دیگر در استان های بزرگ تجربیات بزرگی داشتند و البته قم پیشگام تطورات بزرگ در این دوره بود.

مدیر حوزه های علمیه بیان کرد: در بخش آثار مکتوب، قم راه درازی را طی کرده است که به این روزگار رسیده است. سالهای اولیه تاسیس حوزه علمیه قم (۱۵ سال اول) سالی ده اثر در این حوزه نیز منتشر نمی شد. امروزه هزاران اثر در عرصه مکتوب و دیجیتال به شکل منظم از حوزه های

علمیه منتشر می شود. در عصر انقلاب اسلامی شاهد گام های بزرگ در عرصه تنظیم و تالیف آثار فخر علمی در حوزه بودیم.

آیت الله اعرافی اظهار کرد: افزایش تعداد آثار و تالیفات، از دیگر سوی تنوع زبانی آثار، تنوع و نوع انتشار، پایه ریزی نشریات در قم (زیرا پیش از انقلاب نشریات چندانی نبود ولی امروز در همه مراکز علمی حوزوی صدها و ده ها نشریه و هزاران کتاب و مقاله منتشر می شود)، پایه ریزی مقالات دیجیتال، توسعه دوایر تولید علم، پایه ریزی مراکز علوم، تخصصی شدن تولیدات و محتواها، تولیدات در عرصه های بنیادین و تولید آثار برای جامعه از ویژگی های علمی حوزه علمیه قم بوده است.

عصر امام (ره)، آفاق نوینی به روی ما باز کرد

وی گفت: هنر بزرگان این بود که زمانه را می شناختند برای حل آنها پاسخ ارایه می کردند. از یک سو عصر امام (ره)، آفاق نوینی به روی ما باز کرد و از دیگر سوی، رقابت ها به شیوه های مختلف افزایش یافته است. این روزگار، نسخه های جدید می طلبد و مردان و زنان برتری را می طلبد و شناخت اعمال فکری بشر و جریانات آشکار و زیر پوست عالم در حوزه معرفت بشری که در عالم در حال رخداد است ضرورت است.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم تصریح کرد: کتاب سال حوزه، هم آیینه پیشرفت است و هم محل دانستن آن چیزی است که نداریم. در این همایش باید تحلیل جامعی از کتاب حوزه داشته باشیم که هم داشته ها و دستاوردها و هم کاستی ها را منعکس کند و بر اساس آن به راهبردسازی حرکت های آینده بپردازیم. تلاش حوزه و نهادهای مسئول در این عرصه باید مضاعف شود.

وی با اشاره به نقشه جامع پژوهش و طرح و برنامه های علمی تدوین شده و گام هایی را که برداشته اند، یادآور شد: اصل این جریان فعالان علمی هستند که باید به سمت قله های بلند حرکت کنند. امیدواریم که کتاب سال حوزه گامی به پیش برای شناخت حقایق و ترغیب کنند ای برای ورود در آفاق جدید باشد. همچنین در میان پروژه ها و طرح هایی که دارند باید به طرح پاسخگویی به نیازهای نظام بپردازند که امیدواریم که در سال آینده شاهد دستاوردهای آن باشیم. مدیر حوزه های علمیه کشور افزود: همچنین ذیل طرح هدفمندی تدریس و برخی حوزه های دیگر به نتایج مطلوبی دست یابیم.

حجت الاسلام والمسلمین سید حمید جزایری دبیر همایش کتاب سال و جشنواره مقالات علمی حوزه گزارشی از وضعیت کتاب و مقالات علمی حوزه

در سال جاری نسبت به دوره قبل شاهد پیشرفت کمی و کیفی هستیم

حجت الاسلام والمسلمین سید حمید جزایری دبیر علمی همایش کتاب سال حوزه در مراسم اختتامیه بیست و چهارمین همایش کتاب سال و ششمین جشنواره مقالات علمی حوزه که در سالن اجتماعات مدرسه علمیه معصومیه برگزار شد، گفت: همایش کتاب سال حوزه به عنوان نماد فعالیت های پژوهشی حوزه علمیه از تأثیرگذار ترین رویدادهای پژوهشی حوزه است که از سال ۷۸ تا کنون هر ساله روند رو به رشدی داشته است.

وی با بیان این که شاهد رشد ۲۷ درصدی آثار در این دوره از کتاب سال حوزه هستیم افزود: در سال جاری نسبت به دوره قبل شاهد پیشرفت کمی و کیفی هستیم زیرا آثار ارسالی ۱۲۰۰ عدد به ۱۴۵۸ عدد رسیده است؛ آثار دریافتی بعد از گونه بندی به یکی از ۲۰ گروه علمی عرضه می شود و پس از کسب امتیاز لازم مورد ارزیابی اساتید قرار گرفته و سپس نتیجه ارزیابی نیز در یک شورا بررسی می شود.

دبیر علمی همایش کتاب سال حوزه با ارائه آماری از همایش بیست چهارم اظهار داشت: در این همایش شاهد تقویت و افزایش آثار پژوهشی هستیم و علاوه بر حضور هزار و ۱۱۱ نفر از فضایی ایرانی

شاهد حضور ۲۵۶ نفر از فضلاء غیرایرانی از ۱۶ ملیت مانند عراق، افغانستان، ترکیه، کنیا، کلمبیا و... بودیم که می توان گفت این یک همایش بین المللی است.

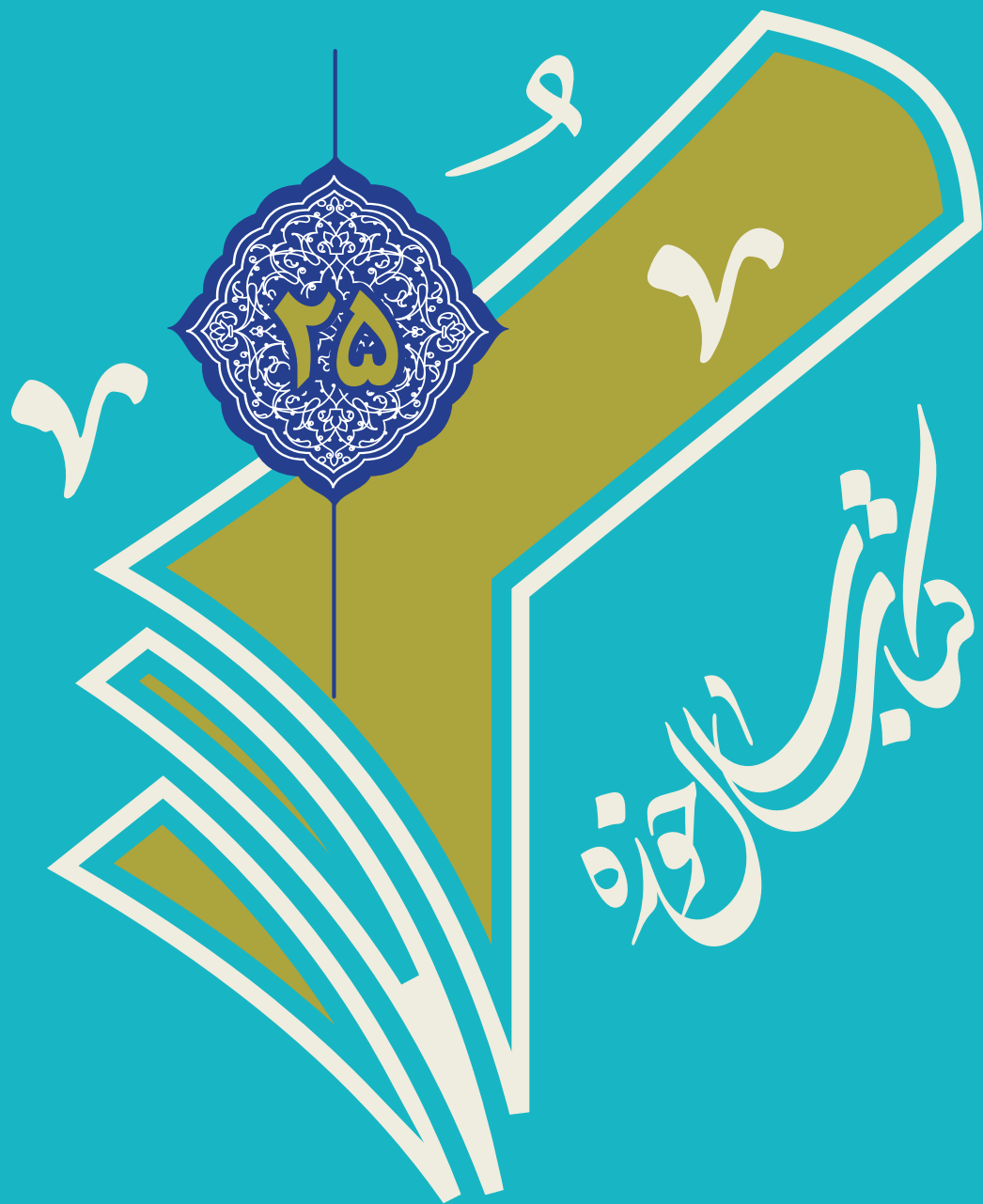
وی افزود: در این مرحله شاهد افزایش آثار ناظر بر محورهای ویژه ای مانند علوم انسانی اسلامی، سبک زندگی اسلامی، آسیب های اجتماعی، زن و خانواده و جهاد تبیین هستیم؛ همچنین فعالیت های جمعی پژوهشی افزایش بسیار درخوری داشته است. امید است حوزویان باید با بهره مندی از تراش گذشته افق ذهن خود را گشوده تر دارند و همراه با زمان پیش بروند.

دبیر علمی همایش کتاب سال حوزه با بیان اینکه در همایش بیست و چهارم هزار و ۱۶۸ کتاب واجد شرایط ارزیابی قرار گرفتند، تأکید کرد: در این دوره ۱۸۵ نفر از شرکت کنندگان بخش کتاب از بانوان و ۷۱۵ نفر از آقایان بودند.

حجت الاسلام جزایری افزود: در دوره بیست و چهارم ۹۰۰ کتاب، ۲۶۸ رساله مقطع دکتری یا سطح چهار دریافت شد که بعد از ارزیابی ۲۳٪ اثر به مرحله دوم رسیدند و در نهایت ۴۸ اثر به عنوان آثار قابل تقدیر، شایسته تحسین و برگزیده انتخاب شدند که طی آن دو اثر عنوان برگزیده، ۲۸ اثر شایسته تقدیر و ۱۸ اثر عنوان شایسته تحسین را کسب کردند.

وی با اشاره به اینکه ۴۳ نفر از منتخبین از برادران و پنج نفر از بانوان بوده، اظهار داشت: در بخش مقالات ۲۹۰ اثر از ۹۸ نشریه به دبیرخانه رسید که شش اثر آن شایسته تقدیر شناخته شدند و آثار واصله در ۲۰ گروه بودند.

گزارش تصویری

بیست و چهارمین همایش کتاب سال حوزه

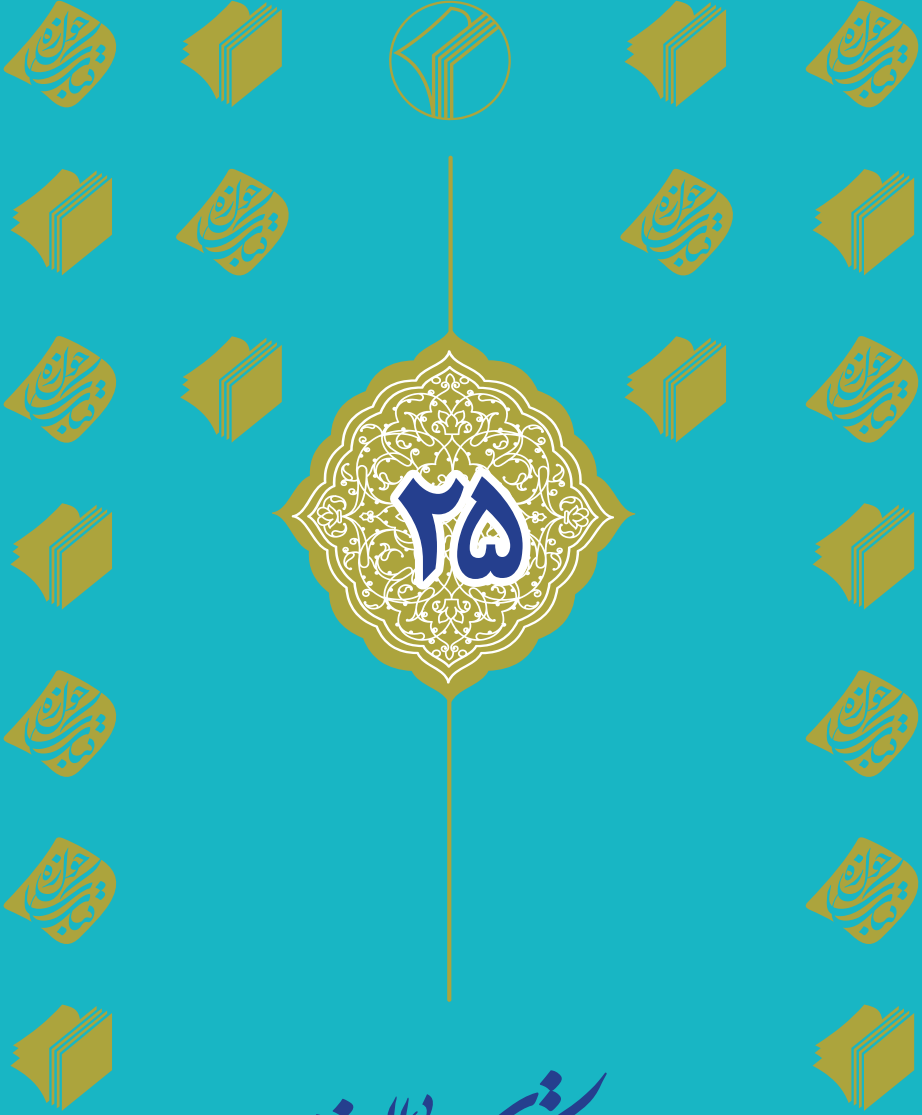

نیمسالنامه